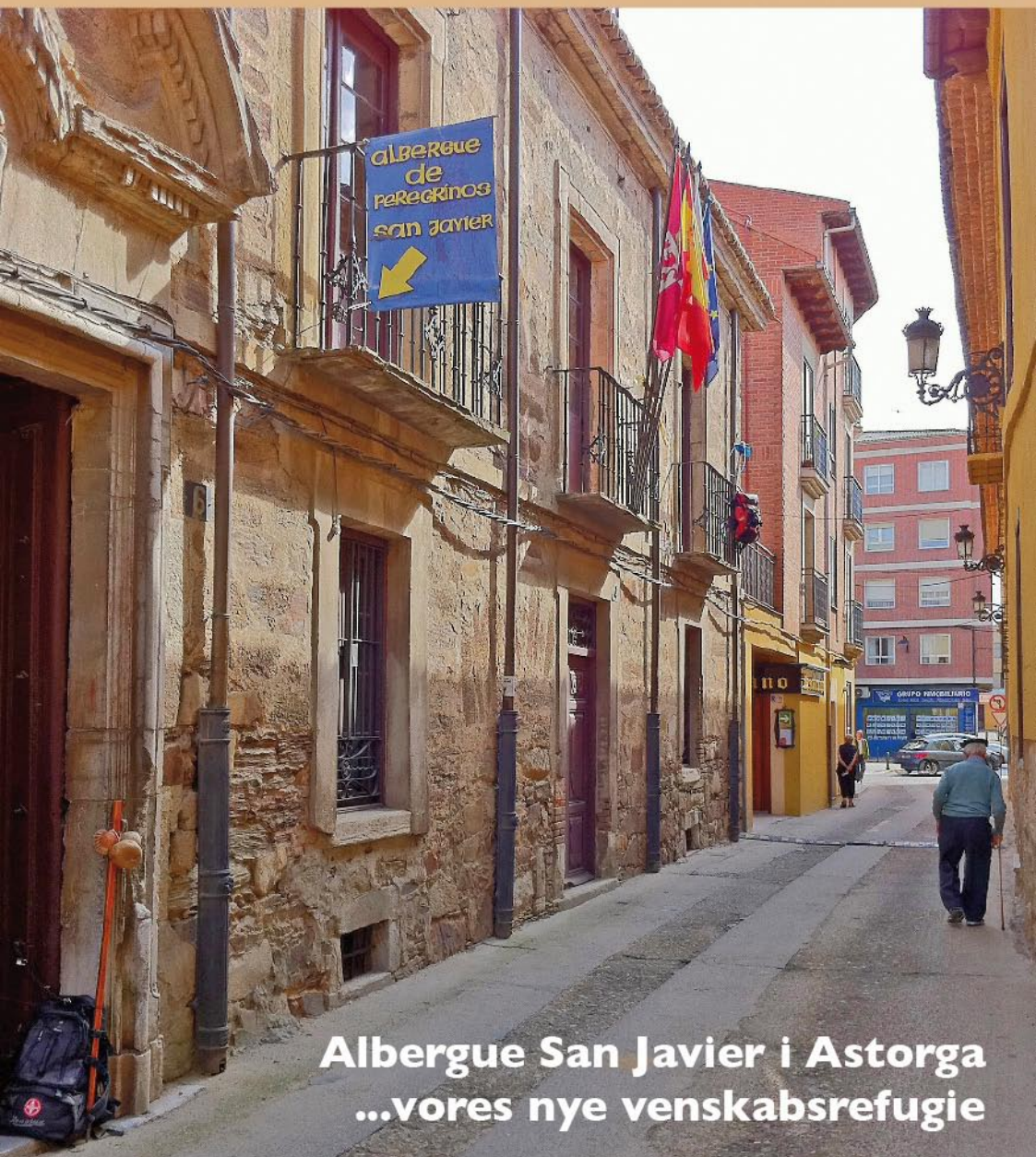

Nr. 21 · September 2011 · 12. årgang

Pilgrimmen

**Albergue San Javier i Astorga
...vores nye venskabsrefugie**

*Albergue San Javier
i Astorga*

*(foto: Peter Glunz
med iPhone 4)*

Pilgrimmen

Udgives af:

Foreningen af Danske
Santiagopilgrimme

Pilgrimmen
c/o Henrik Friediger
Agernevej 27
2830 Virum

tlf.: 4585 0088 Mobil: 2892 1632

mail: redaktionen@santiagopilgrimme.dk

Pilgrimmens redaktion:

Henrik Friediger, ansvarshavende

tlf.: 4585 0088

henrikfriediger@email.dk

Eva Andersen, tlf.: 3828 0804

perleeva@gmail.com

Peter Glunz, Mobil: 2040 1131

peter@glunz.dk

Niels Henrik Lieberkind, tlf.: 5196 8097

nh.lieberkind@get2net.dk

Troels Beck, Mobil: 2066 2649

troelsbeck@mail.dk

ISSN 1603-2365

Pilgrimmen afleveres

til Nationalbibliografien

Opsætning og layout:

Glunz Consulting, Køge, tlf.: 2040 1131

Tryk: Glumsø Bogtrykkeri

Foreningen

Foreningen af Danske

Santiagopilgrimme

c/o Sekretariat, Carina Glunz

Salbyvej 4 · 4600 Køge

Mobil: 4042 9515

mail: sekretariat@santiagopilgrimme.dk

www.santiagopilgrimme.dk

Ved henvendelse til foreningen bedes
medlemsnummeret oplyses,

Bestyrelsen:

Henrik Friediger, formand

og ansvarshavende redaktør

tlf.: 4585 0088 Mobil: 2892 1632

Vibeke Mørdrup, næstformand

Mobil: 2615 7173

Niels Henrik Lieberkind, sekretær

tlf.: 4731 5626

Carina Glunz, kasserer

Mobil: 4042 9515

Troels Beck, bestyrelsesmedlem

tlf.: Mobil: 2066 2649

kontakt til udenlandske søsterforeninger

Else Dupont, bestyrelsesmedlem

tlf.: 7020 1011

Benny Gunge, bestyrelsesmedlem

Mobil: 2615 7107

Enhver udnyttelse af bladets tekster er forbudt i henhold til loven. Undtaget herfra er korte uddrag af artikler til brug for anmeldelse samt til omtale der fremmer foreningens formål. Samtykke til at kopiere bladets tekster i øvrigt kan fremskaffes gennem bladets redaktion.

Copyright tilhører forfatterne ligeledes med fotos, der, hvis ikke andet er angivet, er taget af og tilhører forfatterne.

Side: Indhold:

- 2 Kolofon
- 3 Indholdsfortegnelse
- 4 - 5 En gang pilgrim... *af Henrik Friediger*
- 6 - 11 Nekrolog - Arne Skov Schmidt *af Pia Valbak Schmidt*
- 12 - 15 Pilgrimsvejen og dens broer *af Henrik Tarp*
- 16 - 23 Pilgrimsvandring fra Viborg mod Santiago *af Anette Foged Schultz*
- 24 Generalforsamling og årsmøde lørdag den 29. oktober i Middelfart
- 25 De årlige vandringer - Fyn
- 26 - 27 De årlige vandringer - Sjælland
- 28 - 31 El Camino Francés fra Villafranca del Bierzo til Santiago *af Else og Steen Gravers*
- 32 - 39 Ruta del Aqua - Sølvvejen i regntiden *af Vivianne Uggerholt*
- 40 - 41 Min særdeles mislykkede Camino *af Halfdan Muurholm*
- 42 - 45 Den alkymiske Camino *af Hans Jørgen Konradsen*
- 46 - 50 Oplevelser fra refugiet i Miraz og om helbredelser af skader *af Torben Jensen*
- 51 - 57 Hvordan skal det gå? *af Gudmund Rask Pedersen*
- 58 - 63 En ensom vintervandring på Camino Primitivo *af Nenad Michael Elkjer*
- 64 - 65 Vandring på vejen *af Finn Buhl*
- 66 - 68 Sankt Jakobs Janus Profil *af Finn Buhl*
- 69 - 73 Hvad ved vi om Sankt Jakob? *af Henrik Friediger*
- 74 - 75 "Undervejs med Gud" af Jette Dahl *anmeldt af Eva Andersen*
- 76 - 78 Pilgrimmen's Schweizerkniv? *af Peter Glunz*
- 79 - 81 Camino-app's til iPhone *af Annette Raunsbjerg*
- 82 - 84 Rejsefører til Hærvejen *anmeldt af Henrik Friediger*
- 84 - 85 Pilgrimsruten Hærvejen - Ochsenweg *anmeldt af Henrik Friediger*
- 86 - 87 Samarbejdsrefugie i Astorga *af Peter Glunz*
- 88 - 89 Hospitalera i Astorga *af Sanne Larsen*
- 90 - 94 Dannelsesrejse *af Arne Larsen*
- 95 Trofæet fra VM i fodbold 2010 dedikeret til Sankt Jakob
- 96 - 97 Vil du være med til afmærkning af pilgrimsruten? *af Troels Beck*
- 98 - 99 **Indkaldelse til Generalforsamling og årsmøde i Middelfart den 29. okt. 2011**

En gang pilgrim...

af Henrik Friediger

For mange af os bliver Caminoen en passion. Nogle prøver vandringer en enkelt gang, opgiver måske undervejs eller gennemfører og tænker, at det var det, sjovt at prøve, men heller ikke mere.

Men for andre går Caminoen – det at vandre som pilgrim – hen og bliver en vigtig del af livet. Caminoen kalder og med lyst og energi følger man gerne dens kald.

Hvad består dette kald af? Hvad er det, der drager?

For mange af os spiller det religiøse en stor rolle. Mange har, som jeg, oplevet små eller større religiøse gennembrud på Caminoen. Følelser af stor samhørighed med vejen, med naturen, med andre mennesker, med verden, med universet. Set det største i det mindste og det mindste i det største. Og oplevet en fylde af dyb undren over og taknemmelighed for, at alt dette eksisterer i dette nu, hvor lille jeg bevæger mig gennem en verden, der er forunderlig i sig selv, bare ved at eksistere.

Og hvor skal al denne taknemmelighed rettes hen? Mod Gud, hvor ellers?

I den moderne verden er der en tendens til, at hver af os selv danner vores eget Guds-billede. Vi ligger ikke nødvendigvis under for en kirke, der nok skal sørge for at definere vores oplevelser af det guddommelige og tolke det ind i de rette baner. Jeg har flere gange stødt på pilgrimme, der kunne fortælle, at de havde set Gud og nok skulle vægre sig imod andres indblanding i dén oplevelse. I sådanne situationer, bliver jeg

desværre altid en smule paf og glemmer at spørge, om hvordan han/hun så så ud? Det må jeg prøve at huske til næste gang.

Dragningen mod den katolske udgave af Kristendommen ligger naturligvis lige for, når man vandrer på Caminoen i Spanien. For den Katolske Kirke er Caminoen en missionsmark – den er nærmest designet til at være det. Og alt godt for det, det er naturligvis helt legitimt.

Ligesom det er helt legitimt – og ikke længere forbundet med trusler om heksebrændinger – at skabe sig sin egen religion oven på og i forlængelse af sine åndelige oplevelser. Jeg tror selv, som jeg har læst et sted, at Gud hellere vil have åndelige frugter end religiøse nødder. Frugterne er saftige strømme af lys og kærlighed mellem mennesker. Nødder er hårde at knække og sådan nogle som småsadistiske lærere i min skoletid dunkede eleverne i hovedet med, hvis de gik i stå i salmeverset.

Min egen vej udi tolkningen af de åndelige oplevelser er (foreløbig?) endt i min barndoms Fadavor. Jeg er måske en kryster, der ikke tør begive sig ud på de åndelige oceaner. Men på den anden side føler jeg en stor tryghed og afklaring ved at give mig Gud i vold indenfor de rammer, som jeg har lært fra barndommen af. Indtil videre giver de mig god mening og rigelig åndelig ballast til at forstå, hvad der sker med og for mig, når jeg vandrer på Caminoen og i øvrigt gennem hverdagen herhjemme.

Jeg var én af heldige, der her i sommer vandrede med en gruppe pilgrimme de

første små 300 kilometer fra Viborg mod Santiago under ledelse af pilgrimspræsten Anette Foged Schultz – se artiklen her i Pilgrimmen. Her fik vi gennem små daglige andagter, kirkebesøg og salmesang sat en åndelig ramme om vores vandring. Uden nogen form for religiøst sværmeri fik vi sat ord på nogle af de oplevelser, som vi havde undervejs, ord, som vi kunne bruge, som vi ville og efter behov og evne. Det var en god oplevelse for mig.

Der er naturligvis andre måder at vandre som pilgrim på. Som forening har vi plads og rum til alle afskygninger af pilgrimslivet, hvilket forhåbentligt afspejler sig i vores aktiviteter og ikke mindst i de artikler, som vi bringer i Pilgrimmen.

Men som person – og pilgrim – er jeg selv nået frem til, at det at være pilgrim rummer en religiøs dimension. Vi er ikke en pendant til diverse andre vandreforeninger, der ser det som deres opgave at skabe diverse udfoldelsesmuligheder for folk, der vi være sammen om oplevelser i naturen, opbygge en god fysik gennem anstrengelserne eller tage sig i vægt. Som pilgrimme er der naturligvis disse muligheder. Men der er altså også noget andet og mere.

Et af de nu forhenværende medlemmer af foreningens bestyrelse, Kaj Højland, sagde det både fyndigt og enkelt engang vi drøftede forskellen mellem en fodtur i det grønne og en pilgrimsvandring: ”En pilgrimsvandring er en vandring til en kirke”. Den er jeg med på, måske med den tilføjelse, at det også kan være en vandring fra en kirke. Men altså med Gud med i rygsækken.

Foreningen af Danske Santiagopilgrimmes formål fremgår af vedtægterne – og der står

der ikke noget om alt dette. Her står der ganske enkelt:

Det er foreningens formål at
* samle alle med interesse for pilgrimsvejene til Santiago de Compostela
* udbrede kendskabet om pilgrimsvejene til Santiago
* inspirere til pilgrimsvandringer og informere om pilgrimsvejene
* holde forbindelse med pilgrimsforeninger i ind- og udland
* medvirke til udvikling af de danske- og nordiske pilgrimsveje.

Det formål føler jeg mig naturligvis ganske i overensstemmende med. Ellers kunne jeg heller ikke være formand for foreningen med god samvittighed.

Men samme samvittighed tilsiger mig tilige at melde rent ud, hvor jeg står som person. Og nu ved du det altså, du som har læst denne lille artikel.

Lad mig slutte med en bøn fra den nye samling af bønner, som netop er udkommet på forlaget Aros: Himlen i mine fodsåler. Den rammer godt mine pilgrimsoplevelser og lyder sådan her:

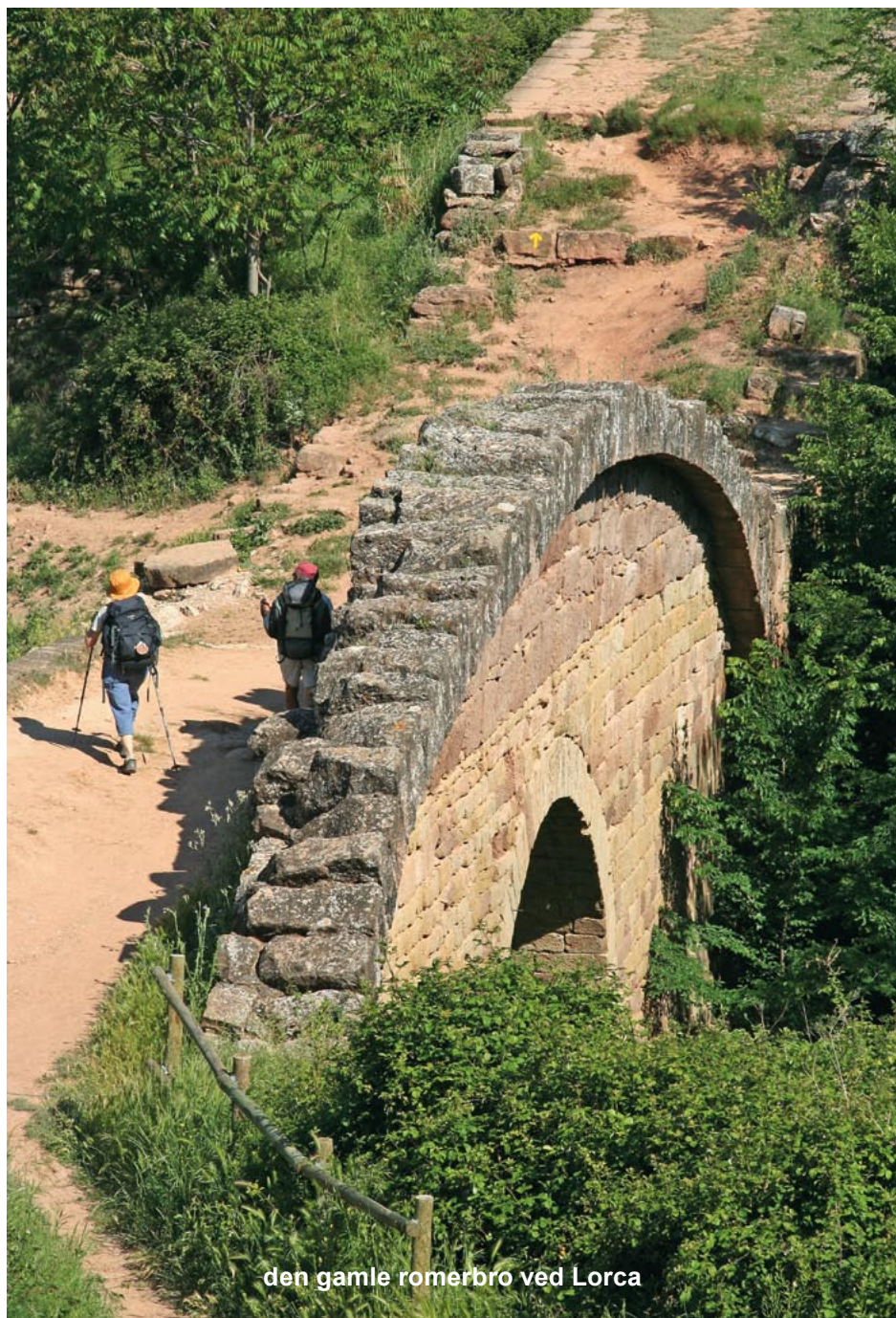
VINGER

*Gud, kom til mig som en elsker
grib fat i mit ler igen*

*Jeg beder dig
lad din livsånde gå gennem mig så jeg
skælver*

*Væk mine sanser
løft tungheden ud af mine lemmer*

og send mig på stormvinger ud i livet

den gamle romerbro ved Lorca

En pilgrimsvandring der brat sluttede

Arne Skov Schmidt er død. Han faldt om og døde på Camino Francés, mens han sammen med sin kone, Pia Valbak Schmidt, for anden gang var på vej mod Santiago de Compostela. Arne var medlem af Foreningen af Danske Santiagopilgrimme og skrev så sent som i sidste nummer en artikel med titlen 'En takksom Caminovandring' sammen med Pia, som her rister ham en minderune.

af Pia Valbak Schmidt

"Pludselig midt i solskinnet, uden varsel, styrtede du om, lykkelig i din caminovandring, og var for evigt borte. Arne Skov Schmidt, 76 år, død den 16.5.2011, kl. 10:45. Æret være dit minde". Pia.

Morgensol kl. ca. 7:00 over Puente la Reina den 16. maj 2011

Sådan skrev vi på muslingeskallen vi hængte i det gamle oliventræ, der rakte grenene ud over stien hvor et livslys pludselig slukkedes.

Det var Arnes anden lange caminovan-dring. De 800 kilometer gik vi for to år siden, og nu, den 12. maj, på Arnes 76 års fødselsdag startede Arne og jeg ud for anden gang. En oplevelse vi begge havde set frem til med stor fryd og glæde.

Glade gik vi ud den 12. maj fra Saint Jean Pied de Port. Havde parkeret bil og campingvogn på Europ Camping i Ascarat lige uden for byen. Der skulle de vente på os, til vi ville komme tilbage om 5-6 uger. Alt gik godt, vores nye investering i gode vandrestave viste sig at give bonus i form mindre træthed og mindre ømme ben.

"Selvfølgelig" den hårde tur igen over bjerget, flot, trods regn og tåge, vi kom tæt på de "vilde" heste.

Men den 5. dag sagde Arnes hjerte pludselig stop. På en brøkdæl af et sekund mistede jeg det kærligste, varmeste menneske. Mandag den **16. maj, 2011, kl. 10.45** hvor Arne fuldstændig uden varsel faldt bagover på sin rygsæk og var borte for altid. Der var en del pilgrimme tæt ved, fordi det var ca. 100 meter efter den gamle middelalderbro over Rio Saldo lige før Lorca. Alle genoplivningsforsøg var forgæves. Det var uigenkaldeligt forbi.

Mange hjalp med, hvad de kunne, ambulancefolkene arbejdede hårdt og målbevidst. Bagefter var de søde og forstående. Ventetiden på politi og bedemand syntes endeløs, men den gav mig en stille tid ved min mands side og hans fredfyldte ansigt.

Så mange var hjælpsomme, den pilgrim, en ung pige, der bare sad i flere timer og ledte pilgrimmene en anden vej, bonde-manden der kom med stol og vand og parasol, de mange smil der udtrykte sorg og medfølelse. Fællesskabet også uden ord følte i hjertet. Navnene fik jeg aldrig, men de var der.

Arne om morgenen ved Cirauqui - Kl. 9:03 den 16. maj 2011...

Inden jeg efter tre dage rejste hjem, (man må ikke rejse før alle papirer er i orden), nåede jeg sammen med Arnes to børn at tage ud til stedet, hvor Arne faldt. Vi skrev på en sten i diget, og på muslingeskallen som vi hængte op i det ældgamle træ lige over. Vi lagde blomster og satte en marguerit og lagde et par sten. De mennesker, der boede neden for stien, et par søde ældre damer, kom ud og hilste på os, da vi tog af sted igen. De ville lægge blomster en gang imellem, sagde de.

I vores lille artikel i Pilgrimmen nr. 20, februar 2011: "En taknsom Camino-vandring" funderede vi over T-ord, der beskrev ting og oplevelser, vi kunne relatere til vores Caminovandring. I år havde vi bestemt det skulle være S-ord og havde allerede fundet en del - her i den tilfældige rækkefølge vi skrev dem ned: sejt, stort, stjernevej, surt, sødt, socialt, suverænt, stille, super, sandhed, støvler, støt, stejlt, styrke, stædighed, stilhed, samvær, sti, stien, solskin, støvregn, storhed, stemning, stave, stensten-sten-, skuffet, skørt, søde smil, skønhed, - stjerne.

Alene på et hotelværelse sidst på eftermiddagen den 16. maj skrev jeg i fortvivelse på vores lille dagbogsblok: stands, - stop, - slut, - sekund, - splitsekund, - SORG.

Jeg synes bare I skulle vide det. Arne var en sand pilgrim.

Næste år i maj gør jeg vores Caminovandring færdig. Der er alt for meget at håndtere lige nu. Jeg dropper nok Pyrenæerne og begynder hvor vi startede vo-

res sidste dag. I Puente La Reina. Og så vil jeg sætte et varigt minde på "Arnes sted", efter saltfloden, lidt op ad bakken og under det gamle træ med den flækkede bark.

Dette vil for mig, Pia, altid herefter være: "Arnes sted"

Hvis medlemmerne ønsker at tage et blomsterhilsen med, så finder man stedet sådan:
10 km efter Puente La Reina, lige efter den nyrestaurerede gamle romerbro men t.h. før
tunnelen under motorvejen. 42 gr 40' 47.61" Nord - 1 gr 56' 15.66" Vest (Google)

Pilgrimsvejen og dens broer

Med tilladelse fra det spanske pilgrimsmagasin "El Peregrino" – Pilgrimen - bringer vi i dette og de næste numre en række artikler om broer på pilgrimsvejen. Artiklerne er oversat og bearbejdet

af Henrik Tarp

Broer er fascinerende. Det være sig en ydmyg bro over et lille vandløb til de store konstruktioner over Storebælt eller Øresund. Hver konstruktion, hver bro afspejler en tid, et håndværk eller datidens viden om at bygge ikke kun for de næste 50 år, men så langt frem at ingen tidsregning er indbefattet i byggeriet. Det betagende ved de mere ydmyge af slagsen, som man går over mange gange på vej til Santiago, er den styrke, der er lagt i konstruktionen. En styrke der har holdt i 1000 år eller mere og stadig holder. Hertil ikke at forglemme at hver enkelt af disse stenbroer har en harmonisk skønhed i sig, til trods for at bygherren mange gange måtte skære en hæl og klippe en tå for at få stenene til at passe. Disse "fejl" i byggeriet ses dog kun ved meget nøje studier. Vi, der hurtigt haster over, lægger ikke mærke til de små tilpasningskonstruktioner. Men dig som pilgrim, du gør dig selv en tjeneste ved at gå op på siden at broen og tage et billede eller lige stoppe op, se nøjere efter og nyde synet, før du haster videre.

Pilgrimsfænomenet på den ene side og på den anden de politisk-militære forhold, som gjorde at landområder kunne generobres og befolkes endnu engang, har medført at pilgrimsvejen er begavet med et stort antal smukke middelalderbroer. Man kunne derfor godt sige, at pilgrimsvejen er en vej over vand. Nogen har sagt, at broen forbinder to bredder benævnt som Tro og Håb. Det er nu nok en filosofisk tilgang til broen, men sikkert er det, at mellem kvadre- og hvælvingesten ligger middelalderbygmesterens

håndarbejde og hjerte. Blandt de mange stenbroer er der nogle, som er ganske enkle og simple som den ved Canfranc, vovede som i Jaca, beskedne som den vi møder ved Monreal, fantastiske som i Puente de la Reina, ydmyg er den i Agés og uendelig er den i Hospital de Órbigo og hvorfor ikke, som et lille mirakel i Zubiri. Ja stor er variationen, men som de står, der skulle vi bare vide, hvilke vanskeligheder bygmestrene stod over for ved konstruktions begyndelse.

Lidt forhistorie

Hvis det var romernes hensigt at bemægtige sig naturen med alle midler, var det barbarernes at ødelægge den. I det postromerske Spanien trængte suevere og vandaler ned over Spanien. De opholdt sig kun kort tid på halvøen for at fortsætte til Afrika. Men længe nok til at ødelægge ikke kun broer, men også bygninger, aquadukter eller hvad romerne i deres lange besættelse af halvøen havde formået at opbygge. Ikke kun bygninger, men også befolkningen led hårdt under disse folkestammers ophold. Efter dem kom visigoterne, der forblev i datidens Spanien indtil maurerne sejlede over ved Gibraltar i år 711.

Romernes idé var at skabe et sammenhængende rige, altså et rige med forbindelsesveje fra de mest fjerne steder til Rom, mens visigoterne idé var at bemægtige sig isolerede landområder, og ikke skabe et stort rige. Helt naturligt, med en slig mentalitet, blev de romerske veje ikke vedligeholdt og gik der-

for langsomt i forfald. Indenfor visigoternes eget erobrede område vedligeholdte man dog det, der var brug for, f.eks. broerne.

Maurerne, der var mestre i matematik, filosofi og astronomi, besad ikke evnen eller den specifikke viden, der skulle bruges til at bygge/konstruere nye broer og veje, trods deres imponerende borge og slotte. I storudstrækning reparerede man, hvad der var tilbage fra romertiden. Til disse reparationer benyttede man den mauriske bue, hesteskoformen. Den er netop ikke velegnet til broer, hvorfor mange faldt sammen og nu er helt forsvundet.

Romerrigets fald, invasionen af forskellige folkestammer, maurernes bemægtigelse af landet medførte sammenlagt, at vejnettet, hvor broer spiller en stor rolle, blev så dårligt, at man har optegnelser fra det 6. århundrede, der fortæller, at det tog et brev mere end et år at nå fra Toledo til Rom.

Hvis vi søger noget afgørende for at forstå middelaldersamfundet ånd og udvikling i Spanien kan det være fra Pilgrimsvejen.

Den spillede i hvert fald en væsentlig rolle i tidens religiøse liv, såvel indenfor kultur som indenfor økonomi og kunst.

Tekniske problemer – og løsninger

Tilbage til broerne. De var stadig i stor udtrækning romerske, og de, der kom efter, blev bygget over samme læst. Materialerne var de samme, murbrokker med en forstærkning af kvadresten og fyldekalk de steder man ikke umiddelbart kunne se. Desværre mister man med tiden kendskabet til den romerske cement, en blanding af puzzolan (vulkansk bjergart), læsket kalk, småsten og vand.

Bygmestrene fortsatte med rundbuerne, der havde perfekt tilhuggede hvælvingesten. Specielt denne type bue skubber ikke kraften/tyngden ud til siderne, hvorfor hver bue står som et enkeltstående bygningsværk. Med årene udvikledes i middelalderen spidsbuen eller den gotiske bue, som betød at man kunne give buen et større spænd, hvorved mere vand kunne komme gennem hvert buespænd. En romersk detalje overlever. Den lille lette bue, der er uafhængig af den store og som forlener middelalderbroen med en særegen lethed og ynde og som mindsker trykket på pillerne, når vandet står særligt højt i floden.

Enhver broes akilleshæl er fundamentet. Og når vi her til lægger tabet af kendskabet til den romerske cement, er der sat fokus på middelalderbygmesterens største problem. Men dette problem løstes med stor dygtighed og opfindsomhed. Fundamentet til broerne snoede/zigzaggede sig ofte grundet flodbundens beskaffenhed. Brobyggerne skulle finde sikker grund/fundament og helst klippegrund eller også brugtes gamle romerske pillefundamenter. Oven på byggedes så, som tidligere nævnt, spidsbuen, som tillod større vandmasser at komme igennem og samtidig gjorde at pillerne kunne gøres slankere, så vandtrykket

blev formindsket, når der var specielt meget vand i floden.

Denne middelalderkonstruktion tillod en større hældning på broen. Kædet sammen med pillernes slankhed, buernes større spændvidde, det ikke helt rette broforløb og en mere smal ”vejbane”, gjorde at broen blev lettere at forsvare. Som yderligere forsvar byggedes forsvarstårne midt på og i enderne af broerne. Disse tårne er i dag revet ned for at tilgodese moderne trafik. Broen i Puente la Reina har bibeholdt sin forsvarsport.

Som nævnt tidligere fortsætter man med at bruge de små lette uafhængige buer samt forstærkningerne forneden på pillerne, til at bryde vandet og støttestiller. Hvor småbuerne findes overflødige, ser man i middelalderen stort på det æstetiske indtryk, men vægter i stedet forsvaret af broen. Det sker ved at føre støttestillen helt op til brobelægningen og på den måde skabe ekstra rum til forsvar af broen. I dag kan vi turister stå her og beundre broen fra siden.

Puente de la Reina

Af alle middelalderbroerne på Pilgrimsvejen er den smukkeste og mest beundrede, den der krydser floden Arga i Puente de la Reina. Selv om man ved nærmere eftersyn kan finde fejl i konstruktionen, for det meste i buernes geometri, er denne bro et mønstereksempel på harmoni og skønhed. De seks rundbuer og pillerne, der er åbnet af de små buer, for at reducere vandtrykket i tilfælde af stærkt højvande, giver denne bro en slankhed og vægtløshed ud over det normale.

Men resten af broerne, som krydser vores pilgrimsvej, skønt de ikke er lige så imponerende, fortjener absolut også at blive nævnt, som det vil ske i efterfølgende artikler.

morgensolen kaster skyggerne over broen i Puente La Reina

Pilgrimsvandring fra Viborg mod Santiago

af Anette Foged Schultz, pilgrimspræst i Viborg stift

Indledende overvejelser

Tanken, at jeg i mit liv, skulle kunne nå at vandre hele vejen fra Viborg i Danmark ned gennem Europa til Santiago de Compostela i Spanien – den er fascinerende! Og jeg tror, det var det fascinerende ved ideen, der gjorde, at vi lynhurtigt – i løbet af ganske få uger i det tidlige forår – fik de 20 tilmeldinger, som jeg havde sat som max. deltagerantal på denne vandring. (Selvfølgelig var det helt afgørende, at Santiagopilgrimmene greb ideen i flugten og annoncerede vandringen i Pilgrimmen. Så ideen nåede ud til alle deres medlemmer. Stor tak for det!)

I virkeligheden – den, der lå imellem den 18. og den 31. juli – blev vandringen fra Viborg til grænsen, rigeligt i sig selv. For i år. Både i forhold til fantastiske naturoplevelser, storslåede møder med mennesker på vejen og fysiske udfordringer undervejs. En pilgrimsvandring med alle de ingredienser, der hører en pilgrimsvandring til. Men tanken: Vi er på vej til Santiago de Compostela – den satte perspektiv over dagenes vandring, hvor vi bevægede os uendeligt langsomt men sikkert frem ad smukke skovstier og veje, ned over Jyllands højderyg. Tænk, at der findes så smuk natur i Danmark!

Vi vandrede i et landskab, som vi ikke havde troet fandtes i Danmark! "Hvor er Danmark smukt!" – sagde vi igen og igen til hinanden undervejs. "Og så stor og vild natur!" Vi gik i flere dage uden at støde ind i en købmand. Kun en ensomt beliggende gård hist og her, hvor vi kunne bede om at få fyldt vanddunken op. *Henrik*

Gruppen bestod af garvede vandrere. Folk der tidligere havde vandret langt. Med undtagelse af et par stykker, der aldrig - eller næsten aldrig - havde vandret før. Ud over at være garvede vandrere var der mange af os, der var vant til at "gå selv", og flere udtrykte indledningsvist betænkelighed ved at være en del af en gruppe. Friheden – når man går selv - ved at kunne finde ind i eget tempo, udfordringen ved at møde dagen og vejen og mennesker undervejs på egen hånd, det at finde vej og udvej for sig selv på ukendte veje, det er der mange af os pilgrimme, der elsker. Derfor så mange af os det som en stor udfordring – dét at følges ad. Og spørgsmålet: Hvad er det, der gør os til et fællesskab, en gruppe? Hvor stor frihed kan vi have hver især – og samtidig være en gruppe? Det spørgsmål var oppe at vende flere gange undervejs. I virkeligheden tror jeg, at vi alle var tændt af visionen – vi går mod Santiago – samtidig med, at vi indledningsvist tænkte: Lad os nu se, hvordan det går i år!

Susanne, eller Per eller Marie kom ofte om morgenen og sagde til mig: Skal jeg tage bagtroppen i dag? Det vil sige, at de påtog sig at sørge for, at de sidste – dem, der måske gik lidt dårligt i dag – altid var med. Det gav en stor trykthed i gruppen, ligesom aftalen om, at når jeg følger Hærvejen ind ad en sti, der er dårligt afmærket, så sørger jeg for at give tegn til ham eller hende der går bag mig et sted længere nede ad vejen. På den måde holdt vi sammen, samtidig med at vi også kunne gå lidt hver for sig.

Anette

Det er vigtigt at kunne gå selv – men samtidig er det så vigtigt, at have nogen at følges med. Derhjemme og her på vandringen. På sigt blir' det andet ensomt. For ensomt. Og som vandringen altid – for mig – blir' et billede på livet, jeg lever derhjemme, sådan kan det for nogen af os blive så smertelig en erfaring, når vi ikke kan finde os i at være en del af fællesskabet/gruppen under vandringen.

Derfor tror jeg, at det blev sådan en stærk og betydningsfuld erfaring for mange af os enspændere: Vi kan godt finde ud af at

følges. Vi blev faktisk en usædvanligt god gruppe!

En fantastisk erfaring af at følges med mennesker, der – på hver deres måde - tog ansvar både for sig selv og for fællesskabet, samtidig med at vi i høj grad kunne være os selv undervejs. En god erfaring af, at viser vi tillid, så finder vi vej. Og så får vi hjælp. Jo, vi er på vej mod Santiago!

Domkirken i Viborg og andagterne undervejs

Vi mødtes i domkirkens krypt til indledende andagt mandag den 18. juli kl. 13.00. Herfra gik vi i tørvejr – under truslen af snarligt skybrud – til herberget på Hald Hovedgård. I øvrigt fik vi så godt som næsten ingen regn i de 14 dage vi vandrede – trods vejruksigtens forudsigelser af konstant og voldsomt nedbør.

Efter morgenandagten fik vi et ord eller en bøn at gå på. ”Herre Jesus Kristus, ske din vilje!” Eller med et kærligt tilbageblik på livet, der er gået.” Jeg leder efter glimt af glæde og efter det, jeg har at sige tak for. Med dagens ord som fokus gik vi de første to timer i stilhed.

Anette

Temaet for den indledende andagt var inspireret af ordene af Cesare Pavese: *"At rejse er brutalt. Det tvinger én til at nære tillid til fremmede og til at tabe alt det fortrolige af syne, som hjælper én derhjemme og hos vennerne. Man er hele tiden ude af balance. Man ejer intet undtagen det allermest nødvendige – luft, søvn, drømme, havet, himlen – alt sammen noget, der stræber mod det evige."* (fra romanen "Hjælp fra fremmede" af Ian McEwan).

Ordene havde talt til mig – jeg synes, de rører ved mange aspekter af pilgrimsvandringen. Nødvendigheden af at finde tilliden og modet til at begive sig ud på ukendte veje. Sårbarheden undervejs – grundet i at du er

fjernt fra trygheden i det kendte, hjemlige. Enkeltheden, jeg har kun det allermest nødvendige med mig på vejen. Udleveretheden til de andre og til Gud, hvis ellers man har Gud med i sit verdensbillede. En venden sig imod dét, der er større end én selv. Det evige.

Aspekter, som vi hver især og på hver vores måde, bar med os – allerede under begyndelsen til vores vandring.

Vi fortsætter så til kirken, der er speciel med træ-lysekroner, der passer til loftet og stolenes udskæringer. Nogle af os går ind og synger en salme. Meget stemningsfuldt, idet vi står oppe i koret. *Susanne.*

Vandringen imod Santiago de Compostela er en vandring imod et gammelt kristent helligsted. En kirke. Den ligger derude foran os som et fjernt mål, kirken. På vores vandring ad Hærvejen søgte vi ind i kirkerne undervejs. For at få et øjebliks pause. Skygge mod solen. Hvile til de trætte fødder. En andagtsfuld stund til eftertanke. En kop kaffe hos en venlig graver. Og måske en forsmag på, hvad der venter os forude? Kirken kan rumme os alle – som dem, vi er.

Vi kommer til Askov kirke. Graveren Ib, fortæller mig, at han for nogle år siden vandrede tværs over Spanien til Santiago de Compostela med sin gamle far på dengang 73. Han (faderen) endte op i en elendig forfatning. Dårlige fødder og alt hvad der hører med til pilgrimmens plager. Men de kom frem! De to. Sammen. Ib lyser op, da han ser os med rygsække og vandrestave. Han får tydeligvis længsel efter at komme af sted igen. Vi inviterer ham til at vandre videre sammen med os næste år. Mod Santiago. Efter frokostpausen går vi ind i kirken og holder andagt. Synger en salme og gør os tanker om vejen, som vi sammen går. Og de mennesker, der får betydning for os undervejs.

Anette

Vi talte – undervejs - meget om det med pilgrimsvandringen og dens mål i en kristen kirke langt herfra. Vi talte om, hvordan der på vejen dertil vandrer mennesker med mange forskelligartede tilgange til dét at tro. Om hvordan vejen er meget ”rummelig”, hvis man kan sige sådan om en vej? Den kan rumme os alle, så forskellige vi er, og den kalder på en respektfuld måde at møde andre på – også når de er helt anderledes og tror helt anderledes end mig. Og dog kan vi ikke komme udenom, at pilgrimsvandringen mod Santiago er en van-

dring mod et gammelt kristent helligsted. Og det betyder noget. Det betyder noget, hvad vi går imod. Værdierne der kendetegner vores fælles mål er kristne. Kristendommen, hvis centrum er Kristus. Kristus igen – hvem vores jordiske liv fik status som helligt og velsignet. Kristus igennem hvem Gud selv gav sig til kende i vores verden, som kærlighed. Kristus gennem hvem Gud vil være os nær.

Det blev andagternes omdrejningspunkt. Omkring Kristus drejede de sig. Guds nærvær her og nu i mit liv. I det menneske, jeg møder på vejen, møder jeg en Guds skabning. Guds nærvær i alt, hvad jeg sanser og ser omkring mig. Livet – vores liv – er helligt!

”En morgen, da vi startede vores vandring, gik jeg rigtigt dårligt. Jeg havde brug for noget at vandre med og tænkte på, at jeg aldrig rigtigt havde forstået sætningen i Fadervor ”Ske din vilje, som i himlen således også på jorden”. Så jeg spurgte vores præst, Anette, hvad det betød. Jeg gik med sætningen som en slags mantra og den hjalp mig gennem dagen”.

Erik

Vi var ikke mange ”kirkevante” i gruppen. Ikke mange folkekirkelige. Alligevel blev andagterne et centrum under vores daglige vandring. For mig som pilgrimspræst gav det rigtig god mening at være med. Vi var kirken i bevægelse. Kirke på vejen. Sådan som kristendommen i dens allerførste tid bestod af mennesker, der vandrede ud i verden med kærlighedsbudskabet, sådan gik vi nu sammen og delte det – og delte det også med dem vi mødte undervejs. Hvor der var folk på herbergerne, blev de inviteret med til andagt. Nogle slog følge med os nogle dage, fordi de gerne ville være med ved vores andagter. Det var dejligt!

Vi står alle stille i en rundkreds i den smukke park ved Rise kirke. Solen skinner varmt på os, skyggerne danser fra trætoppene, og fuglene synger. Brødet og vinen sendes rundt, og nadveren indtages. Enkelt, livsbekræftende og stærkt! *Bodil*

Hvorfor skal en præst nu vandre rundt derude på vejene? Skal hun ikke bare være derhjemme og holde gudstjeneste for dem, der kommer til kirken? Det spørgsmål blev jeg stillet af flere inden jeg drog af sted med gruppen her. Og det svar, jeg er kommet frem til, hænger sammen med min oplevelse af, at der er så få, der kommer til kirkens højmesse. At vor tids fællesskaber ikke er som i gamle dage, hvor de bestod i "dem, der bor i sognet". Det er de færreste steder i Danmark, hvor det at bo i et sogn betyder, at være en del af et stærkt, betydningsfuldt fællesskab. Man kender måske dårligt hinanden. Man kommer ikke hinanden ved – ud over måske lige den nærmeste nabo. Nej, vores fællesskaber har vi på tværs af sognegrænser og endda på tværs af landegrænser. Og vores fællesskaber er flydende. Vi går ind i dem og vi går ud af dem igen. Fællesskaber opstår og opløses, opstår og opløses. Derfor må kirken også ses med nye øjne. Kirken opstår "der hvor to eller tre er forsamlet i mit navn", som Jesus sagde det.

Vi – gruppen, der vandrede sammen – har været menighed, fællesskab i 14 dage – nu er vi gået hver til sit, men vi – fællesskabet – opstår igen næste år. Og dét, at vi er en del af dette fællesskab, har stor betydning for hver enkelt af os. Derfor skal jeg af og til være på vejene, og være med til at skabe menighed dér. Være kirke dér.

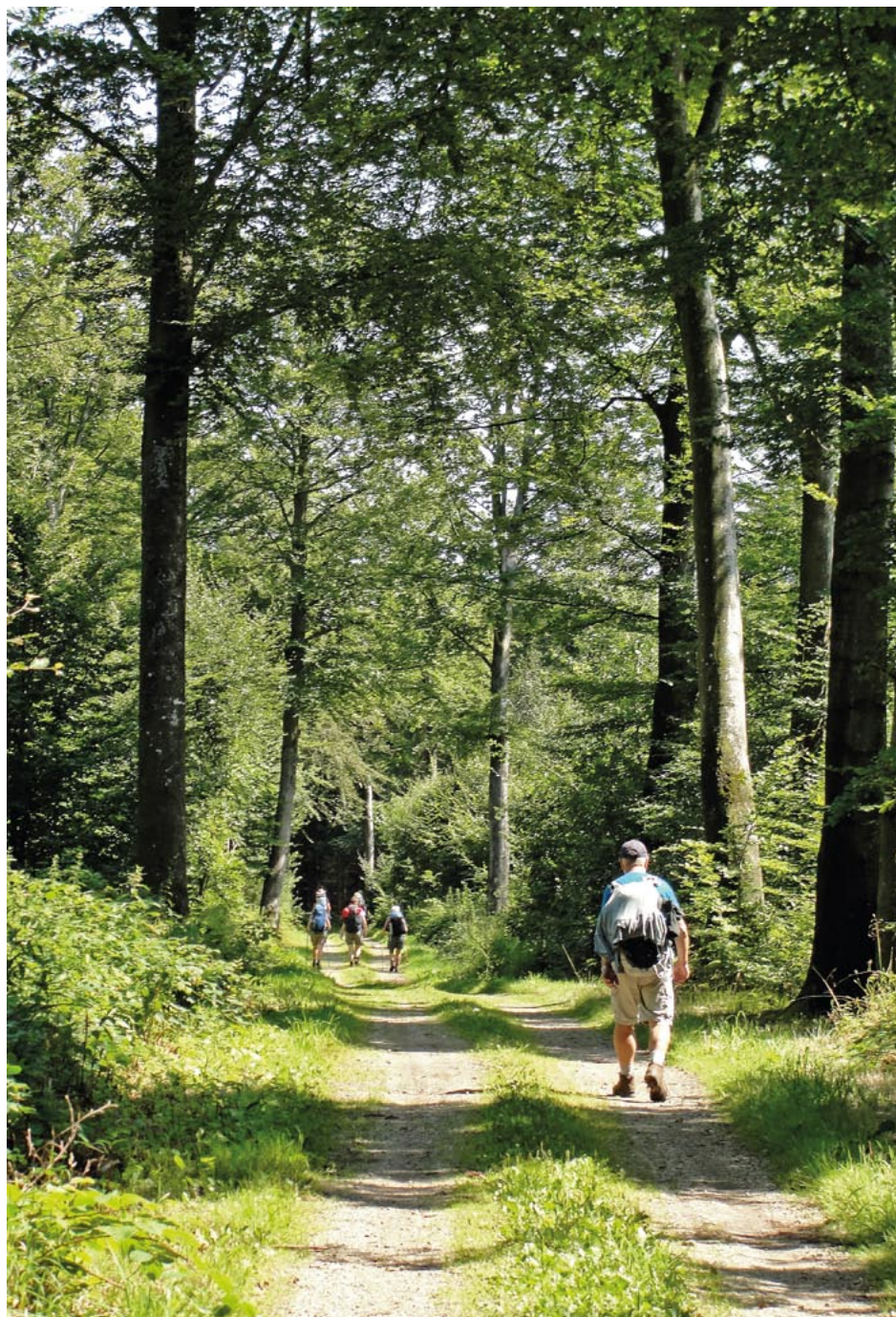
Vi synger: **"Må din vej gå dig i møde, og må vinden være din ven, og må solen varme din kind, og må regnen vande mildt din jord, indtil vi ses igen må Gud holde, holde dig i sin hånd"** Således tager vi afsked med Astrid, Philip eller andre, som har fulgt os på vejen for en tid.
Bodil

Herbergerne langs Hærvejen

Herbergerne langs Hærvejen var fantastiske. Det var sjovt, at de var så forskellige. Spændende med de forskellige steder, der havde hver deres historie, de fleste steder knyttet til mennesker, der havde deres historie der på stedet. På herberget Ellegård ankom vi til en fest. En aften med musik og buffet. Det var fantastisk. På herberget i Kragelund, tog en meget gæstfri graver imod os – og tænk, kirken var åben døgnet rundt på grund af pilgrimmene! På herberget Kongeåen, tog Mike imod os og lavede mad til os på grillen. Og i Nørrelide blev vi inviteret indenfor også i ferielejligheden, og jeg fik den luksus at have et rum helt for mig selv den nat. Det var hårdt for mig med den natlige uro på sovesalene. Snorken!

Jeg ligger i min køje og slapper af efter dagens vandring. Lydene fra de andres gøremål, latter og tilfældige udpluk af samtaler svæver forbi. Lige før jeg falder hen, fornemmer jeg duften af kaffe.
Bodil

Alle steder mødte vi venlighed og hjælpsomhed – sådan som pilgrimme gør det undervejs. ”Skal vi købe ind for jer, når I kommer?” ”Jeg vil gerne lave mad til jer!” ”Når I nærmer jer herberget, så læg mærke til, at I kan gå en genvej, så I lettere kommer herhen!” ”Jeg vil gerne køre noget af jeres bagage til næste herberg. Det ser ud som om nogen af jer har rigeligt at bære på!”

Vi går fra herberget tidligt om morgenen. Vi går længe langs med Kongeåen. Utrolig smuk vandring den formiddag. Jeg har bagtroppen. Foran mig går nogle af kvinderne. En af dem har vabler og går dårligt. Pludselig lyder der et hvin og et plask. Det er Ritta, der er faldet i Kongeåen. *Anette*

Og hjælpen og venligheden mødte os også andre steder langs vejen end på Herbergerne. En dag – efter en lang og hård og varm vandring holdt der pludselig en bil på vejen. To ældre, smilende mennesker lukkede bagklappen op og åbenbarede termokander og poser med kage – kaffetid! Det var Susannes eks-svigerforældre, der havde hørt, hun kom vandrende forbi. Da hun sagde, at vi var 20 i det hele, tog de kaffe med til os alle. Efter en hyggelig pause gik vi videre – men inden eks-svigerforældrene fik lukket bagklappen, kom der flere pilgrimme gående, som så også blev budt på kaffe. Miraklernes tid er ikke forbi!

Men så ud for nr. 4 åbner himlen sig og jeg føler mig hensat til Caminoen. Der - lige foran mig - vokser en italiensk restaurant op i vejkanthen og en lille trind italiener breder armene ud og siger på gebrokkent dansk: Velkommen til min ringe bolig! KAFFEN er snart klar! Lokalet, vi træder ind i er smukt og PAPA stiller op bag barren med spillende brune øjne. Jeg lægger rygsækken og spærre vejen og snart er alle

vennerne bænket. Det var et øjeblik med kontakt til det høje. TAK for LIVET, tak for ALT!
Per

Ved grænsen - og næste års vandring

Vi afsluttede vores vandring på Bov kro med stjernesnud, æggekage og store fadøl. Inden vi gik ind på kroen, gik vi de knap halvdelen kilometer ned til den dansk-tyske grænse. Det var en meget fin og betydningsfuld stund. Vi havde nået vores mål! Og tænk, på den tyske side af grænsebommen var der en stolpe markeret med en muslingeskal. Vejviseren mod Santiago! Så nu ved vi, hvor vi skal begynde næste års vandring. Der findes en vej. Den ligger og venter på os!

Gennem de sidste dage havde Philip slået følge med os. En ung mand først i tyverne, som indhentede os i kondisko og med telt i rygsækken. Philip havde vandret med en god ven, som nu var taget hjem, fordi han havde for ondt i fødderne til at fortsætte. De seneste dage havde Philip vandret alene.

Det blev nogle fine dage med Philip. Han bidrog med sit unge liv stærkt ind i gruppen. Flere af os fik spændende samtaler med ham. Han fortalte, at han havde hørt om os – gruppen – længere oppe ad Hærvejen, og han havde længe forsøgt at indhente os. Hans umiddelbare mål var at komme til Flensborg og spise schnitzel. Derhjemme ventede et job i en børnehave og begyndelsen på journaliststudiet til januar. Vi tog afsked med Philip, som ”humpede” over grænsen - videre på sine vabelbefængte fødder mod sin vandrings mål. Og så gik vi tilbage til Bov kro til stjernesnuddene og æggekagerne.

Næste år fortsætter vi vores vandring. Der er enkelte ledige pladser. Man kan henvende sig til Anette på afs@km.dk

Generalforsamling

Lørdag 29. Oktober 2011 kl. 15.00

& årsmøde

Lørdag 29. Oktober 2011 fra kl. 10.30

Middelfartsalen, Kulturøen, Havnegade 6, Middelfart

Deltagelse i generalforsamlingen er gratis.
Foreningen byder på drikkevarer og sandwich.

TILMELDING

Gå ind på foreningens hjemmeside www.santiagopilgrimme.dk
og tilmeld dig samt kryds af, såfremt du vil deltage
i formiddagens tema-drøftelser

inden 30. september

Vil du spise med om aftenen kl. 19
koster middagen kr. 165,-
+ vin/vand pakke kr. 75,- i alt kr. 240,-

program findes på side 98 / 99 her i bladet >>>

De årlige vandringer

På Fyn: I forlængelse af det ekstraordinære årsmøde og generalforsamlingen i Middelfart den 14 maj gik langt de fleste af deltagerne en tur på omkring 9 kilometer langs Lillebælt, hvor Kongebrosgården går helt ned til stranden. Vejret var lidt blandet, men heldigvis langt bedre end vejrudsigten. Kun en enkelt byge fejede hen over sletten før vi gik op over halvøen og passerede Hindsgavl på vejen tilbage til Kulturøen, hvor vi havde holdt møde.

Vi passerede under den gamle Lillebæltsbro og fulgte stort set den sti, som følger langs kysten og giver de danske kig til hav og kyst, som man kan tænke sig. Med grønne kyster og hvide sejlere.

På vejen var der mulighed for at plukke ramsløg til salaten, hvilket vi var flere, der benyttede os af.

Som det er annonceret andet steds, holdes det kommende ordinære årsmøde med generalforsamling samme sted. Så må vi håbe, at vejret er med os også den 29. oktober, så flere kan få del i oplevelsen af den til den tid røde, gule og brune fynske kyst.

På Sjælland: Vejrudsigten for Nordsjælland blev bedre og bedre som tidspunktet for foreningens vandring fra Esrum til Hillerød den 28. maj nærmede sig. Og på selve dagen var 23 pilgrimme velsignet med det behageligste vandrevejr.

Vi havde god tid til at nyde den første strækning fra Esrum til Nødebo, hvor vi havde aftalt med præsten, Eva Holmegaard Larsen, at vi skulle mødes ved kirken klokken 13 – der var bryllup klokken 12, så vi måtte naturligvis vente til det blev vores tur. Strækningen går langs Esrum sø, hvor Gribskov møder søbredden. Vi havde stort set skoven og stien for os selv og kunne nyde at pausere på de anlagte rastepladser, der netop i år er blevet forsynet med åbne pavilloner og grillsteder. Vi kunne nu sagtens undvære begge dele mens vi nød vores medbragte klemmer og vand ved borde og bænke i det fri, hvor solen skinnede, bølgebladene sørgede for det spættede lys og fuglene sang og gøgen kukkede.

Eva Holmegaard fortalte en smule om motiverne for at gå pilgrimsvandring og en hel del mere om Nødebo kirke. Den regnes for den ældste i Nordsjælland og er oprindeligt bygget som valfartskirke i forbindelse med helligkilden, Magdalene kilde, der drypper endnu. Vi beundrede de udtryksfulde kalkmalerier med de langnæsedede figurer og ikke mindst altertavlen, der er trefløjet og regnes for et af Danmarks betydeligste middelaldermalerier. På Nationalmuseets bud er kirken normalt forsvarligt aflåst og tyverisikret, så det er noget af et privilegium at få lov til at komme inden for. Præsten ville sætte pris på, om altermaleriet kunne komme på Statens Museum for Kunst, kirken få en god kopi og i øvrigt være åben for besøgende. Det er jo en valfartskirke og i disse tider, hvor pilgrimstanken har fået ny aktualitet, er det synd og skam, at kirken ikke er åben for besøgende.

Vi sluttede besøget i kirken med at kvittere med vores pilgrimssang: Må din vej gå dig i møde...

Fra Nødebo gik det videre ned gennem Gribskov og til Slotscafeen i Hillerød, hvor vi måtte sidde uden for i det begyndende regnvejr og nyde vores kaffe og kage. Også her fik vi sluttet med pilgrimssangen.

Næste år kunne vi fortsætte ad den sjællandske vej mod Santiago – til Farum eller måske helt til Ballerup?

Tak til deltagerne i begge vandring – og på gensyn til årsmødet – og på Camino de Santiago!

Henrik Friediger

El Camino Francés fra Villafranca del Bierzo til Santiago de Compostela

Den første Camino er altid noget særligt. Her er beretningen om to danske pensionisters første tur – en vandring, der inspirerer til mere.

af Else og Steen Gravers

Vi er et ægtepar på henholdsvis 64 og 69 – Else og Steen – som i nogle år har læst og hørt så meget om Caminoen, at vi efterhånden var fast besluttet på at vandre i hvert fald en del af den. I foråret 2010 meldte vi os ind i Foreningen af Danske Santiagopilgrimme og blev yderligere inspireret.

Den fysiske udfordring var helt klart en del af motivationen, men da vi er i ganske god fysisk form – løber på ski, spiller tennis, cykler og har vandret bl.a. i Dolomitterne – mente vi nok, at vi havde pæne chancer for at kunne klare turen. Derudover var vi sim-

pelthen nysgerrige efter at se, om Caminoen kunne leve op til alt det positive, der var blevet skrevet og sagt om den. Elses afsked med arbejdsmarkedet - samt forskellige familiearrangementer - gjorde, at vi lagde turen fra den 22. august til den 1. september 2010. Oprindeligt ville vi godt have vandret nogle dage mere, men vi skulle hjem til vores søns bryllup d. 4. september! På den måde fik vi et par hårdt tiltrængte hviledage inden festen, for det skal da indrømmes, at vi følte os godt ”brugt” efter knapt 200 kilometer på 8 dage i temperaturer over 30 grader!

Ruten

Vores Camino-vandring forløb som følger: d. 24.8.: Villafranca – Las Herrerias (21,7 km); d. 25.8.: Las Herrerias – Triacastela (29,0 km); d. 26.8.: Triacastela – Sarria – via Samos (24,2 km); d. 27.8.: Sarria – Portomarin (21,4 km); d. 28.8.: Portomarin – Palas do Rei (24,0 km); d. 29.8.: Palas do Rei – Arzua (28,0 km); d. 30.8.: Arzua – Arca (19,0 km); d. 31.8.: Arca – Santiago (19,0 km).

Planlægning

Vi arrangerede selv turen via nettet: booking af fly Kbh. – Madrid t/r samt bus Madrid – Villafranca og endelig fly Santiago – Madrid. Endvidere havde vi booket hotel i Madrid på udturen, de to første (hotel)overnatninger på Caminoen samt den sidste i Santiago. Vi ville ikke låse os fast på de øvrige, da vi ikke kunne vide hvordan turen ville udvikle sig. Vi havde selvfølgelig nøje studeret afstande og etaper og vurderede, at 20 - 25 kilometer pr. dag måtte være ideelt. Vi var også enige om, at vi ville bo på hotel og have eget bad/toilet.

Vores plan viste sig at fungere fint, men desværre kunne vi ikke undgå to dagsmarcher på tæt ved 30 kilometer. Vi ville ikke have undværet vore gode overnatninger, der i høj grad var medvirkende til, at vi kunne gennemføre turen.

Vi bar selv vore rygsække på henholdsvis 8 og 10 kg hele vejen og havde heldigvis kun begrænsede problemer med vabler. Vi gik i støvler, hvad 3 ud af 4 vandrere, vi så, også gjorde.

Overnatning

Det skal tilføjes, at bortset fra Sarria og Portomarin havde vi ingen problemer med

at finde overnatning. Dette hænger måske sammen med at antallet af pilgrimme varierede meget etape for etape. Fra Triacastela via Samos til Sarria så vi næsten ikke et øje, mens vi den følgende dag ud af Sarria om trent følte, at vi gik på Strøget blandt folk med dagrygsække og ventende busser! Til gengæld var der overraskende få den sidste dag, hvor vi ankom til Santiago. Alt i alt havde vi nok forventet flere vandrere og færre cyklister. Det var helt tydeligt, at (lidt ældre) kvinder var i overtal blandt vandrerne, mens (ynge) mænd dominerede cykelgruppen.

Menu del dia – og cafeerne

Noget andet, der i høj grad medvirkede til, at vi kunne gennemføre turen, var de fortræffelige pilgrimsmiddage, der blev serveret alle steder til kun 10 euro for 3 retter + vand og vin!

Også de mange gode caféer undervejs var vigtige for forløbet af vores vandring. Her var der dels gensyn med nogle af de vandrere vi ”fulgte med” en stor del af vejen, dels mulighed for en tiltrængt hjertestyrkning i form af kaffe (”dos americanos con leche”) + bocadillo eller Santiago-tærte – og endda mulighed for at opleve høns, der vimsede om benene på os i håb om at redde sig en krumme! Friskpresset appelsinjuice eller god galicisk hvidvin (Albariño) var også gode opkvikkere i varmen. Under disse café-stop blev vi overraskede over, at så mange af de unge vandrere var rygere og lige skulle have sig en smøg, inden turen gik videre. Det slog os også, at ganske mange af de unge tilsyneladende havde overvurderet sig selv rent fysisk og kæmpede med skader af forskellig art. En ung tysker, der havde vandret 600 kilometer med skiftende rejsefæller, mente, at ca. 30% måtte opgive at fuldføre.

På caféerne var der enkelte gange kø for at få stemplet pilgrimspasset, og det var tydeligt, at for mange – inkl. os selv – gik der efterhånden sport i at få så mange stempler som muligt! Næsten ligesom at samle på stokkemærker i gamle dage.

Dagsrytmen

Som dagene gik, kom vi ind i en rytme, hvor vi på en typisk dag vandrede i seks timer og holdt pauser i to. Vi sang undervejs, vi talte en, to, tre, fire, vi drak vand, vi snakkede, og ind imellem pustede og stønnede vi og tørrede sveden af panden – hvis den ikke bare dryppede af sig selv. Vi lærte efterhånden også at økonomisere så meget med kræfterne, at vi uden tøven fravalgte en omvej på 100 meter hen til en café.

Vi vandrede uden stave, idet vi skønnede, at det dels ville være besværligt at have selv teleskopstave med i den af vore to rygsække, der skulle indskrives, dels at behovet ville være ret begrænset. Det viste sig da også, at vi kun savnede dem ved nogle stejle nedstigninger.

En ting, der i starten undrede os, var de mørke morgener, men efterhånden fandt vi jo ud af, at da Spanien – sin vestlige placering til trods – tilhører samme tidszone som os, står solen betydeligt senere op end i Danmark. Til gengæld har man jo så nogle lange, lyse – og lune – aftener! Vi hørte til den kategori pilgrimme, som ikke startede vandringeren før kl. ca. 8.30, hvor det var ordentligt lyst. Vi var forbavsede over, at så mange valgte at starte i mørke med tændte pandelamper, men kunne uden større besvær forestille os forskellige grunde til det – bl.a. varmen og etapens længde.

Ruten

Vi var lidt skuffede over, at vi så forholdsvis tit vandrede langs med trafikerede landeveje, der jo så til gengæld må have passet de cyklende pilgrimme vældig godt. Der var vitterligt nogle ret ensformige stræk på ruten, hvor vi misundte cyklisterne, der bare kunne komme videre i en fart. Heldigvis var der også lange stræk ad mindre veje gennem det landlege Galicien med hanegal om morgenen, kokasser på vejen, kálhaver og små forslidte koner og mænd i gang med dagens arbejde.

Vi fandt landskabet lidt mindre vildt og dramatisk end forventet, men ganske varieret med marker, skove og heder. Den mest spektakulære del af ruten var så afgjort omkring O Cebreiro, som vi oplevede i strålende sol og med fantastisk udsigt. Henrik Tarps skræmmende skildring af opstigningen til O Cebreiro fandt vi i øvrigt stærkt overdrevet.

Markeringen af pilgrimsruten med muslingeskaller og gule pile var som helhed god, men vi oplevede situationer, hvor der godt kunne have været ødslet lidt mere med den

gule maling! Vi missede ruten en enkelt gang, nemlig lige efter Ribadiso, men anede heldigvis uråd, da vi efter 10-15 minutter uden markeringer nåede et vej-T, hvor ruten stadig ikke var markeret. Til gengæld stod der Arzua på et almindeligt skilt, og da det var målet for dagens etape, var der jo ikke så meget at raffe om! Efter et kvarters tid kom vi da også ind på ruten igen.

På vej ud af O Cebreiro fulgte vi pilene til en fin grusvej oven for landevejen til Liñares. Problemet var bare, at da vi havde gået i ca. 20 minutter havde vi ikke set muslingeskaller eller pile og havde heller ikke set et øje. Vi vendte derfor om, men inden vi var nået ret langt, fortalte en hjælpsom cyklist os heldigvis, at vi var på rette vej. Vi vendte om endnu engang og kom ret hurtigt til et T-kryds, hvor den gule pil endelig dukkede op igen. Snart var vi nede i Liñares og kunne konstatere, at de fleste vandrere valgte at gå ad landevejen – som Henrik Tarp i sin bog nævner som eneste mulighed.

Vel ankommet til Santiago var vi selvfølgelig til messe i en masende fuld domkirke. Her gik det op for os, at man kan være pilgrim på mangfoldige måder, og at vandrere som os nok er en minoritet. I hvert fald var de eneste to personer, vi genkendte, en puertoricaner fra en af de store grupper, vi var rendt ind i undervejs, og så en ung tysk pige, vi havde opmuntret undervejs på grund af hendes humpen.

Kunne Caminoen så leve op til alt det positive, vi havde læst og hørt?

Absolut! Vi oplevede 8 dage, hvor vi levede i en helt speciel verden med sin egen rytme og med basale fysiske behov, der – som nævnt ovenfor – blev opfyldt på udmærket vis. Vi glemte ikke vores hverdag, men fik

det hjemlige på tilpas afstand og nød at være sammen bare os to.

Vi oplevede ikke noget åndeligt eller religiøst gennembrud, men måske en vis eftertænksomhed og taknemmelighed over at være en del af denne europæiske tradition.

Vi nød det internationale fællesskab på ruten – vi mødte kun to danskere – ligesom det historiske aspekt hele tiden lå gemt i underbevidstheden. Hvor må det have været hårdt for middelalderens pilgrimme at vandre hele vejen til Santiago, men også utroligt opløftende at nå frem – men hvad så med hjemturen?

Vi er opsat på at drage til Santiago til næste år og slutte vores pilgrimseventyr med at vandre de sidste knapt 80 kilometer til Kap Finisterre.

Ruta del Aqua – Sølvvejen i regntiden

af Vivianne Uggerholt

Mulighed for afgang og pasning af de dyrebare kom helt af sig selv. Sølvvejen har rumsteret nogle år. Det er om at slå til, når chancen byder sig. Min 22-årige knægt har luftet sine bange anelser. Fra februar vil han være henvist til en kold kolonihave, uden vand og strøm. Uden omtanke foreslår jeg, at han kan rykke ind i min lejlighed. Så vil jeg forføje mig i en 5 ugers tid, fra 8. marts til 13. april. I øvrigt kan vi også bo sammen inden.

Han tar' imod med kyshånd. Selv er jeg beklemmt ved udsigten. Hvad har jeg dog rodet mig ud i? Selv om jeg fandt Camino Francés rædsomt overfyldt i 2009, så er det rart med selskab når dagen går på held. Vil jeg kunne finde det på ruten, der i folkemunde omtales som 1000 kilometers ensomhed?

Guide

Udover diverse hjemmesider findes der ikke en dansk rutfører. Mit eget forhold til guides er, at jeg læser dem meget gerne inden, men jeg vil nødig slæbe rundt på en. Og her er det ikke den fysiske vægt der vejer tungest. Livet er foranderligt. Selv den nyeste guide er ingen garant for, at et givent overnatningssted ikke lukker i morgen. Noget andet er, at jeg helst ikke vil forføres af andet end en dejlig mand. Hverken guides eller andre skal pådutte, hvad jeg skal se eller opleve – det kan jeg godt selv finde ud af.

De intuitive ledetråde mørner, hvis der hele tiden gribes efter svar i det ydre. Man bliver nemt et offer for forførelse. Hvad enten det er GPS, guides eller gule pile. De har alle en fejl - de foregiver, at der kun er én vej – og det er langt fra sandt. Mit behov er ønsket om en oversigt over optankningsmuligheder, samt diverse kort. Det havde jeg på Camino Francés, og jeg nød det. Det er min drøm at finde noget tilsvarende, men det lykkes ikke.

Stædighed og nærighed bød mig at hamstre en rutføring fra sitet Eroski Consumer. Kortene synes fine, men selv om jeg skraber ind til benet, er det tilbagestående et male-risk rodsammen af en Googleoversættelse, der lader meget tilbage at ønske. Der taltes om Middelhavet, skibe, benskinneøvelser og det at gå på den smalle skulder/nødsporet.

Jeg magter kun at skimme det delvis igennem. Alligevel sætter det grimme stiklinger af bekymring. Der synes ikke at være græn-

ser for, de uhyrligheder jeg tilsyneladende må igennem, i form af skifferskrænter, og veje omdannet til et paradis for vadefugle.

Skrive

At skrive en bog har aldrig stået på listen over gøremål. Alligevel stiger jeg ud af sengen efter en nat, hvor Ole Lukøje har glimret med sit fravær. Under overskriften: Åndehul med udsigt til indsigt, påbegynder jeg en essay om det: At rejse i den indre og ydre verden. Det er sikkert angstens og bekymringens frø, der får ideen til at spire. Det breder sig i en grad, så det næsten synes at sætte benspænd, for den forestående rejse.

Ved at bruge mobilens e-mailprogram udfylder jeg rejsens ledige stunder ved at skrive som en besat. I ventetiden og mellemtiden og pauserne på fly, bus og mark, overalt giver jeg et ord med på vejen. I først omgang må du nøjes med et fragmenteret kogsammen, af oplevelser fra en helt igennem vidunderlig rejse, i et barsk og bjergtagende landskab.

Alene – og dog

Ruten som helhed er befæstet med en usædvanlig fredfyldt ro. Til tider opleves en alarmerende mangel på liv gennem Vorherres braklagte hvedemarken efter Zamora. Kun hvis jeg står helt stille høres en bette fugl. Ellers er kun de klukkende vandflasker og rytmen fra gruset under mine fødder når jeg går. Så meget større synes glæden når naturen åbenbarer sin blotlagte skønhed. Pludselig høres koklokker i det fjerne. Med ét er jeg omgivet til alle sidder af prægtige køer, med smukt changerende klædedragt. Brølende tyre og skrydende æsler i skøn forening. Der er en underfundig symfoni af lyde. Kvækkende frøer, og insekter danner

klangbund for akkompagnement af hundredvis af fugle.

Her er ingen støjende Caminokumpaner uden situationsforømmelse. Ingen truttende horn, kun tilbagelænet imødekommenhed, og nysgerrighed der især hidrører fra de modne kvinder jeg møder. Kun dette spørgende: Solo? – Efterfulgt af et nik. Nogen af dem taler i et væk. Forstår dem ikke. Hører kun efterårsstormen der blæser mellem de tænder, der er tilbage. Det er åbenbart stadig et særsyn med enlige kvinder på ruten. Det er tydeligt, at de finder mig modig.

Møder så mange hjælpende engle på min vej, og en venlighed der rækker langt ud over, hvad man med rimelighed kan forvente.

I byerne føler jeg mig ofte rådvild. Jeg anlægger nemt en lidt tvivlrådig attitude, og straks kommer hjælpen. Som kompensation for sprogbarrieren, har jeg tillagt en Master Fatman hilsen. Samler hænderne og bukker ærbødigt. Tillige giver jeg med tegn og fagter udtryk for, at jeg fremme ved Santiago vil skænke vedkommende en venlig tanke.

Finde vej

Taknemmelige tanker sendes også til de, der gik foran med en bøtte gul maling. Turen går trods alt gennem nogle af Spaniens mest øde områder. Med de lange stræk jeg må ta', er jeg fortabt uden anden rettesnor, end at gå mod nord. Selv om jeg hele tiden er bevidst om, at det er det, jeg gør, så hænder det, jeg kommer i tvivl. Især når himmelen sløres af truende skyer. Generelt er der en god afmærkning, men jeg farer vild ind imellem. Mest af alt ligger det i den slemme forførelse.

Den værste stammer fra min usle guide. Den har en etapeopdeling hvor navnene på FRA og TIL steder, er fremhævet med så fed skrift, at jeg pr. automatik opfatter dem som større overnatningsbyer. En af dem er Arco de Cáparra. Af guiden fremgår, at det drejer sig om en gammel Romersk by, og man undre sig over at der ikke er overnatningsmuligheder.

Jeg skulle ha' fundet et logi i Oliva de Plasencia. Stedet ligger udenfor ruten. Jeg ved ikke om det er en knaldhytte out in nowhere, eller en by, men jeg burde ha' drejet fra langs landevejen. I stedet følger jeg tillidsfuldt de gule pile, langs den smattede romervej. Flere steder udviskes vejen af dybe vandhuller, og jeg må gå på de opsatte trædesten. Jeg er ikke vild med det. Alligevel gibber det frydefuldt i mig. Fordi jeg gør det, og klarer mig igennem. Min bekymring tar' til i takt med tiden, der trods indlagte pauser indikerer, at jeg snart burde være ved vejs ende i forhold til fremdrift og det samlede antal kilometer.

Jeg er helt vildført. Moser gennem en arkæologisk rekonstruktion. For mig ligner det en ligegyldig askehob af noget gammelt romersk lort. Det hele er afspærret med trådhegn. Det eneste der fortæller, at der har ligget noget, er et computerskabt billede, samt resterne af en buet port. Historiske steder kan være behæftet med en stærk energi, der formår at føre en langt tilbage i tiden. Her er bare dødt som graven, og der er ikke noget at komme efter. Jeg indtager dette rædsomme sted fra en kant, hvor der ikke står anført, at dette er Arco de Cáparra – en by der var engang.

Jeg vakler forstyrret rundt i landskabet. Jeg har ikke den fjerneste ide om, hvor jeg bliver ført hen. Mine fødder gør frygtelig ondt, og jeg kan ikke se nogen ende på genvordighederne. Efter en hjerneblødning har jeg et permanent sovende venstreben, samt blinde felter i nederste kvadrant. Når jeg er meget trætt, kræver det stor koncentration at koordinere højre og venstre side. Og jeg farer nemt vild. Jeg hopper over angstpro-

vokerende granitblokke, der fungerer som bro henover de slemme vandløb. Jeg får i den grad testet min ligevægt og er sindssygt bange for at falde på de våde og glatte sten. Endelig kommer jeg til en port og føres ud på en landevej. Her er så frygtelig tomt, og jeg har brug for en pejling. Endelig kommer en bil, og jeg stopper en lille familie med tre voksne og et barn. Det er dummere end dumt, men jeg spørger efter den latterlige ruinby. For jeg ved ikke bedre. Er ved at tude af glæde, da de byder mig ind i den tætpakkede bil, og kører mig den lange vej til Oliva de Plasencia.

Følge en mand

Holder af at gå alene. Kun når der er stille hører man, hvad hjertet fortæller. På et tidspunkt møder jeg to tyske herre. I en uge støder vi sammen, når der gøres holdt for natten. Det hænder vi mødes på ruten. Skiftes til at overhale, eller går i hinandens fodspor. Som en lille spejder opsat på due-lighedstegn, følger jeg efter Heinz. Først da han vender sig og udpeger vindretningen, forstår jeg. Han har forladt stien, for at lade vandet. Føler mig temmelig dum, men vi får et billigt grin.

Stilheden

Oplever så mange skiftende landskaber. En dag træder jeg ud i en perlede frisk dug-dråbeverden. Min træthed står i skærende kontrast, og jeg ønsker at smide sko og strømper for at lade den knitrende rimfrost bringe mig på højde med situationen. Bliver ført gennem olivenlunde og appelsintræer samt heste, kvæg og kolossale tyre. Hist og pist lyser smukke hvide blomster. Sommerfuglene parfumerer deres vinger i blomster-nes duft. Selv om de er fedtede af nektar, napper jeg én og pryder mit hår.

Jeg nyder stilheden og de vidunderlige omgivelser i en natur der synes besjælet. En del af strækningen er lettere ufremkommeligt, og jeg må gå meget langsomt. Trods vands livgivende egenskaber, er det et destruktivt element, der over tid omformer og nedbryder alt. Jorden er til tider temmelig eroderet. Fuld af dybe kratere og flænsede pisrender. Iblandt oplever jeg alting så skærende klart. Tankemylderet stilner af, ved mødet med den barske og smukke natur. Jeg er mig bevidst, at jeg går, men det sker næsten uden min medvirken, som var jeg et optrækkeligt legetøj. Mest af alt elsker jeg det uvejsomme terræn. Det bibringer en tilstand af vanvid og beruselse. At gå på våde marmorskærver der lyser i de vildeste farver. Det, at jeg er nødt til at være påpasselig med, hvor jeg sætter fødderne. Det skærper koncentrationen, og jeg glider ind i en meditativ tilstand. Jeg læser terrænet med kamæleonøjne. Holder fokus på hvor foden skal sættes næste gang. Har styr på grej og retning. Det er utrolig befriende at slippe for hjernens højfrekvente kværneri og bare sanse og fornemme alting i og omkring sig.

Vejen og fødderne

Den døde asfalt er en vandrers værste fjende. Vejen sløver sindet. Dens hårdhed forplanter i hele kroppen, og den og sækkens tyngde føles hurtigt dobbelt så tung. Sindet fyldes op med stiv ufleksibel asfalts tjære. Selv om det er bøvlet med alle disse skoskift, så er jeg lykkelig for, at jeg medbragte et par MBT roadrunners. De forlener mig med en behagelig og fjedrende gangart, der får vejen til at føles let. Jeg slipper for ben der ligner hårdt pumpede chorizopølser pga. skinnebetsbetændelse. Jeg bruger dem rigtig meget. De er et godt supplement til støvlerne, hvis eneste fortrin er, at de er godt gået til og egnet til ujævnt terræn.

Jeg får kun én vabel - mellem de små tær efter en klatretur til Tábara. Punkterer den med nål og tråd, og mærker ikke mere til den. Jeg plejer også mine fødder med stor hengivenhed. De er forkælet med 1000 mils strømper, med anti blister garanti. Jeg bruger en hvilken som helst lejlighed til, at lufte og massere. På apoteket har jeg forinden købt Molskind. Bruger det forebyggende sammen med Englehud på udsatte steder. Efter badet får de det glatte lag med fodcreme.

Farlig passage

Bjergene omkranser floden til begge sider. Betaget fotograferer jeg klipperne på den anden side. Da jeg passerer broen finder jeg til min gru, at jeg nu ledes ind gennem dette ufremkommelige, jeg før så på afstand. Passagen er smal, og jeg værger mig ved at acceptere, at det kan være rigtigt – det synes jo decideret farligt. Der er ikke langt ned, men stien skråner ned mod floden. Jeg bruger stokken for at klare mig igennem. Snart herefter er den i vejen. Jeg ledes langs en klippevæg og granitsten i forskellige størrelser og former.

Mærker sjældent min rygsæk, men her er strækningen brutal. Jeg ledes ud en besynderlig kosakdans. Visse steder kravler jeg mere, end jeg går, for jeg er lidt bange. Jeg klamrer mig til vegetationen langs kanten, men stadig er jeg nødt til at være beredt. Véd ikke om jeg kan stole på skidtet. Jeg sveder som et svin. Her er både nervepirrende og smukt. Jeg forsøger at ta' billeder undervejs. Typisk sker det dog først, når jeg har gennemlevet de slemme passager med livet i behold. På det sidste stræk ledes jeg ud i en galoperende stejl opstigning, der med al tydelighed viser, at mit udstyr på ingen måde er egnet til den slags krumspring. Jeg

er glad da jeg omsider har fast grund under fødderne. Napper en velfortjent energibar, og tar' med selvudløser et par dokumentationsbilleder.

Jeg har tvistet min ankel under klatringen, og resten af rejsen er jeg mærket af en mindre inflammation.

16 kilogram

Mit temperament antager sydlandske dimensioner, da en flok franskmænd "overvurderer" mit udstyr. 16 kg med alt hvad jeg bærer på kroppen samt vand og mad, udgør den samlede vægt. Det synes de er for meget. Vil ønske at folk kunne passe sig selv. Jeg kunne ha' gjort det anderledes, men jeg skatter hver en ting jeg bærer. Og jeg beklager mig ikke.

Især påskønner jeg mit uldundertøj. Jeg har hørt om dets fortræffeligheder, men virkeligheden overgår i alle henseender dets ypperligheder. Vasker det kun 1 x, og her sker det mere ud fra følelsen end et faktisk behov.

Bruger det stort set hele tiden. Sover med det om natten. Eller bæres det med et par træningstights over. For mig fungerer det væsentlig bedre end zipofbukser, der ofte skraber og skaber friktion. Min store bæltetaske har en god afbalancerende effekt, og rummer alt det, jeg har brug for, lige ved hånden.

Da jeg skal ha' vasket noget tøj, deler jeg en maskine med en af de mange, jeg møder på min vej. Sammen finder vi noget der ligner vaskemiddel. Han har tydeligvis aldrig prøvet det før. Med store glugger ser jeg, han putter det i alle tre huller. Synes udtrykket antibakteriel beklædning får en helt ny betydning. Vi har vasket i klorin. Håber ikke jeg får ætset min røv, for jeg har ikke andre trusser.

Bange for at vandre alene?

Bliver ofte spurgt om, jeg ikke er bange for at gå alene. – Det er jeg ikke. Kun en enkelt gang oplever jeg en snert af en utryg stemning, og den har udelukkende udspring i en overanstrengt fantasi. Det er en slowmotiondag. Det synes som om, tiden står stille. Her er tyst og øde. Jeg hører kun lyden af de slubrende sko og insekternes irriterende flakken rundt under hatteneskyggen. Har ikke set et menneske i miles omkreds.

I det fjerne ser jeg en mørk skikkelse med en hakke over skulderen. Prøver at slå det hen. Tænker at det nok bare er manden med leen. Fakta er, jeg føler mig utryg. Det er tydeligt, han venter på mig. Er altid mest bange for mine egne reaktioner og nærer i reglen stor tiltro til mine medmennesker. Sagtner farten. Håber han går videre, men nej. I virkeligheden vil han bare vide, hvad klokken er slået.

Føler mig som et røvhul. Viser ham, at jeg ikke bærer ur, og i øvrigt ikke forstår Spansk. Må bare konstatere, han har en skummel udstråling, der byder mig imod. De næste tre kilometer følges vi ad i larmende stilhed. Ånder lettet op, da vi omsider når til en lille landsby, og han går i modsat retning.

Regn

Vejret er ligeså omskifteligt som naturen. På vejen til Mérida er det stegende hedt. Trods solhatten er jeg godt rød i bærret. Må skifte den ud med opslået hætte for at hindre de smertende ører i at blafre. Lyden fra vejen er brutal. Er ved at væltes over ende, når lastbilerne blæser forbi. Tillige kæmper jeg mod en strid vestenvind, samt historiens vingesus fra byen, hvor romerne i den grad har slået deres folder.

Ind imellem går jeg under paraplyen og græder indeni. Det står ned i lårtykke stråler,

og det synes ingen ende at tage. Tsunamien i Japan sætter tingene i perspektiv, men det er svært. Jeg fryser så forfærdeligt. Er tæt på at give op. Må tage en bus for at undgå vand til livet. Senere åbenbares vandstandens omskiftelighed, for tre dage efter går andre tørskoet over. Kan ikke håndtere andres negationer. Der er et par der uafledelig taler om, at de ikke kan blive enige om, hvorvidt de elsker eller hader turen. Det gør det svært at holde røven oppe på sig selv.

Det er en sjipt vandring ad smattede stier. Som et barn hopper jeg mere, end jeg går. Ind imellem er det smattet, sumpet og træls. Bestøvet og bedugget af regnen går jeg gennem et landskab af afbarkede korkege, små søer og skulpturelle kolosser af sten. Dramatisk henslængt som ved guddommelig indblanding. Her er mosklædte træer i forskellige farver. Kroppen ledes på vej af bugtende vandløb, oversået med hvide blomster, følgende den gamle romervej. Et diset og uvirkeligt lys smyger sig om bjergene, og dyrene på marken. Skyerne der flænses af solens stråler.

Jeg går ad en sti, der fremstår som i tidernes morgen. Trådt ned af dyr. Det trækker op med tunge truende skyer. Elsker normalt lyden af rislende vand. NU har jeg fået nok. Den synes allestedsnærværende og truende. Vil drive mig mod sammenbruddets rand. Lyden er ekstrem, strømmende fra vandløb, floder, vandfald, rislende bække. Pibende ud gennem revner og sprækker.

Så mange trædesten har jeg betrådt. Med paraply og smøg i kæften har jeg danset tja, tja, tja, velsignet med et rækværk som partner. Sveder angstens sved, da jeg glider på en af de skrå sten. Jeg må helt ned på alle fire for at genvinde balancen. Fødderne krym-

per til str. 36 ved tanken om, mere kuldslået vand. Har nået MIN smertegrænse.

En tvivlsom tegnangivelse, leder mig ind i et område der antager mere og mere smattede dimensioner. Tanken ledes hen mod kviksand, og hængedynd. Der er vådt over alt. Ingen steder, man kan sætte sin rygsæk og skifte sandaler. Retningen er rigtig, men jeg nægter. Vil hverken frem eller tilbage. Sniger mig ind bag en stensætning. Hopper rundt mellem lange knoldede tørvetotter og sumphuller. Det er kratluskeri for viderekomne mellem tjørnekrat og buske. Det er den, der farer vild, der finder nye veje - men her er jeg ved at blive væk for mig selv. Er noget glad da jeg endelig finder landevejen. Jeg var tæt på at komme til at figurere i programmet Forsvundne Danskere.

Ren nydelse – og dog

Jeg husker turen, som nød jeg hvert sekund. Da jeg gennemlæser det skrevne, ser jeg, det er en sandhed med modifikationer. Korset man bærer indeni. Et ubrugeligt visakort. En lukket telefon. En masse ting, man ikke kan gardere sig imod. Og så dem der kommer, fordi man glemmer, at Superwoman er en tegneseriefigur.

Når man overskrider grænsen for sin formåen, kan det ikke undgås. Der er tidspunkter, hvor kroppen føles som en misrøgtet sprællemænd, med ekstremiteterne anbragt i tilfældig orden, og med snoreværket knudret sammen. Hænderne afsøger kroppen. Man kommer i tvivl. Er benene smuttet ud af hofteskålene? Og er den ulidelige kløende fornemmelse i fødderne fantomsmerter, fordi benene er slidt ned til knæskallerne?

Teoretisk kan turen gøres på de 35 dage, jeg har til rådighed. Nu handler det imidlertid

ikke om bodsudøvelse, og selvpineri er en fætter, der for længst er landsforvist fra krop og sjæl. Jeg bryder mig ikke om store byer. Fravælger via bus det kedelige stræk før Salamanca og op til Zamora. Når jeg medregner omveje, vildveje og vandveje m.m. løb turen skønmæssig op i 916 pragtfulde kilometer.

Sølvvejen har lange sekvenser uden mulighed for optankning og overnatning, men ruten kan gøres på mange måder. Faktisk overraskes jeg over at jeg kunne opdele turen i mindre enheder end forventet. Vigtigst af alt, mine bekymringer var langt værre,

end de faktiske prøvelser. Man bliver lidt cool ved mødet med flodleje nr. 117. Ofte er det Muddy Water og man er nødt til at sige SKIDT PYT. Bliver det for slemt. - Ta' en bus eller vendt en dags tid eller to. Livet er foranderligt, og det er vandstaden også. Du vil altid opleve at der findes flere forskellige muligheder. Om det er regeringen eller de gule pile – der vil altid være nogen, der fortæller hvilken vej du bør gå. Når alt kommer til alt. Det er din fødselsret, selv at udstikke retningen – og der findes mange veje. Jeg giver ruten de varmeste anbefalinger. Du kan se flere billeder på min Facebook side.

Min særdeles mislykkede Camino

af Hålfdan Muurholm

Efter at have brugt et halvt år på at researche, caste, tilrettelægge, instruere og klippe 24 afsnit af Caminoen sammen med et suverænt godt hold af teknikere og fotografer skulle jeg ifølge mine egne planer selv af sted på min helt egen Camino.

Dog havde jeg kommet til at aftale at følges med en god kammerat fra Namibia plus en namibisk lydmand og en argentiner bosat i Sydafrika.

Allerede efter et par dage fornemmede jeg, at det var helt i skoven at skulle følges fire sammen i en gruppe. De andre var alle storartede mennesker, men Caminoen egner sig nu engang ikke til grupperejser. Alligevel gik vi sammen og hyggede os gevaldigt, men jeg savnede hele tiden at kunne bestemme selv og at være helt alene. Og jeg blev helt alene, mere alene end jeg har prøvet i mange, mange år.

Snorkere og diarre

Vi begyndte i Léon i styrtregn med kursen sat imod Santiago. Hold kæft hvor sov vi dårligt i klosterets kældersovesal, der var taget i brug til sidste madras pga. en enorm påskeinvasion af pilgrimme. Der var absolut lufttomt i lokalet, og vi måtte af en eller anden grund ikke åbne vinduer for en emsig hospitalero. Derudover var der mindst 10 heftige snorkere, der gik i gang før lyset blev slukket. Således opmuntret spankulerede vi næste dag ud af byen gennem fabriksområderne. Forinden havde jeg givet nonnen Monica en DVD med første afsnit, og hun blev rigtig glad for den. Solen skinnede igen og alt var skønt.

Et par fine dage senere og ca. 5-10 km efter Astorga fik jeg som et lyn fra en klar himmel et kraftigt maveonde. Jeg sad på tønden i ét døgn og regnede med, at så måtte den pot være ude. Men jeg regnede helt forkert.

Samtidig havde jeg feber og hovedpine. Det var som om en vis Fru Camino var træt af mig næsten inden jeg fik begyndt. De følgende dage tog jeg en taxa for at mødes med de andre. Samtidig sørgede jeg for, at de afleverede DVD'er til korsridderne og alle andre relevante medvirkende på vejen.

Jeg mødte de andre ved floden neden for bjergene, og jeg følte mig igen frisk som en havørn. Men allerede i Ponferrada slap "havørnens" kræfter op. På en ny mareridtsagtig nat i det kæmpestore herberg i byen mistede jeg helt lysten til at fortsætte. 4 dage med diarre havde sat sig tydelige spor. De tre

andre fortsatte, og jeg fik en adresse på det nærmeste hospital på det kommunale refugie.

Alene i Ponferada

Jeg kæmpede mig hen til centrum for at få noget væske og salt og sukker. Svimmelheden og trangen til at være i nærheden af et toilet var det eneste jeg sansede. Da hospitalet endeligt åbnede kl. 10 kunne lægen ikke et ord engelsk. Han var en flink fyr og via google translate, mine få spanske og hans få engelske ord fik jeg ham forklaret, at jeg gerne ville til DK, men at projektet virkede ret uoverskueligt for mig. Han gav mig salt og sukkervand og nogle stoppiller og det lykkedes at hoppe i en taxa, der kørte mig ned til busstationen. Næste kæmpeudfordring var at stå i kø til billetten til Santiago.

Men for at gøre en lang historie kort, så kom jeg til Santiago, fandt et hotel og en travelagent og købte en kanondyr billet hjem via Mallorca.

Hele vejen hjem var et mareridt. Pudsigt nok forsvandt al min sygdom og diarré som

dug for solen i det øjeblik jeg satte mine ben på dansk jord.

No more Camino for me

En måned inden min mislykkede Camino var jeg 17 dage i Nepal i et buddhistisk kloster. Jeg nød turen og det primitive ophold fantastisk meget og har fået meget lyst til at tage på pilgrimsrejse til Indien (Bodgaya) og Tibet. Men det varer nok mange år inden jeg igen sætter mine ben på den spanske (franske) camino. Måske er vi færdige med hinanden, måske skal vi bare have en lang pause.

Min gode ven Hans Jørgen Konradsen på 65 år har lige gennemført Caminoen og havde, som det kan læses om i den efterfølgende artikel en glimrende tur. Min søn Bjarke på 17 år gik de små 900 km fra St. Pied De Port til Finisterre på en god måneds tid og trivedes fantastisk både i eget selskab og sammen med de mange spændende mennesker han mødte. Så det er ikke fordi der er noget i vejen med Caminoen, måske er det bare lige mig og Caminoen, der er gået lidt skævt af hinanden.

Den Alkymiske Camino

Forfatteren til denne artikel har trænet sig op til at vandre Caminoen i 25 år. Mødet med alkymisten giver sprog til at forstå de forandringer, der sker med pilgrimmen på vandringen.

af Hans Jørgen Konradsen

På pilgrimsruten kan du møde en alkymist! - blev jeg fortalt.

Der er tre slags alkymister, sagde min Meister.- Dem der er vage, fordi de ikke ved, hvad de taler om, dem, der er vage og ved, hvad de taler om, men som også ved, at Alkymiens sprog er et sprog, der retter sig mod hjertet og ikke mod fornuften.

*- Og den tredje gruppe? spurgte jeg.
- Det er dem, der aldrig har hørt tale om Alkymi, men som det i løbet af deres liv er lykkedes at finde De Viser Sten.
(Alkymisten - Paulo Coelho).*

Vi taler om den næsten 800 kilometer lange pilgrimsrute fra Saint-Jean-Pied-de-Port over Pyrenæerne gennem det nordlige Spanien til Santiago de Compostela. For mig tog hele turen 37 dage. Med rejsen frem og tilbage i alt ca. 40 dage. I dette tidsrum skal du være forberedt på, at der vil ske ændringer med dig, og nogle ændringer vil sikkert holde resten af livet. Hvis din krop ikke overbelastes, bliver den stærkere dag for dag, og denne styrke vil kroppen nok aldrig glemme. Psyken gennemgår også nogle forvandlinger, der kan sammenlignes med processen i en alkymisk kolbe, hvor bly bliver til guld.

Hvis alt går vel - løftes og styrkes psyken

Du møder dine skygger i form af de andre pilgrimme og dig selv på de ensomme

vandringer, og får du integreret disse delpersoner i dit sind og skabt forbindelsen til det guddommelige - venter måske De Viser Sten.

Det er transformationer, du kan mærke, og som andre kan se.

Da jeg hørte om Caminoen for 25 år siden, var jeg klar over, at det måtte jeg prøve. Det at bruge kroppen hver dag, have masser af tid, møde spændende mennesker, der havde forladt deres behagelighedszone og måske stifte bekendtskab med det religiøse - det tiltalte mig. Så efter 25 års træning, der næsten nærmede sig det pinlige, var det en helt befrielse endelig at stå ved foden af Pyrenæerne og være klar til at tage det første skridt. Ville det leve op til mine forventninger? Kunne min snart 65 års gamle krop klare strabadserne?

Et var sikkert - den skulle ud i noget, den aldrig havde prøvet før.

Jeg fandt hurtigt ud af at Caminoen kan deles op i 4 afdelinger:

- 1) VEJEN: Natur, vejr, historie og kultur.
- 2) LIVSAFSNIT: Hver dag blev til 3 år i mit liv.
- 3) MØDET MED DE ANDRE: Samværet og de dybe, givende samtaler.
- 4) DET RELIGIØSE: Synkronicitet, Gud og bøn.

Vejen

Jeg troede VEJEN ville blive det vigtigste. Det blev den måske ikke. Men flot var den - til tider. Der var bjerglandskaber, floder, farver, kultur og historiske bygninger, hvor man måtte knibe sig selv i armen for at være sikker på, at det ikke var en film. Der var kultur for alle pengene. Der var forstæder med utrolig grimme industribygninger og lange strækninger uden noget som helst.

Mærkeligt nok - blev det dagene uden noget som helst, der blev det mest givende. Hvor var alle pilgrimmene? Her i ensomheden sank man dybt ned i sig selv og mødte ting, man ikke troede, man slæbte rundt på.

Hvis jeg skulle vende tilbage til Caminoen en dag, ville det nok være for at give vejen mere opmærksomhed og så få lært noget spansk. De fleste handlende på Caminoen taler kun spansk. Forstå det, hvem der kan.

Livsafsnit

Det helt store hit for mig blev arbejdet med LIVSAFSNIT. Ved starten af Caminoen blev jeg gjort opmærksom på, at man kunne betragte ruten som en vandring gennem ens eget liv. Det valgte jeg at tage helt bogstaveligt, således at hver dag blev tre år i mit liv. For de lidt yngre kan man vælge ét eller to år for hver dag. Det var spændende og givende. Som at skrive sin egen biografi - blot gående. Blev fyldt med glæde og stolthed over at have brugt livet, men opdagede også fire sorte sten, der skulle afleveres oppe ved jernkorset.

Hvad ville der ske, når jeg vandrede ud af mit liv? Det skete lidt før Astorga. Nok ikke noget. Vi for vild! De gule pile slap

op, og sammen med en gruppe på 10 andre pilgrimme tabte vi orienteringen i et par timer, inden vi fandt ind på vejen igen.

Denne øvelse med at vandre gennem livet gav perspektiv. Hændelser, som jeg havde betragtet som en stor ulykke eller en dyb sorg, viste sig at have indeholdt en gave.

Den sidste del af Caminoen var en vandring gennem de ting, jeg ville bruge resten af livet til. Det var egentlig ikke så svært, nu da fortiden var på plads.

Mødet med de andre

- blev utroligt givende. Mange går af en bestemt årsag, og måske også for at få et svar. Mange får svar. En del af de pilgrimme, jeg mødte, gik på grund af tab af partner eller problemer i forbindelse med job. Mange havde læst Alkymisten af Paulo Coelho.

Her på Caminoen oplever man et fællesskab, som vanskeligt findes andre steder. Alle skal samme vej. Der hilses på hinanden, og der ydes hjælp, hvor der er brug for det. Man sover og spiser sammen - kvinder og mænd i en skøn blanding. I kortere eller længere tid vandrer og samtaler man. Den vandrende højskole? Psykoterapi lige ud ad vejen. Nogle af disse samtaler kan gå ganske dybt. Mange går sig ud af problemerne.

I lang tid undrede det mig, at når nu Caminoen er en kristen pilgrimsrute, hvorfor var Gud så ikke mere synlig? Hvor var hun/han? Langsomt gik det op for mig, at Gud brugte de andre pilgrimme som talerør. Pludselig blev der sagt noget så dybt og guddommeligt, at det kom bag på alle.

Her dannes venskaber for livet og måske på den anden side af jorden.

Det religiøse

Da jeg kom hjem blev jeg spurgt om DET RELIGIØSE. Nogle spurgte, om man skal være kristen eller religiøs for at gå Caminoen. Mit svar er, at det behøver man ikke, men man risikerer at blive det.

Det religiøse fyldte hos mig fra starten ikke noget særligt. Men efter at have vandret ud af mit liv, begyndte jeg pludselig at møde den ene efter den anden, der kunne berette om bønnens kraft.

På Caminoen er synkronicitet, mærkelige sammentræf, udbredt.

På den sidste del af turen havde jeg besluttet at besøge en alkymist. Dels fordi alkymi interesserer mig, og fordi rigtig levende alkymisters antal er ganske få. Endelig var jeg overbevist om, at en alkymist måtte have viden og kræfter som ingen anden. På vejen ud til alkymisten fik jeg følgeskab af to sydafrikanere, mand og kvinde, John og Didi. Før mødet med alkymisten begyndte Didi at tale, og det blev til noget, jeg senere har kaldt Didi's Lov:

- 1) Måske er vi alle alkymister.
- 2) Bed Gud, og det vil blive dig givet.
- 3) Lad være med at presse på - vær tålmodig.
- 4) Vent - og lad det komme.

Jeg har senere anvendt Didi's Lov. Den virker.

Alkymisten gav Didi ret. Vi alle alkymister! Nogle af os er bare ikke klar over det.

Slutning

Var det værd at udsætte sig selv for så hårde strabadser i så lang tid? Mit svar er: ”Ja“.

Det har givet en oplevelse for livet, som sidder dybt inde i kroppen. Er du i tvivl, så mærk efter om der nogen eftersmag. Er det en oplevelse, som bliver hængende? Det gør den. Mange giver udtryk for, at det er noget af det største de har oplevet. Andre giver udtryk for, at der er sket varige ændringer i deres liv. Alkymi?

Så du Gud? ”Nej“.

Men det mindede mig om drengen, der satte en drage op i tæt tåge. Til sidst kunne man ikke se dragen. En mand kom forbi og undrede sig over, hvad drengen lavede. Han svarede, at han havde en drage oppe i himmelen. Manden spurgte, om han nu også kunne være sikker på det, for man kunne jo ikke se nogen drage. ”Nej “ sagde drengen, “ men jeg kan mærke trækket”.

Så du Gud og De Visers Sten? ”Nej, men jeg kunne mærke trækket”.

“Og hvis du virkelig ønsker noget, så går hele universet sammen, for at du kan få dit ønske opfyldt.”

-Og hvad er det?

- Den guddommelige gnist. Det som vi mennesker kalder held.

Det sker, når vi ved, hvad vi vil, men hvornår tiden er inde, det beror på Gud.

(Paulo Coelho)

Praktisk

Hvad kostede det hele? Nogle brugte rigtige mange penge på udstyr. Jeg kunne nøjes med et par vandresko fra Aldi til 140 kr. og en rygsæk samme sted til 199 kr. Begge ting klarede de 800 kilometer uden problemer. Læg hertil overnatning på herberg til 50 kr. og daglig kost til ca. 200 kr. - så har man alt i alt en billig ferie.

Oplevelser fra refugiet i Miraz og om helbredelse af skader

Et par fortællinger fra Caminoen, Miraz, Santiago og vejen til Finisterre. Om at komme til byfest, om beruselse og ideen med at give gaver, som modtageren ønsker sig – og om en – måske – mirakuløs helbredelse.

af Torben Jensen

Flere artikler i Pilgrimmen har drejet sig om oplevelser på Ruta del Norte - ikke mindst med udgangspunkt i herberget i Miraz.

Jeg gik ruten i 2008 sammen med min gode ven Thorkild. Vi passerede også gennem Miraz med nogle oplevelser, som jeg vil fortælle om her.

Vi kom til Miraz tidligt på dagen, vi havde kun gået ca. 15 kilometer fra Baamonde, men var begge ret dårligt gående. Thorkild havde i nogle dage haft ret ondt i højre læg, og jeg selv havde et opsvulmet højre knæ.

Det gik ok med at gå, men når knæet skulle bøjes bare lidt ud over, hvad der var nødvendigt, ved almindelig gang, gjorde det usigeligt ondt, sikkert fordi væsken i knæet skulle omfordeles. Ret upraktisk for en (dengang) 64-årig, der ind i mellem har behov for at komme op om natten på naturens vegne.

Så vi besluttede os for at overnatte i Miraz. På vejen ind havde vi hørt, hvad vi troede var riffelskud fra jagt eller militærøvelse – hvad det var, fandt vi ud af senere.

Miss Marple som hospitalera

I byen, på vej hen mod herberget mødte vi en lille, spinkel, venligt udseende dame, der hilste os med : "You are the first pilgrims today, and you must be Germans by the look of it!". Vi tog det pænt, men fik hende dog gjort opmærksom på misforståelsen, som vi så lo lidt af alle tre.

Hun fortalte at hun var hospitalera på stedet og på vej til messe, men at vi bare skulle lægge vores oppakning ved døren til herberget og "så kunne vi jo passende få os et glas vin hos Pilar imens" – og pegede på byens kombinerede bar og Tabac. Pilars vin kostede ½ € pr glas, så det blev til tre hver inden damen vendte tilbage fra messe.

Vi havde straks døbt hende Miss Marple, fordi hun var som snydt ud af næsen på Geraldine McEvans, som spiller titelrollen på den serie af fjernsynsfilm, der den gang – og skam også genudsendt senere – blev sendt i DR1.

Det blev så til et glas mere, mens vi alle talte sammen hos Pilar, og vi fik her at vide, at hun var ansvarshavende hospitalera på herberget med en fransk pige som assistent. Hun var ældre end os, nok over 70, en erfaren peregrina. Hun fortalte, at hun efter denne tårn som hospitalera i Miraz, ville gå Caminoen endnu en gang, men så skulle det være slut, hendes børn hjemme i England var alt for bekymrede for hende, noget som hun i øvrigt anså for aldeles grundløst. Men hun havde fået et problem. Hun kunne ikke finde sin assistent, som var taget af sted på cykel tidligere på dagen og ikke var kommet tilbage. Og så var hun blevet inviteret til at deltage i Miraz' byfest samme eftermiddag – og det ville hun ikke sige nej til, det var et tegn på beboernes accept og et

'nej tak' ville være meget uhøfligt. Så kunne vi, Thorkild og jeg ikke afløse hende, medens hun var til byfest?

Selvfølgelig kunne vi det (det var i øvrigt byens beboere, der havde prøveskudt festens fyrværkeri tidligere på dagen, som vi havde fortolket som jagt eller militærøvelse) – og efter, at vi var blevet installeret i de bedste senge og havde fået forevist og forklaret forholdene, blev vi udstyret med herbergets stempel, som bevis på vor nye værdighed som stedfortrædende hospitaleros.

Den værdighed fik vi straks lejlighed til at forvalte efter bedste evne. Der kom flere pilgrimme, og snart var herberget næsten fyldt op – Miss Marple havde instrueret os om, at her sagde man aldrig nej til pilgrimme, om nødvendigt var der mange ekstra madrasser, der kunne lægges stort set overalt. Ligeledes skulle vi fortælle, at der her serveres gratis morgenmad – det var Miss Marple selv, der i sin egenskab af "breakfast queen", sørgede for "toast and jam" hver morgen til pilgrimmene.

Statuen af Skt. Jakob

Så dukkede assistenten op, hun (hun hed Michelle) var såmænd bare punkteret på sin cykel og havde ikke medbragt sin mobiltelefon. Og til allersidst kom miss Marple, i højt humør og omhyggeligt støttet af Pilar, der så meget bekymret ud (eller var det bare lidt for pinligt for hende?). Den lille dame var blevet blæst helt omkuld af beboernes gæstfrihed og vel også af deres gode vin, som havde flydt i stride strømme.

I herberget prøvede hun efter bedste evne at udøve sit hverv som hospitalera, men Michelle fik hende med gode ord og anden overtalelse ind på hendes værelse, hvor hun faldt helt sammen og blev lagt i seng.

Derefter var det værste overstået, og vi kunne slappe af. Sammen med Michelle delte vi en flaske vin i herbergets have og talte om livet i Miraz i almindelighed og som hospitalera i særdeleshed. Michelle kunne fortælle Thorkild, at hans ømme læg formentlig var et resultat af for lidt vand undervejs. Thorkild har gennem mange år løbet maraton og drak vand som var det et maratonløb, dvs. små doser med lange mellemrum. Helt forkert sagde Michelle du skal drikke mere – ikke nødvendigvis meget hver gang, men meget oftere.

Og så fortalte hun os historien om statuen af Sct. Jacob:

Herberget i Miraz drives af et engelsk broderskab, The Confraternity of Saint James, der driver flere herberger rundt omkring på camino-ruterne. Det kendte jeg godt, jeg købt rutevejledninger til Ruta del Norte i foreningens web-shop. Michelle fortalte, at broderskabet var meget opmærksomt på betydningen af de lokalsamfund, hvor de drev herberg og ville gerne gøre noget for disse. I tilfældet Miraz havde de i nogle omgange holdt arrangementer og andre "social events" med det formål at samle penge ind til støtte for byen. Det havde så resulteret i en sum på måske 2000£ - omkring 20.000 dkr. Og man havde så diskuteret hvad disse penge skulle bruges til.

Der blev holdt møder, emnet blev vendt og drejet og til sidst blev man enige om, at det rigtige at give til byen Miraz, måtte være en statue af Sct. James (Skt. Jakob)! Dette blev så vendt lidt, og man overvejede, om det skulle være en statue lavet i Kina (mest for pengene) eller en lokal kunstner (dyrere, men så støtter man den lokale arbejdskraft). Man kunne ikke helt blive enige, og så var der et enkelt medlem, der måske havde lidt mere udsyn end de andre, der kom med det forløsende spørgsmål: "Hvorfor spørger vi ikke beboerne i Miraz hvad de kunne tænke sig?"

Som sagt så gjort – og svaret var, med Michelles egne ord: "a public pee-house" – på dansk: Et offentligt tissehus!

Da latteren havde lagt sig (og det var så her vi åbnede endnu en flaske vin) kom forklaringen fra Michelle:

Husk på, at Miraz er en lille by, hvor de fleste unge mennesker er flyttet fra. Langt de fleste beboere er over 50, præsten har 15 – 20 andre kirker at se til og holde andagter i, de få børn bliver kørt i skole adskillige kilometer herfra, videregående uddannelser ligger langt væk, der er ingen butikker – dagligvarer bliver solgt via et par salgsvogne, én for bagervarer og én for kolonial, der kommer hver formiddag – kort og godt: dette er udkants-Spanien. Og når der er fællesmøder i den tidligere skole, sker det jo ofte, at (især) mændene har et behov for at komme ud og stå af på naturens vegne – i dag skal de løbe hele vejen tilbage til deres hjem, så behovet for ”a public pee-house” er uomtvisteligt.

Det blev til en hyggelig aften med Michelle. Om hendes historie holder vand (!) fandt vi ikke ud af, men så vidt vi kunne se (efter hvad min dagbog beretter) var der i alt fald ingen statue af Sct. James i Miraz.

Morgen efter var alt ved det gamle. Miss Marple var oppe igen og fungerede både som hospitalera og som ”breakfast queen”. Vi fik en oprigtig tak for vor indsats og ikke et ord om eftermiddagens begivenhed – rigtig engelsk ”stiff upper lip”.

Det ømme knæ og miraklet i Santiago

På vej sydover kom vi igennem nogle af de flotteste kilometre på turen de første fem kilometer efter Miraz. Thorkild fulgte Michelles råd om at drikke vand, og hans ømhed i læggen forsvandt efter et par dage. Mit knæ blev ved med at genere og blev gradvis lidt værre – lige til vi kom til Santiago de Compostela.

På de forskellige herberger på vejen blev jeg grundigt upopulær hos adskillige medvandrere, for at larme og skabe postyr når jeg skulle op om natten og måtte vælte ud af en overkøje, fordi jeg ikke kunne bøje benet nok til at kunne komme ud af soveposen. Munkene i Sobrado des Monxes (næste stop efter Miraz) var forfærdede uden dog at kunne gøre andet end at tage mig med i deres forbøn.

Da vi kom til Monte del Gozo, var det planen, at vi dagen efter skulle tage til Santiago om formiddagen, få vort pilgrimsbevis, gå til pilgrimsmesse og derfra videre mod Kap Finisterre. Det gik rimeligt, i kirken var der næsten fuldt en time før messen. Thorkild fik en plads midt i koret medens jeg selv kom tættere på alteret – jeg forsøgte at forcere en afspærring, og faldt næsten over den med rygsæk og al oppakning (en god idé at rygsække i det hellige år 2010 ikke måtte medtages i kirken), hvilket afstedkom et hvast blik fra den søster (nonne), der ledede fællessangen inden messen. Men til slut fik

jeg placeret mig ved en stenpille til venstre for alteret – tæt på det hele.

Herfra deltog jeg i messen, og til slut gik jeg til alters, fordi jeg havde besluttet mig til – min almindelige ureligiøsitet ufortalt – at få det hele med. Så jeg stillede mig i kø, fik min oblat i munden og fik udtalt en velsignelse, så derefter messen til ende inklusive den meget spektakulære svingning med røgelseskarret.

Derpå gik det videre mod Fisterra og efter 20 kilometer orkede vi ikke mere og tog ind på et hotel (på denne side af Santiago er der langt mellem herbergerne). Da vi gik i seng bemærkede jeg, at mit knæ var relativt meget bøjet, og om morgenen var det stort set i orden, hævelserne var helt væk. Jeg havde derefter på resten af turen ingen problemer overhovedet med mit knæ.

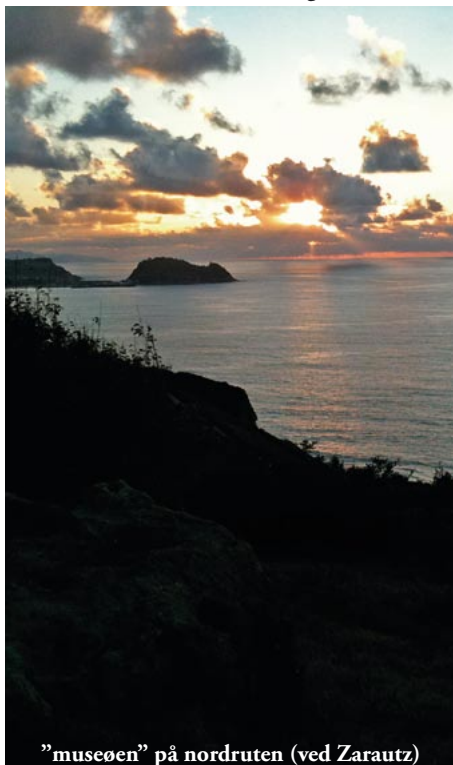
Resultatet var altså, at efter 12 – 14 dage med vand i knæet, store smerter når det skulle bøjes mere end 30 grader – så var alle dårligdomme i knæet altså væk næsten lige

på en studs. Mange har spurgt mig om det var en spontan helbredelse, eller et mirakel – måske efter at have deltaget i den hellige nadver?

Så det er altså mit mirakel – eller var det et mirakel? Tjaa – Et mihi mirum est – som det vist hedder på latin.

Men i alt fald, efter den første dag på vej til Fisterra var mit knæ helt i orden, Thorkilds læg var allerede meget tidligere kommet i orden – og efter tre gode dage, der gik over noget af den smukkeste natur, vi havde oplevet på turen, kom vi til Kap Finisterre.

Siden (i 2010) har vi gået Ruta Primitivo med udgangspunkt i Oviedo – men det bliver måske en anden fortælling.

”museøen” på nordruten (ved Zarautz)

Hvordan skal det gå?

Via Tolosana, fra Arles gennem det sydlige Frankrig mod Santiago. Artiklen handler om den eksistentielle nødvendighed af at gå, at finde sig selv – og ikke mindst de andre på vejen. Til slut gives en række praktiske råd.

af Gudmund Rask Pedersen

”Her går jeg med mine knapt 100 kilo (80 kilo kropsvægt, 2-3 kilo tøj og støvler, 15-16 kilo (alt for meget) baggage inklusive cirka to liter vand). Jeg går knapt en kilometer i timen gennemsnitligt pr. dag døgnet rundt = 24 kilometer. Men intet enkeltliv er gennemsnitligt. Det går på livsvandringen såvel som på pilgrimsvandringen op og ned og ud og ind med nederlag og sejre, med smerte og velbehag. Og hvor gode kort man måtte have i hånden eller i rygsækken, og hvor godt afmærket vejen så end måtte være, så er slet ikke alting forudsigeligt. Overraskelser af både den ene og den anden slags

venter, og det er de færreste, der ikke bare én, men, som jeg selv nu i dag, flere gange på vejen, farer vild. Blot ikke de samme steder og med samme konsekvenser, herunder humør.

Det er med garanti et gennemsnitsfænomen, at man som pilgrim får vabler, men nu min den første her på Via Tolosana på vejen mod Montpellier og så videre, er exceptionel og optager mig meget. Den sidder på spidsen af venstre fods ved-siden-af-storetåen-tå. Nu har jeg prikket hul på den. Hvordan skal det gå?”

Fra Arles mod Santiago

Sådan lyder en af mine kinabogsoptegninger fra en vandring ad Via Tolosana 27. april - 10. maj 2011. Inspireret af ikke mindst en artikel her i bladet (Pilgrimmen, nr. 20, februar 2011, s. 48-52) kombineret med at jeg fra 1/8 - 2010 til 31/7 - 2011 har haft et års orlov fra min sognepræstestilling i Vær og Nebel sogne i Horsens, samt at jeg efteråret og vinteren igennem har gået til fransk en gang om ugen og - siden jeg så filmene "Kilden i Provence" og "Manon og kilden" - har haft lyst til en vandring i området dernede fra Provence og vestpå ind i Langue-doc og bjergene der.

Der findes ingen bedre måde at indtage et landskab på end til fods. Engang var det først af alt af simpel praktisk nødvendighed, man gik. Nu i dag, hvor der er så mange andre muligheder for med høj hastighed at komme fra sted til sted, er der stadig den eksistentielle nødvendighed tilbage.

Mon ikke det er en af de allervæsentligste årsager til langt den største del af vor tids pilgrimsvandringer, at man, her på sine egne to ben på en veltilgæet vej med et mål forude og med ikke ret meget mere end det allermest nødvendige i sin rygsæk, kan få en pæn del af sjælen med og få sig set rimeligt godt for i både landskabet derude og sindet derinde?

For mig var målet ikke at nå et bestemt sted hen på vejen til Santiago og Verdens Ende - end ikke at nå så langt som muligt - men blot at være på vejen og vandre på le chemin (Caminoen) med retningen angivet af Santiago de Compostela derude, og så det forhold at jeg skulle flyve hjem igen den 11. maj fra Marseille, hvortil jeg var ankommet den 26. april.

Det blev til små 300 kilometer på 13 dage inklusive omveje og vildfarelser. Fra Arles og til godt og vel Saint Gervais sur Mare. En 20-25 km om dagen. Udmærket dagdistance for mig, kilo og form medregnet.

Rejse alene

Jeg havde endnu et par mål med min rejse og min vandring udover at gå netop fra Arles mod Santiago. Først det helt enkle at få afprøvet og udviklet mit gennem vinteren nyvundne og meget skrøbelige franske. Dernæst og endnu vigtigere: For første gang i mit godt og vel 53-årige liv at rejse alene. Det har jeg aldrig prøvet før. Jeg har i det hele taget ikke været ret meget alene i mit liv.

Lidt koketskævt sagde jeg hjemmefra: Jeg har ikke noget imod at være alene, bare ikke med mig selv!

Og dog, så var det altså en væsentlig del af rejsens formål, dette: At møde mig selv.

Som jeg hørte globetrotteren og forfatteren Carsten Jensen, der som baggrund for sine rejsebøger rejser langt, længe og oftest alene, sige det i en radioudsendelse, så bliver rejsen ud, når man rejser alene, i langt højere grad også en rejse ind. En rejse med opdagelse af sider ved en selv, man måske knapt kendte eller havde fortrængt. Samtidig med at man opdager verden derude.

Venlighed i Emmaus

Fra kinabogen: "Jeg er delvis på skideren i Emmaus-samfundet, her udenfor Arles sammen med en flok mænd (klunsere), som ikke taler andet end fransk, hvis og når de overhovedet taler. Mit sprog (mit franske) er meget begrænset og meget lidt bevendt. Jeg har fået en seng for natten i et lille kammer med en to-tre andre. Jeg bryder mig bestemt ikke om at være så hjælpeløs, sprogligt især, som jeg er det her. Men jeg tænker, at jeg velsagtens har godt af det.

Jeg er en fremmed i Emmaus, men ingen Jesus (Læs Lukasevangeliet 24, 13-35). Da vi for lidt siden sad ved aftenbordet og brød brødet, så jeg ham måske alligevel i et lille glimt (vor Herre), da den rolige, venlige, cirka jævnaldrende, meget sydlandsk udseende mand overfor mig ihærdigt fumlede sine læserbriller frem, blot for at kunne se og konstatere sammen med mig, at "Emmaus", Arles står anført i min engelske guide som en overnatningsmulighed for pilgrimme. Mandens venlige gestus gjorde mig godt midt i al fremmedheden.

Nu sidder jeg her i aften solens sidste blide varme med små milde myg sværmende om-

kring mig og mine nyvaskede vandresokker hængende til tørre ved siden af ...”

Merci beaucoup!

Der er en del både forudsigelige og uforudsigelige vanskeligheder at forholde sig til på en pilgrimsvandring. Det blev på vandringerne fra Arles min egen helt store erfaring, at der også igen og igen på vejen opstår ligeså uforudsigelige hjælpsomheder. At man ind imellem må spørge om hjælp, bede om hjælp, giver sig selv. Gang på gang fås hjælpen og vejledningen på måder, man ikke havde kunnet beregne eller planlægge sig til, men blot må modtage og selvfølgelig og helt naturligt med taknemmelighed. ”Merci!” og ofte meget oplagt: ”Merci beaucoup!” (mange tak) er ikke svært at lære og meget brugbart og helt nødvendigt at kunne, fordi det er der grund til.

Sprogbarrieren var og vedblev at være (selvom det løsnede lidt de allersidste dage og jeg derfor nok bare skulle være blevet dernede nogle uger endnu) den største udfordring og vanskelighed for mig. Den første lille uges tid mødte jeg meget få pilgrimme og meget få, jeg kunne slå over i engelsk eller tysk med. Det forstærkede ind imellem ensomheden og forøgede til gengæld glæden ved at kunne dykke ned i Herman Hesses ”Sol og måne” (”Narziss und Goldmund” fra 1957 om vandringsmanden Guldmond), som var en af de Tranebøger, jeg havde medbragt i mit lille bibliotek i min rygsæk.

Efter Montpellier, efter godt og vel 100 kilometers vandring på vej ind i bjergene i Languedoc, begyndte jeg i højere grad at møde andre pilgrimme. Heriblandt nogle stykker, der talte særdeles godt engelsk, og som jeg fik en del at gøre med på den følgende del af vandringen. Merci beaucoup!

Finde vej

Fra kinabogen: ”Der er her på vejen mod Santiago i Languedocs smukke forholdsvis lave bjerge efterhånden ret mange varder.

Denne formodentlig ældgamle - for ikke at sige urgamle - skik med at lægge sten i en stadigt større voksende bunke med efterhånden en slags pyramideform. En sådan varde fungerer på samme eller lignende vis som ”Kilroy was here” for de amerikanske soldater under den 2. verdenskrig: Der har været nogen før dig her på dette sted, på denne vej. Ikke alene levende væsener, men mennesker. Denne helt specielle form for levende væsener, som er i stand til at meddele sig til hinanden med forskellige former for sprog, og således i stand til at vise hinanden vej og retning og anden form for hjælp – for nu bare at nævne den gode del, og den del som bliver så tydelig her på pilgrimsvejen.

Hvad angår mit store eksperiment med at møde mig selv ved at tage af sted på denne vandring alene, så må jeg sige, at det mest glædelige, og det både som erfaring og det jeg i forvejen tror på – i virkeligheden er at møde andre. Jeg får hurtigt nok af mig selv. Det gør mig pylret og mørk i synet. Det opleves ret hurtigt som stort set meningsløst liv. Det er fint for mig at gå alene på vejen i løbet af dagen. Men det er ikke fint for mig, dag efter dag, ikke at have nogen at mødes med og for eksempel som nu om lidt, gå ud med.”

Finde sammen

Jeg oplevede på min, i udgangspunktet enevandring ikke noget bedre, trods fantastiske udsigter og indsigter tillige, end dette at møde andre mennesker og slå følge med nogle af dem et stykke af vejen.

Det kom ikke som nogen kæmpeoverraskelse for mig. Jeg var, som det fremgår, i forvejen af den opfattelse, som tillige er min erfaring, at sandt menneskeliv er samliv og samfund. Dette at finde sammen og sammen finde ud af det. Sagt med Benny Andersens Svante: "Jeg har livet igennem lært at klare mig selv ved andres hjælp." Det er sådan det er, og det er godt, at det er sådan. Hel bliver ingen alene i kraft af sig selv. Bli-ver man hel eller bare nogenlunde hel/helet sker det i kraft af hinanden. Ens bedre halvdel, en søster, en bror, en ven, en fremmed – min medvandrer. At være menneske er at være medmenneske og igen og igen kunne finde sammen med nogen at dele med.

Min afrejsebemærkning – jeg har ikke noget imod at være alene, bare ikke med mig selv – transformeredes således meget fint til: Jeg har ikke noget imod at være mig selv, bare ikke alene.

Helligstedet

Middelalderens katolske pilgrimme rejste, groft sagt, ud for i sidste ende at møde døde mennesker. Relikvier som knogler, ben, hår, tænder m.v. i en grav eller i et relikvieskrin i en katedral ved vejs ende. At de selvfølgelig hver især har haft masser af andre mulige grunde til at gå pilgrimsvejen ændrer ikke ved, at vandringen ultimativt gik til en helgengrav, og at det var den og katedralen her, der var selve helligstedet. Vandringens mål og mening.

Det er nu i dag i Frankrig sådan, som jeg også har oplevet det på Camino del Norte i Spanien, at en hel del af de kirker, man kommer til undervejs er "fermé", lukkede og låste. Er de åbne, vil man, indenfor i mange af disse kirker, kunne se (og lugte), at de er i tydeligt forfald og kun lidt i brug. Landsbykirkerne ligner på den måde det, de er: Forladte huse.

Set fra denne vinkel er landsbykirkerne i syd meget mere ærlige i deres udtryk end danske landsbykirker, som stadig står yderst velholdte og ligner huse, der nyder stor opmærksomhed og nænsomhed. På min vandring i Sydfrankrig gik jeg ind i hver eneste

kirke, hvor det var muligt at finde en åben dør, og satte mig en stund her blandt al "trosaffaldet". Sendte en tanke, tændte et lys, bad en lille bøn med taknemmelighed over, at det dog stadig er muligt at sidde i en kirke og blive rummet her med alt sit, vabler og andre gebrækkeligheder inklusive.

Mødet med det andet menneske

Samtidig så er der i allerhøjeste grad på en pilgrimsvandring, som der i øvrigt altid er det, kun én eneste god grund til at gå i kirke, eller mening med det, og det er: At komme ud igen! Om muligt og meget gerne styrket og opvarmet i sind og sjæl og krop. Kirken er i alle tilfælde ikke et sted, at slå sig ned.

Er kirken med dens gudstjeneste at regne for et helligsted, så er den det ikke på grund af dens lukkede grave og nok så smukke

relikvieskrin og hvad man nu måtte have samlet sammen derinde i tidens løb, nej, så er kirken det ved i sig selv at være som en åben grav, hvor man efter at være kommet ind kan komme ud i lyset. Ud på vejen videre frem til det vigtigste af alt og det som er og bliver helligstedet for mig: Mødet med det andet menneske ved et aftenbord i Emmaus eller under det store platantræ på torvet i Saint Guilhem eller hvor som helst på vejen.

I en tankegang som denne blev jeg styrket ved vandringen fra Arles mod Santiago, hvor den særlige udfordring for mig var, i udgangspunktet at rejse alene og vandre alene på pilgrimsvejen, og hvor glæden og det bedste af det hele (hvor smukke udsigterne så end måtte være i Languedocs bjerge – og det er de) var at møde andre.

Du er ikke alene

Hvordan skal det gå? Det skal nok gå, og ind imellem endda gå godt. "Du er ikke alene", som Sebastian sang, "der er én, der følger dig / og det' helt på det rene / han har det li'som dig." Der er andre på vejen. Medvandrere. På tværs af sprogbarrierer og alle mulige andre skel er der mennesker at finde sammen med og dele med: Brød, vin, vand – erfaringer – medgang og modgang, sorger og glæder.

Buen camino! Bon chemin! God vandring!

Praktiske eftersætninger

For yderligere inspiration og praktiske oplysninger, se www.viatolosana

Se i øvrigt Gitta Bechshøft og James Heimanns artikel i Pilgrimmen, nr. 20, februar 2011, s. 48-52.

Jeg havde stor gavn af min engelske guide (Confraternity of Saint James, Arles to Toulouse, 2011, Michael Gaches) kombineret med mine IGN-kort 170 og 169.

Pilgrimsvejen Via Tolosana fra Arles til Puente la Reina går ad Grande Randonne-ruten GR 653. På den del jeg gik, godt afmærket med sine to horisontale hvid/rød striber, samt en del steder garneret med den gule Jakobsskal.

Det er, hvad angår overnatning, klogt men ikke strengt nødvendigt at reservere i forvejen (enten hjemmefra pr. e-mail eller dagen før pr. tlf.). Herbergerne er generelt fine. Flere af dem privat drevet. Jeg var glad for ind imellem at have privat indkvartering med halvpension og sidde med ved stuebordet i et fransk hjem og så godt som muligt konversere sig gennem en 3-5 retters middag.

NB! I Arles kan jeg varmt anbefale familien Debard, hvor fru en i huset, Renée Debard, er en glødende engageret frivillig i pilgrimsarbejdet i Arles, tilbyder en skøn opredning og herudover serverer et fyrsteligt aftenmåltid og efter franske forhold overdrevet morgenmåltid samt, som jeg oplevede det, en dejlig madpakke til min hjemrejse. Merci beaucoup!

Opholdspriserne varierede for mit vedkommende fra 5 til 50 Euro pr. overnatning.

I øvrigt kørte jeg på hjemrejsen i bus nr. 486 fra Saint Gervais sur Mare og videre med bus nr. 485 fra Bedarieux til Montpellier (mere end 100 km) for i alt 1,5 Euro – og så var det ikke engang snyd.

En ensom vintervandring på Camino Primitivo

Hvad man ikke har i troen, må man have i benene, skriver forfatteren til denne beretning fra en vinterkold Camino på den primitive rute fra Oviedo til Santiago. Der er ikke andre pilgrimme at mødes med, derimod bidske hunde, vilde heste og sultne mus.

af Nenad Michael Elkjær

I sammenspillet imellem flere instrumenter, mit arbejdsliv, mit savn efter min datter, min fascination af Berthelsen på sin vandring, min kværnende pandelap, min dunkende stresspuls og et omgivende julehysteri, som drev klapjagt på den martrede ensomme, opstod der én klar tone: jeg måtte, kunne, skulle bryde ud og bryde væk, væk fra kontorkroppen, kræmmerhusomgivelserne og slavesjælen. Jeg skulle være pilgrim til det katolske Shangri-La, Santiago de Compostela.

Det ville blive hårdt, det vidste jeg, men hvor hårdt det ville blive, stod endnu ikke klart for mig.

Pilgrimsvandringen har fundet sted overalt i menneskehedens historie. Menneskets møde med et helligt relikvie, en sten, et stofklæde, en grotte eller en knogle, bringer den lidende vandrer i sammenklang med det guddommelige. Pilgrimme drager til Ganges, til Mekka, til Jerusalem. Alle veje fører som bekendt til Rom, men adskillige fører også til Sankt Jakobs knogler i Santiago de Compostela. Om det vitterligt er Jakobs knogler i Santiago eller Jesu ligklæde i Torino, pilgrimmene ville komme til, er tvivlsomt. Men pilgrimsvandringens fødder føres ikke af tvivl. De føres af tro.

Mine fødder førte et hoved, der var fuld af tvivl. Men imellem føddernes og hovedets poler strakte sig en stærk krop, for hvad man ikke har i troen, må man have i benene. Dette blev hurtigt mit stædige og travlede mantra.

Rejsen inden rejsen

Vejen til frelse går gennem smerten. Det skal gøre ondt, for at det kan blive godt, og min smertefulde vej blev indledt med en følelse af absolut afmægtighed allerede ved rejsens indledning. En snestorm havde bemægtiget sig kontrollen med transportsystemet i Europa. Tøge og flyvemaskiners muligheder for at opfylde deres formål feg til i enorme snedriver. Isklumper havde kilet sig fast i sporskift igennem Danmark, og snedriver tog kvæler-

greb på landingsstel i Nordeuropa. Transportsystemets gennemstrømmelighed blev hæmmet og klumpet til. Talløse rejsende hobe sig op i uendelige køer, der snoede sig så tæt, at evigheden syntes meget nær.

Men i nøden gemmer miraklerne sig. Toget knuste stædigt isen i sporet, og flyveren maste sig møjsommeligt igennem driverne. Køerne af ventende passager fordampede uden, at det kunne ses. Langsomt. Selv en strejke blandt flyvelederne i Amsterdam fandt sin løsning, da nogen nåede til enighed med dem, som de havde været uenige med. Flyveren til Madrid måtte langt om længe søge hen til sin startbane.

Rejseplanens kollaps førte til uventede udgifter. Men beløbet for den ekstra overnatning, lod jeg være almisser til landets synlige armod, selvom prisen sved som fra et piskesmæld. Endelig, endelig, endelig nåede jeg til vandringsrutens udspring. Primitivo-ruten begynder i den asturiske storby Oviedo, og jeg opsøgte straks pilgrimmenes refugium. Disse herberger, alberguer, ligger overalt i Spanien langs de mangfoldige pilgrimsruter til Santiago de Compostela. De er billige, primitive og uopvarmede. Mit hjem i Oviedo var isnende koldt denne juleaftensdag.

Primitivo

Primitivo-ruten er den ældste blandt ruterne, da kongerne kunne tilbagelægge deres pilgrimsfærd til de hellige knogler igennem den smule af det nordlige Spanien, som ikke var arabisk. Camino Primitivo er ganske vist hård som følge af mange opfarter og nedfarter, men den var i sin tid mere sikker for pilgrimmene, da man undgik maurerne. Disse Muhammeds mænd, delte ikke begejstringen for det hellige formål i Santiago. Kun røvere, sygdomme, vildsvin og ulve skulle man passe på.

Juleaften

Jeg skulle kun tage mig i agt for spejlglatte veje, kulden og ensomheden. Kun én anden pilgrim mødte jeg. Juanjo var et af de mest forsigtige mennesker, som jeg har mødt. Han bevægede sig som om, at han bar fugleunger og nitroglycerin i sine lommer, mens han konstant lod en cigaretglød tænde en frisk smøg. Han røg uafbrudt. "Nerverne, du ved..." Juanjo var folkeskolelærer og alkoholiker langt ind i generne. Det havde været næsten et år siden, han havde drukket den sidste dråbe brandy, men sprutfederen var sitrende spændt og ventede på en udløsende anledning. Han gemte sig i det iskolde herberg og ventede på, at han var sikker nok på sig selv, til at han kunne begive sig af sted. Der var allerede gået et par dage, og han troede ikke, at afmarchen lå lige for. Vores juleaften blev indhyllet af blå tobakståger, mens vore spanske og danske fortællinger om længsel og kærlighed flettede pointerne sammen henover kaffekopper og et utilstrækkeligt askebæger. Han sov tungt og let snorkende, da jeg stod op og begav mig ud på min vandring. Indtil Santiago de Compostela, mødte jeg ikke en eneste pilgrim på vejene eller i refugierne.

Endelig vandringsmand

Asfalterede veje afløstes af stier og grusveje, hvor bønderne drev deres køer og kørte tunge landbrugsmaskiner. Igen gennem tætte skove snoede stier sig. I kilometervis var de belagt med tunge og grove granitsten, så støvlerne kunne komme fri af det strømmende smeltvand som tilsyneladende altid fandt vej på stiernes lavning. Dog var hovedparten af ruten mindre romantisk, end på de religiøse kongers tid. Dengang var industrialiseringen endnu ikke opfundet. Asfalt var rullet ud og industri havde lagt sig til rette langs vejen. Fortidige perioder med velstand og opti-

misme viskede sagte fra tomme og ituslåede vinduer i talløse forladte bygninger. "Se vende". "Til salg". Den Spanske Depression var nutidig og åd sig ind i landsbyerne som en koldbrand, hvor sunde bygninger husede levende mennesker ved siden af stablerne af døde mursten. Jeg slap byområderne med en kuldegysning og drog op i bjergene ved Pola de Allande. Mine fodspor i sneen blandede sig med vilde dyrs. De vidnede om et usynligt liv, som var ældre end fremskridtet. Vildsvin og ulve var bjergenes naturlige ejere, men mennesket havde bragt hegns-pæle og brutale lækhundene med sig. En løs hund, opildnet af en rasende, men lænket artsfælle, for frem og bed mig i anklen. Jeg vaklede af chok og udmattelse, men hunden holdt sig gøende udenfor rækkevidden

af mine ubehjælpssomme spark. Samme aften, så jeg en gruppe vilde, asturiske heste. Små, mørke og slanke. Én løftede hovedet, for som at vurdere afstanden til mig. Da jeg nærmede mig, trissede hestene imellem træerne og klipperne. Øjeblikket efter blev jeg usikker på, hvad jeg havde set, om hestene nogensinde have været der.

Kaotisk tanketom

Mit moderne liv består af korte horisonter. Der er aldrig langt til næste punkt, til næste aftale, til næste opkald eller til næste programpunkt. Uendelighed var et fænomen, som jeg ikke kendte, men flere dages vandring bragte uendelighedens bundløse kar ind i mig. Mine tanker faldt i, foldede sig ud, strakte sig og bredte sig uhæmmet.

Vandringen var en paradoksal enhed af indædt selvoptagethed og grænseløs bevidsthedsfritagelse. Selvoptagelsen lader sig beskrive, da den består af enorme diagrammer af ord som er bundet sammen af andre ord, men fritagelsen fra selvbevidstheden er ordløs. Jeg kunne ikke forklare det, end-sige beskrive det, men min krop gik ind i den, tog leje i den og tog fornemmelsen af tiden med sig. Det var en tilstand af bevidsthedsfravær, som jeg ikke kunne tvinge frem, når jeg stod op og begav mig af sted. Så jeg gav op og led på mine ømme ben og vablede fødder. Med opgivelsen løsnede jeg grebet, kravet og kontrollen. Bevægelserne fandt deres rytme og nynnede den smer-replagede, tyngende selvbevidsthed til ro. Tidens dundrende klokkeslag blev sagte og forstummede til sidst.

I landsbyen Castro var tiden gået i stå for længe siden. En ung mand havde allerede lagt sit erhverv som kommunikationsingeniør bag sig. Han stod og moste kogte kastanjer i en ældgammel kødhakker. Nu var han bestyrer af refugiet i Castro. Han tørrede hænderne af i et viskestykke og smilte til mig, da jeg kom ind i den tomme café. Imens han bryggede en kaffe med mælk, røg jeg en cigaret. En uge forinden, havde nabokonen hørt hundene slås sent om aftenen. Bevæbnet med en kost, fór hun ud for at skille de stridende dyr. En stor, fremmed hund var årsag til konflikten, og hun jog kosten ind i hundens hoved.

Hunden lignede en grå politihund, men slankere og større. Den bed snerrende fra sig men forlod kampen og løb i en bue udenom konen. Den havde skulet med gule øjne og sænket hoved, inden den øgede tempoet og forsvandt op i bakkerne. Jeg nød min vandreturs hidtil bedste kop kaffe.

Om nætterne

I mine forberedelser til pilgrimsfærden, forsøgte jeg at finde beskrivelser og erfaringer fra pilgrimme, som havde vandret ruten om vinteren. Ingen steder var disse fortællinger nedskrevet, så bekymringen bredte sig i mig. Men pionerfølelsen, muligheden for at være den første til at vandre ad Primitivo vandt, hjulpet af tilgængelige oplysninger om refugiernes helårsstatus. Todo el año.

Åben hele året. Men et refugium er et rum med vægge, tag, håndvask og køjesenge, og altså ikke en magelig varmestue. I udkanten af Tineo lå klosterkirken massivt og ensomt, omkranset af nøgne poppeltræer og badet i gult projektørlys. Det meste af bygningen var en sammenskredet ruin. Dog stod kirketårnet trodsigt og bredskuldret. Stemningen fra klosteret kan bedst beskrives som gotisk, og jeg overvejede, om jeg skulle gøre omkring og spørge efter et værelse i baren Don Miguel, hvor de mistroisk havde udleveret mig nøglen til refugiet. Men jeg havde ikke mere kraft tilbage, hverken til besværet eller femhundrede meter tilbage.

Hvor kirkeklokken kunne skimtes, drejede en hvid ugle hovedet og pegede med næbbet i retning af mig. Fejende skygger på klostrets granitvæg forstyrrede projektørlyset. Jeg kunne ikke se, hvad der flaksede forbi lyskeglerne. I gården var der intet lys, andet end fra min pandelampe, og jeg fandt døren ind til sovestuerne åben. Nøglen havde været overflødig. Kontakten sad midt på væggen i et rum, som lyden fra mine fodtrin fik til at virke enormt. Rummene var kæmpestore og alene fyldt med ramponerede, tomme køjesenge. Der var mere end fire meter til loftsbjælkerne og en sort, gammel og aflåst kiste stod nedenfor et blyindfattet vindue. Støvmættede spindelvævstråde

hang fra de blottede pærer. Jeg tændte alt lyset i alle rummene, fandt en radio med brækket antenne, og krøb ned i bunden af min sovepose til lydende fra en skrattende radiokanal og til lyde, som jeg ikke kunne genkende. Det var praktisk talt morgen, da jeg begav mig videre. Døren var atter svunget op i løbet af natten.

Mine fødder skiftedes til at være forrest på underlag, der bestod af skovbund, asfalt, mudder, sne og is. Tidligt gled min ene fod på en isknold og forstuvede anklen. Den anden fod mindede mig om, at huden alt for længe havde tilpasset sig kontormandens belastningsniveau. Støvlerne havde været mine bedste venner på mine ture i Dyrehaven og til Himmelbjerget, men på denne vandring var syningerne blevet til bånd af pigtråd og foret til ståluld. Jeg brugte to ruller sportstape og trampede stædigt videre til jeg kunne se katedralen i Santiago.

En nat i Melide, fandt en mus en glemt plade chokolade i min rygsæk. Den vækkede mig, stak af og bevægelsessensoren på toiletet ved siden af min seng tændte lyset og ventilatoren. Musen krydsede toiletgulvet mange gange den nat, men chokoladen spiste jeg dagen efter.

Slutningen?

Endelig i Santiago de Compostela, efterlod jeg min bagage i et billigt hostel. Muren af mennesker var massiv, og jeg skulle pludselig til at vride mig forbi horderne ind til pilgrimskirken. Jeg lod min tonstunge krop kollapse på en bæk for at overvære messen. Hver gang menneskerne omkring mig rejste sig op, oplevede jeg endnu en vandring, når jeg selv sled mig op. Pateren nynnede, sang og bad med en smuk stemme som fordelte sig i katedralens smukke rum. Stemmen snoede sig rundt om de utallige søjler til det hvælvende loft. Den efterfølgende stilhed lød som suk,

der fjerlet dalede ned på de troende. Orglet afløste bønner, og vi gik i andægtige rækker frem til pateren. Først kunne jeg ikke forstå, hvorfor jeg kendte tonernes rækkefølge, men jeg vidste, hvordan melodien formede sig øjeblikket inden organisten berørte tangenterne. Oblaten blev lagt ind på min fremstrakte tunge, og da Jesu legeme opløstes i min mund genkendte jeg endelig musikken fra de enorme orgelpiber: "I'm dreaming of a white christmas".

Var det en god pilgrimsfærd? Det ved jeg ikke. Vil jeg gøre det igen? Ja.

Vandring på vejen

I artiklen diskuterer forfatteren begrebet 'en rigtig pilgrim'. Som forening har vi jo taget stilling til spørgsmålet: en pilgrim er én, der betragter sig som pilgrim. Men det er der altså flere meninger om. Her er én af dem.

af Finn Buhl

Ordet "Camino" betyder "Vejen": Jeg vil i dette indlæg starte med at stille to spørgsmål: "Er man automatisk pilgrim, fordi man vandrer på Caminoen? Og er ens vandring automatisk en pilgrimsvandring, fordi den vandes på Caminoen? Disse to spørgsmål kan om noget skille vandene, men alligevel hjælper det ikke at lægge låg på dem!

Jeg vil fortsætte med et udsagn, som nogle vil kalde en påstand; nemlig: "Når TROEN bliver en længsel efter "at vende hjem" og dermed en vandring, bliver vandringen en pilgrimsvandring." MEN... er jeg med denne "påstand" så ikke allerede fra start ude i en "fordømmelse" af dem, som "blot vandrer"?? Er enhver, som kalder sig pilgrim, da ikke en pilgrim? Kan nogen tillade sig, at stille sig til dommer over, hvornår man er pilgrim, og hvornår man ikke er pilgrim??

NEJ! mener nogen....JO! mener jeg.

For jeg er ikke fordømmende overfor HVORDAN og med hvilket FORMÅL andre vandrer. **DET blander jeg mig ikke i.**

Jeg blander mig heller ikke i, HVOR andre vandrer, for enhver har ret til at vandre på Caminoen, ingen tvivl om det! ... men DET jeg blander mig i, **er** under hvilken VAREBETEGNELSE andre vandrer! Netop pga. af lemfældig brug af VAREBETEGNELSEN er Caminoen i dag ved at kvæle sig selv i "succes", for måler man succes i kvantitet,

er Caminoen en kæmpe succes, men måler man Caminoen i kvalitet, er den en fatal fiasko, og derfor ser man da også, at flere og flere i stedet vandrer på Camino del Norte, Camino Primitivo, Sølvruten, og hvad de ellers hedder alle de andre ruter i Spanien, eller finder steder i Europa, hvor begrebet "pilgrimsvandring" meget bedre kommer til sin ret.

For ovenstående "påstand" er ikke bare en påstand, men en tusindårig gammel VAREBETEGNELSE, og samtidig for mig selv en dyb indre erkendelse, som fortæller **mig**, hvornår det, **jeg** foretager mig, er pilgrimsvandring, og det **jeg** foretager mig er turistet spændende oplevelsesferie: Og er ens vandring blot turistet spændende oplevelsesferie, er ordet "pilgrim" altså falsk varebetegnelse.

Til gengæld vil jeg påstå, at udsagnet: "Enhver, der kalder sig pilgrim, er en pilgrim", at det er DET, der er fordømmende! For dermed ser man indirekte ned på os, som undertiden vandrer for at komme hjem til TROEN, for at styrke TROEN, og forherliger meget åbenlyst dem, som udelukkende vandrer for at få en spændende ferie, en oplevelse for livet!

OG.....der er for mig at se intet forkert i en turistet spændende oplevelsesferie. Det kan som sagt være en oplevelse for livet; ja, det kan sågar ændre livet, således at den,

der ellers blot vandrede for oplevelsens skyld, pludselig begynder at vandre med TROEN.

Og når det er sagt, kan det heller ikke være odiøst at påstå, at en pilgrim **ALTID** og **KUN** er én, der vandrer for at komme hjem til TROEN, for at styrke TROEN. Pilgrimsvandring **er** en religiøs vandring, og den kan vandles overalt og har som særkende, at den **ikke** er bundet til Caminoen. En pilgrimsvandring ender heller ikke nødvendigvis i Santiago de Compostela, for pilgrimsvandringen **starter** i virkeligheden i Santiago de Compostela, hvis man som **pilgrim** går på Caminoen, men....det behøver **pilgrimmen** som sagt ikke nødvendigvis. MÅLET for en pilgrims pilgrimsvandring er altid: "at Gud løber pilgrimmen i møde", som Faderen løber Den Fortabte Søn i møde!

DERFOR.....En pilgrim vil, når pilgrimmen når frem til MÅLET falde på knæ og tilstå....."Far! Jeg har syndet mod Himlen og mod dig!", og DET vil altid blive mødt med TILGIVELSEN: "Min søn her var død, men er blevet levende. Han var fortabt, men er blevet fundet." DET er MÅLET for en pilgrimsvandring – **Det er** hjemme igen hos Faderen at blive budt indenfor til FE-
STEN.....som **er** NADVEREN!

Buen Camino.

Melodi: Kom alle kristne.

Kom lad os vandre VEJEN.

*Ranslen på ryggen,
hatten giver skyggen,
og staven den støtter os i vores trav*

*Foran os bugter
vejen, som os tugter:
Kom lad os vandre VEJEN
kom lad os vandre VEJEN
kom lad os vandre VEJEN
til Jacobs grav.*

*Tørsten os plager,
sulten også nager,
vi hviler os lidt, for sjælen stiller krav.*

*Ser mod det fjerne,
rejser os dog gerne:
Kom lad os vandre VEJEN
kom lad os vandre VEJEN
kom lad os vandre VEJEN
til Jacobs grav.*

*Endelig fremme,
føles helt som hjemme,
vi knæler – bekender frit vor kristne ARV*

*Røgelses- suset
gør os helt beruses:
For vi har vandret VEJEN
for vi har vandret VEJEN
for vi har vandret VEJEN
til Jacobs grav.*

*Pilgrim på vandring,
hjertet i forandring,
fortalte til andre om OPSTANDELSEN:*

*Korset at bære,
Jesus er Vor Herre:
Derfor gik vi på VEJEN
derfor gik vi på VEJEN
derfor gav vi på VEJEN
BEKENDELSEN*

H.F.Buhl 2010

Sankt Jakobs Janus-Profil – eller: Hvorfor Sankt Jakob tilsyneladende er to vidt forskellige helgenbilleder samtidig?

af Finn Buhl

I venskabelige diskussioner med andre pilgrimme støder jeg ofte på det udsagn, at Sankt Jakob som "Maurer-Dræberen", det helgenbillede som er meget – ja måske det mest elskede af Sankt Jakob i Det Katolske Spanien, det helgenbillede bryder den eller de pilgrimme, jeg diskuterer med, sig absolut ikke om. Ja, ofte tager pilgrimmene ligefrem skarpt afstand fra det: "For....hvordan kan det at dræbe et andet menneske, selvom dette menneske tror på noget andet end Jesus, være en kristen dyd?....ja, Jesus sagde da vist et eller andet om ikke at slå ihjel !!!...?" spørges jeg ofte, og tidligere var jeg da også enig: I en verden, der sukker efter fred, er det naturligvis politisk korrekt at søge dialog i stedet for konflikt, og samtidig er det teologisk oppe i tiden at holde alle religioner for ligeværdige. Ja!....rigtig mange holder det for sandhed, at det **er** den samme Gud, som blot har åbenbart sig på forskellig vis i forskellige kulturer, og at **alle** religioner – uanset måden og metoden disse dyrkes på – til sidst fører den troende til "Genforening med Guddommen". **Det** gør jeg faktisk også selv....men med en Evangelisk pointe, som gør, at det gør jeg alligevel **ikke!** Det lyder "besværligt", men det kommer vi tilbage til senere.

I et sådant politisk og teologisk miljø, som beskrevet ovenfor, passer Sankt Jakob som "Den Ydmyge Pilgrim" naturligvis meget bedre. Det er da også i lyset af dette helgenbillede langt, langt de fleste pilgrimme vandrer, uanset om disse pilgrimme er sekulære, søgende eller dybt religiøse.

Men er disse to tilsyneladende modsatrettede billeder af Sankt Jakob nu også så uforenelige, som man umiddelbart skulle tro? Min påstand er, at det ene billede afføder det andet, og at de hører uløseligt sammen med det at gå pilgrimsvandring: Udelukkes "Maurer-Dræberen" og fremhæves kun "Den Ydmyge Pilgrim", får pilgrimsvandringen meget let enten et ferielignende formål, eller – hvis der blot er lidt, der minder om tro - et sødladent, egocentreret, sværmerisk indhold. Omvendt....udelukkes "Den Ydmyge Pilgrim" og fremhæves "Maurer-Dræberen" udvikles nemt tesen om "Den Eneste Sande Kirke" og i kølvandet kirketugt, og pilgrimsvandring kommer udelukkende på tale for at stadfæste "Den Eneste Sande Kirke", og pilgrimsvandringen bliver en del af kirketugten. Derfor....Sand pilgrimsvandring baserer sig – efter min opfattelse – på Sankt Jakobs Janus-Profil:

For at forstå det, må vi tilbage til "starten".....Dengang Spanien - eller rettere Den Iberiske Halvø - var besat af maurerne – eller muslimerne, som vi siger i dag – var aldrig hele Spanien besat. Helt oppe i nord langs Biscayens kyst vedblev en række små kristne kongedømmer at eksistere, og grænsen mellem det kristne og det muslimske Spanien **var netop cirka der**, hvor Camino Francés i dag går. Efter omkring ca. år 750 – 800 begyndte disse små kristne kongedømmer langsomt at røre på sig, og krigshandlinger bølgede så småt frem og tilbage.

Legenden siger – og det er en legende – at én af hærførerne, en nat før et slag, på himlen så en rytter ridende på en hvid hest med et draget sværd, som lignede et kors. Dette syn blev tolket som Sankt Jakob, der kom de kristne til undsætning, for legenden fortæller samtidig, at denne Jakob netop er den apostel, der oprindeligt havde kristnet Spanien. Legenden siger derpå, at efter dette fantastiske nattesyn tabte de kristne ikke ét slag mere, og Maurerne blev fordrevet fra Den Iberiske Halvø.

Legende eller ej.....For det Katolske Spanien blev Sankt Jakob nu ikke bare den, der oprindeligt havde kristnet Spanien, han blev og så den, der havde GEN-KRISTNET Spanien. For os heroppe i ”det kolde nord” i år 2011 kan dette være svært at forstå. Ja.... rigtig svært pga. vores vanetænkning som ”protestanter” og manglende kendskab til ”det katolske”, samt det faktum, at vi for de flestes vedkommende er godt tilfredse med vores dybt gennemsekulariserede samfund, hvor tabet af Kristendommen slet ikke opleves som et tab, men snarere for rigtig mange som en frihed!

Men det er som GEN-KRISTNEREN Sankt Jakob er afbilledet som ”Maurer-Dræberen”: Vantroen trædes under fode, og TROEN rejses på ny! DET er blevet et IKON for enhver god katolik om, hvordan den anfægtede og tvivlende kan genfinde TROEN. Anfægtelser og tvivl er billedligt Islam, som kun betragter Jesus som en profet. For Koranen kalder konsekvent Jesus for ”Jesus – Marias søn”. Når troen, Den Sande Tro, er GENOPRETTET, tror den troende fast på Biblens ord, der siger, at ”Jesus er Guds Søn”. Den anfægtede og tvivlende skal så og sige slå vantroen ihjel i sit indre.

For at nå dertil foreskrev og foreskriver den dag i dag Den Katolske Kirke vandring til Sankt Jakob – ham der dræbte og fordrev vantroen fra Spanien. Ved at vandre til Sankt Jakob kan den anfægtede og tvivlende nemlig **generobre** TROEN, ligesom det besatte Spanien generobrede Den Iberiske Halvø. Således opstod billedet af ”Den Ydmyge Pilgrim” i kølvandet på ”Maurer-Dræberen”. For under bodsvandringen ”dræbes” vantroen - ”besætteren”, og efterfølgende får YDMYGHEDE og TROEN atter plads i hjertet. Derfor blev også ”Den Ydmyge Pilgrim” Sankt Jakob IKONET for **det** pilgrimsvandringen har som MÅL, men før man når dertil skal ”Maurer-Dræberen” rense ud: Ellers forvandles hjertet af sten ikke til KØD.

Har ovenstående så i det hele taget noget at sige en moderne pilgrimsvandrer i år 2011 ?.....Ja, det mener jeg: Vi fra ”det kolde nord”, som godt nok kalder os protestanter, men hvor meget få i realiteten er noget som helst, hos os er det ikke Islam, der har besat os, men den ”usynlige” og ligeså vantro sekularisering. Vi har om nogen behov for at blive GEN-KRISTNET !!

Men kan man – som tingene nu engang har udviklet sig – så ikke lige så godt blive Hare Krishna, Buddhist, eller måske blande det hele lidt sammen og tro på både reinkarnation og næstekærlighed, og høre lidt på de kloge ord Jesus har talt, alt efter ens eget temperament?? Er Kristendommen, som ”de hellige” foreskriver den, virkelig det eneste saliggørende???

Som ovenfor nævnt er jeg ikke selv i tvivl om, at Gud er den samme i **alle** religioner: Pointen er blot, at hvor ”de moderne og teologisk korrekte” mener, at man derfor

lige så godt kan være Hindu, Buddhist eller Muslim, som være Kristen, så er realiteten i virkeligheden, når man dykker ned i stoffet, en helt anden:

Meget kort fortalt:.....Alle andre religioner end Kristendommen er på én eller anden måde LOV-RELIGIONER. Det vil sige, deres tilhængere skal først og fremmest ændre livsstil for at nærme sig det at kunne gøre sig fortjent til frelse. Man bliver langsomt en bedre troende ved at overholde forbud og påbud. Det er denne lydighed overfor LOVEN, der i sidste ende kan føre til frelse. Det er som et regnskab: Det skal balancere den dag, der skal afregnes.

Kristendommen er MODSAT: her tilbydes **alle** – artige og udydige – ærlige og svindlere – arbejdsomme og tyveknægte – jomfruer og prostituerede – asketer og pengegriske – altså ALLE uanset hvordan vi har levet indtil mødet med Gud...ALLE som én tilbydes straks FRELSEN for INTET. I stedet for lydighed overfor LOVEN, er det i YDMYGHED og TROEN på, at Jesus på korset allerede **har** betalt den gæld, vi alle har til Gud, og som vi alligevel ikke vil være i stand til at betale, der gælder. Er denne TRO ydmyg og ægte vil den avle FRUGT. TROEN vil være som et frø, der sås i jorden og vokser, så frøet til sidst kan høstes og give mange kerner. Det kaldes TROENS FRUGTER.....eller De Gode Gerninger. Disse gerninger er imidlertid **ikke** vores fortjeneste, men skyldes **at Jesus Kristus virker i os, når vi i YDMYGHED TROR**. Han er den kraft, der får frøet til at vokse, så frøet sætter aks med mange kerner. TROENS FRUGTER kan være mange eller få, alt efter hvad Gud mener, vi kan magte. Man kan derfor ikke måle TROEN på dens FRUGTER, og for den virkelig sande

troende vil gerninger **ikke** være en pligt, **men en gave!** Det er forskellen! Derfor er Kristendommen den eneste religion, som fører til frelse: I Kristendommen er Gud hyrden, der leder efter og til sidst finder det får, som har forvildet sig væk fra flokken.

Lad os derfor vandre til Sankt Jakob, og foran hans kiste i Krypten i Katedralen i Santiago de Compostela fremsige Den Apostolske Trosbekendelse, som traditionen foreskriver. DET er ikke helgendyrkelse eller helgentilbedelse, men accept af Jakob som APOSTEL, udsendt for at KRISTNE hedninger og GEN-KRISTNE vantro og tvivlende. Så vil vi opdage, at vandringen ude på Caminoen slet ikke er pilgrimsvandringen, men at det i stedet er VEJEN fra hjernen ned til hjertet, der er den virkelige pilgrimsvej.....og DEN er den længste! Nu - vandrende på denne VEJ - mærkes, hvordan YDMYGHEDEN og TROEN vokser, som et frø der spirer: Således rækker "Maurer-Dræberen" sin **erobring** til "Den Ydmyge Pilgrim", når du vandrer på VEJEN.

Buen Camino!

Hvad ved vi om Sankt Jakob?

Camino de Santiago er jo som bekendt Sankt Jakobs Vej. Det har sin historie, hvorfor vejen er tillagt ham. Den er fortalt mange gange og skal ikke gentages her. Formålet med denne lille artikel er i stedet at søge i Det Nye testamente, hvad man der ud fra kan sige om helgenen, der var Jesu discipel og som i senere tiders mytologi har været tillagt – og stadig bliver tillagt – så stor betydning for især den Spanske historie.

af Henrik Friediger

For det katolske flertal af pilgrimme er det en del af trosgrundlaget, at det er Sankt Jakobs knogler, der kan tilbedes i katedralen og derved kan den troende komme tættere på Gud. Den tro deles ikke af flertallet af nordiske, danske pilgrimme med en luthersk baggrund. For os er relikvier ligegyldige og helgener ikke mellemmand mellem Gud og os.

Alligevel er mange af os blevet meget optaget af pilgrimsvandring. De får så et andet formål og et andet indhold. Men nu er det jo Sankt Jakobs vej, vi vandrer på. Og spørgsmålet er, om vi ved at gå ind på den idé alligevel kan blive beriget af at tænke Jakob med på vandringen – nu vi møder ham hele tiden.

Hensigten med artiklen her er derfor at skære ind til benet af, hvad vi kan vide om Jakob og måske lære deraf. Med 'ind til benet', mener jeg, hvad vi kan finde i Det Nye Testamente, som er det oprindelige skrift, hvor Jakob optræder.

Nu kan Det Nye Testamente vel ikke ligefrem påberåbe sig status som historisk kilde-skrift. Det er i hvert fald omdiskuteret, hvad der kan regnes for historisk plausibelt, og hvad der må henføres til myternes verden i testamentet og her specielt i de fire evangelier og bogen om Apostlenes Gerninger. Evan-

gelierne er først skrevet længe efter Jesu død og opstandelse – og ingen af dem er skrevet af, hvad man kunne kalde øjenvidner. Som det gamle, således grunder også det nye testamente sig på en mundtlig overlevering.

Jakob Zebedæussøn – som er navnet på 'vores' Jakob – kendes fra sin optræden i Det Nye Testamente. Det er her, vi kan læse det lidet, der er at vide om ham. Hvad der ligger der ud over, er myter fremstillet til den brug, der efterfølgende er blevet gjort af ham – det er her, han bliver både pilgrim og maurer-dræber.

Kaldelsen

Om Jakob ved vi at han oprindeligt var fisker ved Genesaret sø.

De første disciple, som Jesus kaldte på, var Peter og Andreas og Jakob og Johannes. Jesus gik langs søen, hvor de fiskede og kaldte på dem. Som det står hos Mattæus (kapitel 4):

”Da Jesus gik langs Galilæas Sø, så han to brødre, Simon kaldet Peter og hans bror Andreas, i færd med at kaste net i søen; for de var fiskere. Han sagde til dem: ’Kom og følg mig, så vil jeg gøre jer til menneskefiskere.’ De lod straks garnene være og fulgte ham. Da han gik videre, så han to andre brødre, Jakob, Zebedæus’ søn, og hans bror Johannes, i båden sammen med deres far Zebedæus i færd med at ordne deres garn. Han kaldte på dem, og de forlod straks båden og deres far og fulgte ham.”

En lignende fortælling findes hos evangelisten Marcus og i en lidt udvidet version hos Lukas, hvor kaldelsen kædes sammen med historien om Peters fiskefangst, hvor netene fyldes med fisk til de første fire disciples rædsel. Det er her Jesus siger til Peter, at han ikke skal frygte, og at han fra nu af skal fange mennesker.

Valget af de tolv

I Markusevangeliet kapitel 3 fortælles det, at Jesus gik op på bjerget og kaldte dem til sig, som han selv ville, og de kom hen til ham. Han valgte tolv, som han kaldte apostle, for at de skulle være sammen med ham, og for at han kunne sende dem ud for at prædike og have magt til at uddrive dæmoner. Heriblandt vælges Jakob, Zebedæus’ søn, og Johannes, Jakobs bror. De to brødre giver Jesus tilnavnet Boanerges, det vil sige ’Tordensønner’.

Ild fra himlen

Betegnelsen ’Tordensønner’ har ingen yderligere forklaring. Jeg forestiller mig, at de kan have fungeret som bodyguards. Jesus har haft brug for at kunne holde folkeskaren fra sig. Vi kan fx læse om, hvordan disciple truer af unge mødre, der vil tæt på Jesus og have deres børn velsignet – og om de stunder, hvor Jesus har haft brug for at trække sig tilbage i ensomhed. Her har Tordensønnerne sikkert haft en funktion.

De viser også deres tordnende temperament i Lukas kapitel 9, da de, efter at en samaritansk landsby havde afvist at huse Jesus og hans følge, foreslog: ”Herre, vil du have, at vi skal sige, at der skal falde ild ned fra himlen og fortære dem?” Her bliver de så sat i rette af Jesus. Den var han ikke med på.

Ambitiøse brødre

Jakob og hans bror Johannes var begge optagne af at sikre sig de bedste pladser i det kommende rige. Historien findes i to versioner.

Hos Mattæus (kapitel 2) går de sammen med deres mor hen til Jesus. Hun kaster sig ned for Jesus for at bede ham om noget. Jesus spørger, hvad hun vil, og hun svarer: ”Sig at mine sønner her må få sæde i dit rige, den ene ved din højre, den anden ved din venstre hånd.” Ønsket falder ikke i god jord. Kort fortalt siger Jesus, at det ikke er op til ham at fordele pladser. Det er allerede bestemt af Faderen.

Da de andre disciple hører om Zebedæussønnernes ønske bliver de naturligt nok vrede på de to brødre, der sådan forsøger at sikre sig de gode pladser på forhånd. Men her tager Jesus dem i rette og siger: ”I ved, at folkenes fyrster undertrykker dem, og at stormændene mis-

bruger deres magt over dem. Sådan skal det ikke være blandt jer. Men den, der vil være stor blandt jer, skal være jeres tjener, og den, der vil være den første blandt jer, skal være jeres træl, ligesom Menneskesønnen ikke er kommet for at lade sig tjene, men for selv at tjene og give sit liv som løsesum for mange.”

Det er da en røffel, der vil noget.

Hos Markus (kapitel 10) har historien fået en drejning, hvor brødrene viser lidt mere mandsmod. Her er det nemlig dem selv, der fører ordet – og naturligvis med samme resultat. De må holde deres ambitioner tilbage.

Forklarelsen på bjerget, helbredelserne og de sidste tider

Gang på gang fortæller evangelierne om, hvordan Jesus vælger kun at tage Peter og Jakob og dennes bror Johannes med til centrale begivenheder.

Historien om forklarelsen på bjerget findes hos såvel Markus, som Mattæus og Lukas. Mest udførlig hos sidstnævnte (kapitel 9).

Jesus tager Peter og de to Zebedæussønner med sig op på et højt bjerg, hvor de er alene, og hvor han forandrer sig for øjnene af dem. Under bønnen, hedder det hos Lukas, ”ændrede hans ansigt udseende, og hans klæder blev blændende hvide. Og se, to mænd talte med ham; det var Moses og Elias, der kom til syne i herlighed og talte om den udgang, han skulle opfylde i Jerusalem. Peter og de, som var sammen med ham, var blevet overvældet af søvn; men da de vågnede op, så de hans herlighed og de to mænd, der stod sammen med ham. Da disse skulle til at forlade ham, sagde Peter til Jesus: ”Mester, det er godt, at vi er her. Lad os bygge tre hytter, én til dig og én til Moses og én til Elias.” Men han vid-

ste ikke, hvad det var, han sagde. Mens han sagde det, kom der en sky og overskyggede dem, og de blev forfærdede, da de kom ind i skyen. Og der lød en røst fra skyen: ”Det er min udvalgte søn. Hør ham!” Og da røsten lød, var kun Jesus at se. Disciplene tav stille med det; og de fortalte dengang ingen noget om det, de havde set.”

I flere tilfælde, hvor der er tale om Jesu mirakuløse helbredelser, tager Jesus også kun Peter, Jakob og Johannes med sig. Det drejer sig om, da Jesus opvækker synagogeforstanderens datter fra de døde, som man kan læse om hos Markus kapitel 5 og endnu mere detaljeret hos Lukas, kapitel 8, hvor Jesus på vej til synagogeforstanderens hus får tid til at helbrede en kvinde med blødninger, som har præget hende i årevis.

Jakob er blandt de udvalgte disciple, som Jesus fortæller om, hvad der skal ske i de sidste tider, som det kan læses fx hos Markus kapitel 13.

Her får de nærmeste disciple kundskab om verdens undergang og Jesu genkomst – og bliver samtidig advaret om falske profeter, martyrier, de udvalgte og Menneskesønnens genkomst, hvor kun Faderen kender timen.

Sindet er skrøbeligt

Jesus tager Jakob og Johannes og Peter med sig i Getsemane have natten før han skal forrådes og stilles for Pilatus (Mattæus kapitel 26). Jesus er grebet af sorg og angst, og han siger til de tre udvalgte disciple: "Min sjæl er fortvivlet til døden. Bliv her og våg sammen med mig".

Han går lidt væk og beder, men da han vender tilbage til disciplene, er de faldet i søvn. Dette gentager sig tre gange.

Da Jesus bliver grebet, torteret og henrettet, har disciplene gemt sig. Dette gælder dem alle. Peter fornægter Jesus tre gange. Om Jakob hører vi intet.

Jesu himmelfart

Jakob var også sammen med de andre disciple, da Jesus for til himmels. Det kan man læse om i Apostlenes gerninger kapitel 1, hvor det også fortælles, at disciplene sammen med kvinderne og Jesu moder og brødre holder fast i troen.

Apostelmødet i Jerusalem

I Paulus' brev til Galaterne, kapitel 2, fortæller han om et møde mellem ham og Jesu disciple i Jerusalem. Her bliver man enige om at dele missionsopgaverne mellem sig. Kort fortalt skulle Paulus og Barnabas tage sig af hedningemissionen og Jakob, Peter og Johannes af missionen blandt jøderne. Det er her det nævnes, at de tre disciple anses for at være søjler for troen.

Jakobs død

I Apostlenes gerninger kapitel 12 fortælles det, at kong Herodes lagde hånd på nogle fra menigheden for at mishandle dem. Og at han lod Johannes' bror, Jakob, henrette med sværd. Herefter hører vi intet mere om Jakob.

Jakobsbrevet?

Der er som bekendt et Jakobs Brev i samlingen af breve i Det Nye Testamente. Det er – naturligvis – omstridt, hvem der kan have skrevet dette brev, og der er forskellige teorier herom. Men heriblandt er der ingen, der peger på 'vores' Jakob (se: Martha Bysskov: Jakobsbrevet fortolket, Det danske Bibelselskab, 1987).

Et jævnt menneske – som de fleste af os

Skal man danne sig et indtryk af personen Jakob ud fra Det Nye Testamente, ser man for sig en krops- og viljestærk ung mand med evnen til at tage hurtige og drastiske beslutninger. Han har visse ambitioner på egne vegne og et temperament, der let kommer op i det røde felt. Samtidig fremstår han som et menneske med en jævn og uimponeret forståelse af de begivenheder, han får lov til at opleve.

Historien om forklarelsen på bjerget kan bruges til at hævde, at Jakob har været indviet i de højeste (dybeste) hemmeligheder. Men også til det modsatte: at selvom han befinder sig lige i begivenhedernes centrum, forstår han lidet. Han – og de andre disciple – fastholdes i deres jævne menneskelighed.

Det er naturligvis et privilegium at blive inviteret til at deltage i de begivenheder, som Jakob blev inviteret til at overvære, og modtage sådanne indsigter i Guds plan, som han fik lov til at høre. Det viser, at Jakob og hans bror er blandt de disciple, der har stået Jesus nærmest.

Det er som om den stiltiende pointe er, at hverken Jakob eller de andre helt har forstået, hvad de sagde ja til, da de lod sig hverve til disciple – og vedvarende har de problemer med at fatte det.

Det understreges gang på gang, at Jakob ligesom sine meddisciple er et almindeligt menneske på godt og ondt, der falder i søvn, når der er allermest brug for hans nærvær og forsvinder og gør sig usynlig, når det virkelig brænder på.

Om en helt er der på ingen måde tale.

Alt det der med, at han har været missionær i Spanien, efter sin død på mirakuløs vis blev fragtet til Galicien, begravet, glemt og genfundet og efterfølgende optrådt som hvid ridder med blodigt sværd i kampen mod muslimerne, er opfundet mange århundreder senere.

Hvad jeg synes vi kan bruge Jakob til, er, at han på trods af sine fejl og mangler, sin uforstand og fejhed, var én af Jesu nærmeste disciple. Han var elsket af Gud på trods af, hvad han var og kunne bidrage med ikke på grund af sine dyder. For mig er det en trøst, for på den måde viser Gud, at han elsker os mennesker på trods af alle vores ufuldkommenheder.

Undervejs med Gud

af **"Undervejs med Gud", den tredje bog i serien "Livet leves indfra"**
af **Jette Dahl.**

af Eva Andersen

Da jeg først bladede bogen igennem blev jeg helt nostalgisk og kom til at tænke på min barndoms portrætfotografier fra Kehlets Stella Nova og tænkte: "hvorfor er billederne ikke i farver? Fordi det vil flytte fokus fra det vigtige. Men så sort/hvide fotos

da! De har en fantastisk dybdevirkning, men igen: de flytter fokus fra det væsentlige som den bløde brunlige farve er perfekt til. Nemlig at få øjnene til at hvile og undlade at fokusere. Perfekt til meditation.

UNDERVEJS MED GUD

meditationer over de 7 pilgrimsord

– livet leves indefra –

JETTE DAHL

Bogen er ikke tung og ikke stor. Kvadratisk, så den passer måske ikke til så mange rygsækklommer, men sikkert til klappen foroven.

Efter et forord og en introduktion er bogen delt i tre afsnit.

Det første afsnit handler om pilgrimsvandring, inspiration og om det, at være pilgrim.

Anden del er en meditationsdel bygget over de syv pilgrimsord.

Hvert ord præsenteres. Derefter følger en kort refleksion over ordet. Så en meditationstekst fra Bibelen med kommentar, indføring og stilhed, eftertanke og alle slutter med Birgitta af Vadstenas bøn.

F.eks. således:
Langsomhed:

Hvad er det første, du tænker på, når du hører ordet langsomhed? Hvilke af nedenstående ord retter dine tanker sig mest imod? Er der andre ord, der kommer til dig i mødet med dette pilgrimsord?

Så nævnes en række ord: langsomhed, temposkift, øjenåbner, væren m.m.

Så kommer refleksionen: At være pilgrim er at komme ned i tempo. Pilgrimsvandring foregår hverken i stavgangs- eller marchtempo. Det handler ikke om selve motionen eller en hurtig puls, men

Teksten til meditationen kommer fra Mark.6,30-31: Apostlene samledes igen hos Jesus og fortalte ham om alt det, de

havde gjort, og alt det, de havde lært folk. Og han sagde til dem: "Kom med ud til et øde sted, hvor I

Kommentaren kommer herefter således: Du kan se det for dig, hvordan apostlene har haft dagen fyldt med de gøremål, der var deres. Som afslutning

Så når vi til selve meditationen, som kommer med et par ord om at gå eller sidde stille og lade tankerne komme. Især med at vælge et ord f.eks. og at man skal give sig tid....

Så slutter man med spørgsmål vedr. meditationen. Hvad er svært? Og til sidst pilgrimbønnen.

Den tredje del handler om kærlighed, tilgivelse og taknemmelighed, som Jette Dahl kalder for ledestjerner for vores forhold til Gud og mennesker og er bygget op på samme måde som pilgrimsordene.

Derefter kommer den keltiske bortsendelsessalme oversat af Per Harling og Holger Lissner, som kaldes pilgrimssalme samt en keltisk velsignelsesbøn og et "Pax et Bonum", fred og alt godt, til læseren.

Til slut en kort beskrivelse af forfatteren, Jette Dahl.

Hele bogen er holdt i et nøgterne, ligetil sprog uden føleri og følger traditionen for kristen meditation.

Bogen er letlæst og nem at følge.

Det er en bog, jeg allerede er blevet meget glad for og som jeg er sikker på vil følge mig.

Pilgrimmen's Schweizerkniv?

I forlængring af Thomas Bak's artikel i sidste PILGRIMMEN, vil webmasteren gerne belyse, hvad man kan udrette med denne elektroniske "Schweizerkniv" - det er jo op til den enkelte, hvad man vil bruge den til - hvor god er den til, og hvad?

af Peter Glunz

På vores første Camino i 2005 slæbte jeg mine 8 Megapixel Canon spejlrefleks kamera med, udrustet med en højkvalitets zoomlinse. Vægt: ca. 600 gram, dertil en mobiltelefon med oplader, dagbog, kort, guide fra "Lonely Planet" - alt i alt ca. 1 kilo! Dertil skal regnes, at Carina tog sig af Videokameraet med tilbehør - yderligere 500 - 600 gram...

I dag kan alt dette og mere gøres inden for 200 gram! Hvad så med billedkvaliteten? Bedøm selv: forsidebilledet fra Astorga er taget med iPhone 4! - 5 MP og er knivskarpt!

Dertil kommer - hvad mange ikke ved - at linsen selv stiller skarpt (ikke "fixfokus" som de fleste andre mobiltelefoner) helt ned til mindre end 20 cm! Dette er meget handy hvis man vil dokumentere en tekst, f.x. køreplan ved et busstoppested, etiket på en god flaske vin, udsnit af et vandrekort, bilag - der er utallige anvendelsesmuligheder hvis man først har fået øjnene op for det. Jeg har lige lavet et demobillede, tæt på:

Hvad mere? Samme kamera kan optage video i HD kvalitet med lyd og under dårlige lysforhold, ligeledes knivskarpt i en kvalitet som overgår de fleste "rigtige" videokameraer.

Så er der indbygget **GPS** til at bestemme ens nøjagtige position inden for +/- 10 meter som kan være yderst hjælpsomt hvis man ikke lige befinder sig på Camino Frances, men på de lidt mindre godt markerede veje. Som ved alt navigation: man skal vide hvor man er henne for at tage en beslutning hvilken retning man skal bevæge sig...

Denne positionsbestemmelse kan ske på 2 forskellige måder: enten på et kort som man i forvejen har installeret på iPhone (købt eller gratis - omtales senere) eller Google's kortdata, som kommer i de nødvendige portioner via telefon- eller WiFi netværk.

Dersom man generelt anbefaler at slå "Data-Roaming" fra i udlandet for at undgå en høj regning efter hjemkomsten, så er løsningen med de i forvejen installerede kort den rigtige.

Det er også rart at vide, at man altid her har et **kompas** med, som ser sådan ud:

Selvfølgelig er det for tungt at slæbe de mest interessante udgaver af **PILGRIMMEN** med sig, men der er masser af plads inden for de 200 gram:

En helt **bogreol**, fyldt med din yndingslektur. Alle udgaver af **PILGRIMMEN** ligger til download på vores hjemmeside i PDF format og kan via iTunes lægges på iPhone's boghylde:

Har vi fu
fordeling
mere re
Eller er
beretnin

Vi har o
på foru
hvor der
- og hvo
vil svare

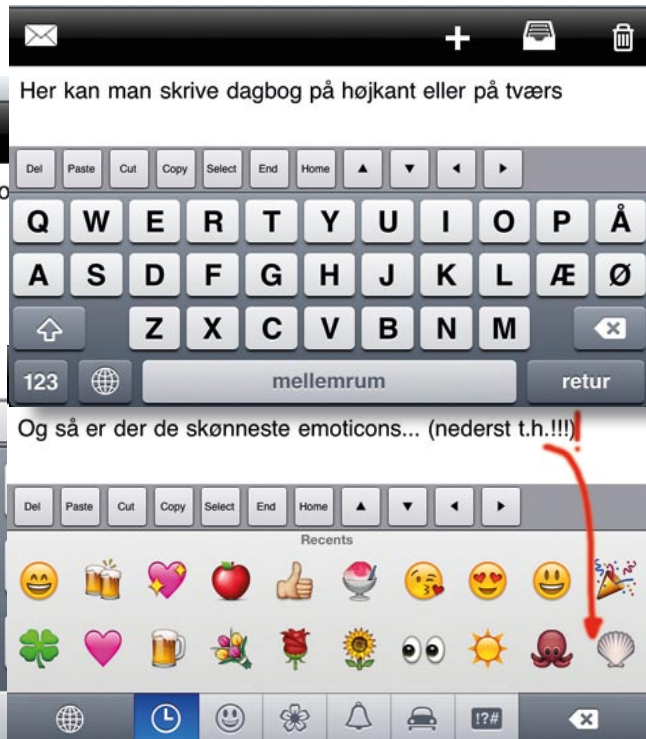
gik i samlet flok over i
/M-kvartfinalen.

Helsiderne kan bladres igennem og vises knivskarpt på den højtopløste skærm og så kan man - ved at lave en gestus ved at sprede fingre - kigge på et forstørret udsnit, som vist her ovenfor.

Dagbogen øger heller ikke vægten:

Her kan man skrive dagbo

og så kan man overføre det hele til sin computer efter hjemkomsten eller sende det hjem via e-mail i portioner for en sikkerheds skyld når man har fundet et gratis WiFi-Net (som f.x. i San Javier i Astorga)

Jeg anbefaler "TextWriter" som de skærmbilleder her ned stammer fra

Der findes dansk / spanske parlører - selv nogle som udtaler ordet eller sætningen på spansk.

Så kommer vi til Camino-Apps, som man kan finde på Apple's App-Store ved at søge efter "Camino", som Annette Raunsberg, som bor i Barcelona, var så venlig at teste og "anmelde" for os i den følgende artikel:

Camino-app's til iPhone

Når man downloader app's til sin iPhone eller iPad findes der masser skidt og kanel og der er også mange gode og virkelig gode apps. Personligt er jeg meget kræsen. Også selvom nogle af dem er gratis. Sådan har det også været i min test af nedenstående 6 Camino app's. Jeg er 100% ærlig i min holdning til disse app's, som jeg hverken tjener penge på eller får goodwill fra udbyderne. Bare sådan for god ordens skyld har jeg gemt den bedste til sidst.

af Annette Raunbjerg

El Camino en iPad Galicia.

Fylder ca. 1.60GB - gratis app til iPad... men ikke 5 minutter værd.

Man skal være online for at kunne bruge kortet og for at finde ud af hvor man er. Man kan klikke på 3-4 forskellige symboler på kortet langs hele ruten (kun den del som er i Galicien) som vil give dig en lille filmoplevelse på SPANSK... disse små film er på spansk og med mindre du forstår spansk talt med normal hastighed, så får du ikke meget ud af denne applikation. Men er man nysgerrig efter at se dele af Caminoen og er man ligeglad med man ikke forstår ordene, så download endelig og se film, men til Caminobrug langs ruten er denne applikation intet værd.

The Way of St. James, St. Jacobs route map.

Lad mig sige det med det samme uden udenoms-snak. Denne app. er spild af penge. Også selvom den kun koster 3.99 euro (ca. 30 kr.) med mindre end man virkelig vil have et kort med. Caminoen er tegnet ind med en rød stiplede linie og flere steder forsvinder den. Specielt i byerne. Flere steder langs Caminoen forsvinder den stiplede line også og så er applikationen jo ikke meget værd. I virkeligheden er dette bare en GPS, til brug på Caminoen. Vil man bruge søgefunktionen, skal man vide præcis hvad man søger efter, ellers kan man ikke vide sig helt sikker på, at man finder hvad man søger.

Eneste positive ved dette kort er:

Når det er downloadet ligger det i din iPhone eller din iPad og du kan bladre i kortet lige så tosset du vil. Og du behøver ikke at være "connected" til Wifi eller roaming... med mindre du vil bruge funktionen "find mig" så du kan se lige præcis hvor på kortet du befinder dig.

Kortet/GPS'en dækker kun området omkring Camino Frances. Da jeg forsøgte at benytte kortet fra Barcelona fik jeg at vide at jeg var udenfor kortets dækningsområde.

BBVA con el Camino de Santiago

(gratis app).

Ikke noget særligt. Fungere mest som en almindelig GPS hvor eneste smarte feature er at "du" er markeret på ruten som pilgrim og ikke en rød prik eller pil. Dette betyder også at for at bruge app'en skal du være online/connected til Wi-Fi eller 3G. Formatet passer bedst til en iPhone men kan godt benyttes på iPad. App'en er ikke særligt stabil. Det kan være svært at fastholde velkomst menuen. Og så virker den nok bedst når man allerede ER på Caminoen. Her fra Barcelona har det været svært at hente informationer om Caminoen via denne app og applikationen er mest af alt ivrig efter at vise dig hvor dens filialer ligger (BBVA er en Bank)

Xacobeo 2010 HD

(gratis app - kun til iPad)

En ok app til brug ved forbedelse. Man kan vælge mellem engelsk, spansk og fransk. Her er dog ikke voldsomt meget information at hente, og app'en vil ikke være særligt nyttig på ruten. De forskellige ruter er delt ind i etaper, men indeholder ikke kort over Caminoen. App'en indeholder en liste over albergues på de forskellige etaper men langt fra alle og giver navnet på en enkelt restaurant pr. etape plus et enkelt bud på hvad man kan se pr. etape... Skuffende. Endnu et minus er at man skal være "online" via Wi-Fi eller 3G for at hente informationerne også selvom applikationen er downloadet.

Camino de Santiago – Camino Francés (1,59€ til iPhone)

Jeg har ikke personligt testet denne app. Jeg har kigget på screenshots, på app'ens hjem-

meside. App'en er fremstillet af det Spanske Nationale Grafiske Institut, og jeg mener ikke de er sluppet heldigt fra det. Det ser ud som om app'en har en masse fine billeder taget langs ruten. Kortene som app'en bruger er svære at læse og forstå, med mindre end man er meget kort-klog og kan kende forskel på højder osv... Og kort-klog er jeg ikke. Største minus ved denne app er at de 1,59€ kun dækker første etape af Camino Frances og den giver ikke bud på om man starter i St. Jean Pied de Port eller Roncesvalles... og så skal man altså købe en tilføjelse alt efter hvor langt man vil/skal. Camino Francés er med disse app's delt ind i 38 etaper. $38 \times 1,59€ = 60,42€$ hvilket giver ca. DKK 450,00 Det mener jeg ikke den er værd... og det uden at have testet den. Man kan købe meget udstyr og mange kort for 450 kroner... eller 5-7 overnatninger på Caminoen.

Camino (fra Eroski) – gratis app til iPhone og min FAVORIT!! **Skærbilleder >>>**

Min absolutte favorit blandt de testede apps. App'en kan bruges uden at være online... det er kun nødvendigt at være online hvis man vil se hvor man er... hvor forskellige ting er på kortet i forhold til hvor du er.

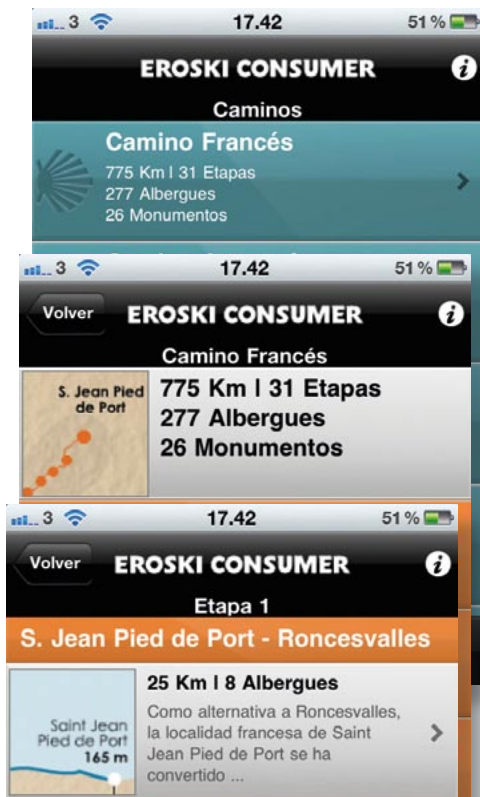

Den generelle brug har et etapekort, 31 af slagsen for f.eks Camino Frances, en højdegraf per etape, som er til at forstå. En liste over antallet af albergues per etape med navn, adr. og tlf. Herudover er der en beskrivelse af alle albergues. Hvor mange senge, åbningstider, køkken, vaskemaskine osv... + en beskrivelse af området som angiver om der er læge, apotek, bager, slagter,

supermarked osv... og hvad er der at se i området. Alt dette ligger i den downloadede app. Du behøver som nævnt kun at være online hvis du vil have ex. Katedralen i Leon vist på et kort i forhold til hvor du selv befinder dig i Leon. Herudover indeholder app'en lidt historie om området og etape.

MINUS: App'en findes kun på spansk.

PLUS.. Man behøver ikke at kunne spansk for at forstå og benytte hoveddelen af app'en. Man behøver kun at lære sig få gloser som "Litera", "Alojamieto", "cocina"... og måske lidt flere... (Hjælpeliste her til højre) for at genkende ordene i app'ens albergue beskrivelse... – Historien om området må man så undvære.

OVERSÆTTELSESLISTE:

Betjening af Camino-app: "VOLVER" = < tilbage
Alojamieto: Overnatning (steder man kan overnatte)

Litera: Køjeseng

Cama: Seng

Plazas de suelo: Pladser på gulvet

Colchones en suelo: Madrasser på gulvet

Hora de apertura: Åbner kl.

Hora de cierre: Lukker kl.

Horarios: Åbningstider

Lavadero: Vaskemaskine

Secadora: Tørretumbler

Frigorífico/nevera: Køleskab

Taquillas/armarios: Lille skab (med nøgle)

Duchas: Brusere

Calefacción: Varme (centralvarme/radiator)

Tendedero: Tørresnor

Cocina: Køkken

Comedor: Spisestue

Terazza: Terrasse

Lugar cerrado para bicicletas: Lukket område til cykler

Cajero Automatico: Pengeautomat

Asistencia Médica: Lægehjælp

Farmacia: Apotek

Ultramarinos: Kolonialbutik /lille købmandshandel

Supermercado: Supermarked

Carnicería: Slagter

Panadería: Bager

Cubertura de móviles: Mobildækning

Enchufes para cargar la batería: Stik til opladning

PS: ved spørgsmål vedr. iPhone, iPad og computer- / web-problemer generelt, er medlemmerne velkommen til at henvende sig til webmasteren Peter Glunz på: web@santiagopilgrimme.dk

Rejsefører til Hærvejen

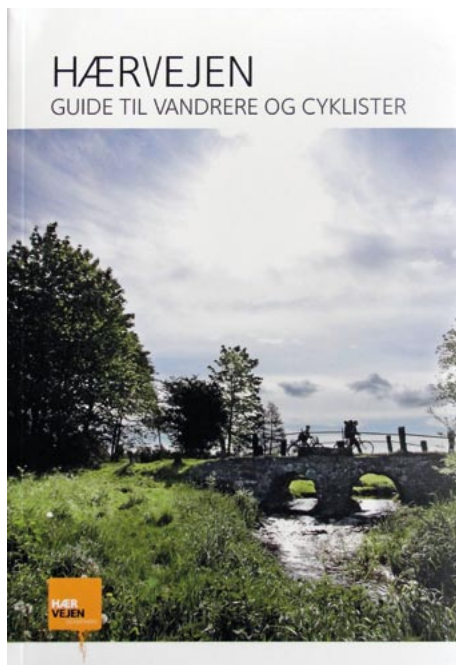
Anmeldt af Henrik Friediger

HÆRVEJEN – guide til vandrere og cyklister

Udarbejdet af Gert Hougaard Rasmussen for Syddansk Turisme og Viborg Turistbureau

Pris: 225 kr. Kan købes i boghandlen og gennem www.haervej.dk

Findes også på engelsk og tysk

”Hærvejen – et moderne oplevelsesrum med historiske rammer” er et projekt for Syddansk Turisme og Viborg Turistbureau, der forsøger at skabe interesse for Hærvejen – eller på tysk: Ochsenweg.

Samtidig med at Hærvejen således gøres til et mål for ’aktiv turisme’ er den som bekendt også en del af en gammel pilgrimsvej – en af de veje gennem Danmark, der har forbindelse fra Norge og går videre ned gennem Tyskland med videre forbindelse til de franske og spanske veje til Santiago de

Compostela – og naturligvis også til andre europæiske pilgrimsmål, fx Rom.

Hærvejen ligefrem oser af pilgrimshistorie og med de nye herberger langs vejen, er den et oplagt mål for Santiagopilgrimsforeningens medlemmer. Flere af os vandrede med pilgrimspræsten fra Viborg, Anette Foged Schultz, i juli måned hele Hærvejsstrækningen fra Viborg til grænsen. Og havde god brug af den nye guide.

Guiden består af en bog og tre kort, der sammen beskriver den næsten 300 kilometer lange rute. Kortene og guiden henvender sig til såvel cyklister som vandrere, men denne anmelder kender kun ruten fra fodsålerne.

Bogen

Først om guiden: Overskuelig og let at finde rundt i. Flotte billeder. God papirkvalitet, der samtidig gør bogen lidt tung at bære, men dejlig at læse før og efter turen.

Et par indledende artikler fortæller om Hærvejens historie. Herunder er der en smule generelt om pilgrimme, men skuffende lidt om pilgrimme på Hærvejen. Nu har pilgrimmene næppe været de mest hyppige brugere af vejen, der først og fremmest har været en vej for kvægtransport og anden varetransport og for de krigskarle, der har givet vejen sit danske navn – i modsætning til det tyske, der lægger vægten på kvægtransporten.

Som pilgrim føler man sig således nemt lidt glemt i det historiske. Og det er man også i de historier, der fortælles om alle de historisk og naturmæssigt interessante fortællinger, som fylder bogen, der fx omhandler de helligkilder og runesten, man passerer.

Nogle enkelte kirker er nævnt, men hvorfor ikke dem alle sammen? Der er vidunderlige kirker at besøge på og med små afstikkere fra ruten – og de er som oftest åbne eller man kan få en nøgle af kirkegårdsgartneren, der holder kirkegårdenes små, velholdte haver.

I modsætning til kirkerne i Spanien er de danske kirker overalt i forbilledlig stand. Ikke noget med afskallede vægge og andre tegn på forfald. Det er virkelig noget, vi kan være stolte af og glade for her i landet: de smukt restaurerede og velholdte kirker og kirkerum.

Broerne er – som på de spanske pilgrimsveje – en vigtig del af vejen. Og nok er de ikke så spektakulære som de spanske, men alligevel oses de af historie og teknisk snilde.

Guiden gør også opmærksom på de forskellige landskaber, Hærvejen snor sig igennem. Varierede og ind imellem åndeløst smukke. Vi har bestemt ikke noget at misunde spanierne. Danmark byder på absolut lige så seværdige landskaber, som Spanien. Forskellige, naturligvis, men absolut lige så varierede og seværdige.

Og efter at Hærvejen er blevet forsynet med herberger i refugie-stil, kan den næste Camino lige så fuldt gå ad Hærvejen som ad Camino Francés eller én af de andre pilgrimsveje i Spanien. Med et par undtagelser, som jeg ikke skal andet end nævne for at træerne ikke skal vokse ind i himlen. Men

refugierne langs de spanske pilgrimsveje er nu heller ikke i samme høje standard.

Kortene

De tre kort er i vandfast papir og foldet i en størrelse, så de kan ligge i den store lomme i vandrebukserne. Vandreveren er vist med rødt og gør det let at orientere sig. Herbergerne er vist med deres symbol, så de er lette at finde.

Afmærkningen af vejen er for det meste brugbar – en hvid vandringsmand på en blå baggrund. Sommetider kunne man dog godt tænke sig nogle flere – eller måske ligefrem nogle gule pile til at vise vej de svære steder, fx hvor det synes som om vejen forsvinder i noget sump og først dukker op efter flere hundrede meters søgen.

Nogle steder bliver man helt forvirret. Vandringsmandens baggrund bliver tilsyneladende umotiveret gul og fører pludselig flere steder hen. En nyanlagt motorvej er sikkert synderen, men er tilsyneladende ikke kommet med på kortet. En venlig bondemand forsikrer dog, at man er på rette vej.

Kommer der en ny udgave af kortmaterialet må det lige tjekkes igennem – selvom man går i en tidslomme på den ofte ganske øde Hærvej, sker der ting og sager rundt omkring, fx nye motorveje, der skærer sig gennem landskabet og ændrer vandrestierne. Og så ville det være rart for pilgrimme at kirkernes placering blev vist. Og for de mere primitivt orienterede vandrere: angivelse af de mange naturlejrpladser, hvor man kan sove under halvtag, tænde bål, campere, tappe vand og komme på toilettet.

Jeg kunne godt finde på flere kritikpunkter, men på den anden side er det jo altid godt

med plads til forbedringer og med en smule årvågenhed er såvel guide som kortmateriale

et helt brugbart materiale for dig, der måske snart skal på Hærvejen.

Pilgrimsruten Hærvejen – Ochsenweg

Anmeldt af Henrik Friediger

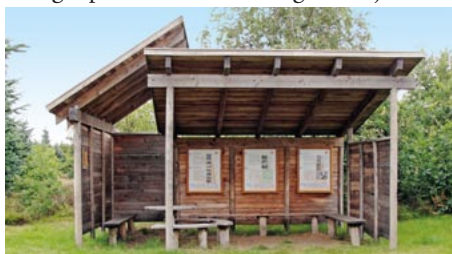
Når man vandrer mod Santiago fra Viborg ad Hærvejen, støder man i Vejen på de første afmærkninger med et rundt emblem, der ligner et spejleæg, hvor den gule blomme er tegnet op med en blå streg. Indeni blommen er der aftryk også i blåt af et par bare fødder. Rundt om står øverst på dansk og tysk 'Pilgrimsruten – Ochsenweg' og nedenunder Hærvej – Ochsenweg.

Jeg havde aldrig hørt om denne pilgrimsrute, der, som man kan læse i anmeldelsen af Hærvejsguiden ovenfor, ellers er ganske underspillet. Hvad var det nu for noget?

På den ene side blev jeg ærlig talt lidt misundelig, da vi jo i Foreningen af danske Santiagopilgrimme har en ambition om at afmærke de gamle pilgrimsruter til bl.a. Santiago gennem Danmark med symbolet på denne vej – kammuslingeskallen. Men på den anden side også glad for initiativet: det var første gang på Hærvejen, at det tydeligt blev tilkendegivet, at der rent faktisk er tale om en pilgrimsvej.

Det drejer sig om et turistprojekt. Og alt godt om det, når det bliver gjort med passende pietet.

Turistforeninger nord og syd for grænsen har fået midler af en EU-fond, det tidligere Sønderjyllands amt og kommunerne langs ruten til at optegne og definere en 200 kilometer lang pilgrimsrute mellem danske Vejen(!) og tyske Rendsburg. Ud over afmærkningen, som for det meste finder sted som et ekstra mærke på de hærvejsafmærkninger, der stod der i forvejen, er der opstillet en række læhytter, med et halvtag, borde og bænke og informationstavler med oplysning om denne pilgrimsvej. Hvilesteder, der kan være tiltrængte på den ofte temmelig øde vej.

Ved et senere besøg i Viborg gik jeg ind på turistkontoret. Der kunne man for 65 kr. købe en guide til denne pilgrimsrute. Den er i et praktisk lommeformat og består af 19 kort med fyldige afmærkninger de forskellige interessante steder – fx kirker og overnatningssteder. Desuden er der tekster, der fortæller lidt om de strækninger, ruten passerer, med fotos af nogle af de seværdigheder, man støder på undervejs. Guiden er forsynet med en spiralryg, der gør det let hele tiden at komme til kortet og beskrivelserne. Ganske praktisk.

I modsætning til Hærvejsguiden er denne lille guide desuden forsynet med en fortegnelse over turistbureauer, overnatningssteder, kirker, seværdigheder samt oplysninger om trafikforbindelser til ruten. Der er endda en side med plads til stempler, som på det fra Spanien kendte pilgrimspas.

Af interesse for os pilgrimme er den relativt fyldige historiske gennemgang af pilgrimsvandringerne, der beskrives med udgangspunkt i middelalderens pilgrimme. Men også griber fat i den moderne pilgrimsbevægelse og endda sætter de 200 kilometer ind i den større europæiske sammenhæng

med de skandinaviske folks pilgrimsvej mod Santiago de Compostela. Der er endda et oversigtskort, der viser vejene fra Norge, Sverige og Estland ned gennem Danmark og videre sydpå til Santiago.

Det er svært ikke at blive begejstret for et sådant projekt. Det viser på forbilledligt vis en måde at løse opgaven med at afmærke ruten til Santiago gennem Danmark på. Meget inspirerende for Santiagopilgrimsforeningens igangværende arbejde med at optegne og afmærke pilgrimsruterne gennem Danmark.

Turisme er der som nævnt tale om. Går man ind på projektets hjemmeside www.pilgrimsrute.com ledes man hurtigt videre til www.visitkrusaa.dk, hvor man kan klikke sig videre til 'Vandring på pilgrimsruten'. Gør man det, kan man lade sig friste af diverse tilbud om færdigpakkede pilgrimsvandring af forskellige varighed inklusive hotelovernatninger med morgenmad, lunch-pakke, ruteplanlægning, vandreguide og informationsmateriale. Man kan endda for sølle 200 kr. få fragtet sin bagage fra hotel til hotel.

Guiden kan også købes gennem turistkontoret i Krusaa.

Samarbejdsrefugie i Astorga

af Peter Glunz

Siden opsigelsen af samarbejdet med vores hidtidige samarbejdsrefugium i Triacastela har bestyrelsen arbejdet på at finde et nyt. Valget er faldet på Albergue San Javier i Astorga:

Peter og Carina Glunz har testet San Javier uge i maj...

Refugiet ligger i et over 300 år gammelt byhus og er ganske charmerende.

Astorga er en by med en lang historie, charme og mange oplevelsesmuligheder. Den ligger rigtig godt: lidt mere end 2/3 af vejen på den franske Camino og dér hvor sølvrueten støder ind til denne - ca. 260 kilometer fra Santiago. Der er nonstop busforbindelse fra Madrid, +/- 4 timers kørsel og togforbindelser via Leon, der ligger ca. 50 kilometer mod øst.

Om refugiet:

Albergue San Javier i Astorga ligger ca. 100 meter vest fra katedralen og har maksimalt 97 sengepladser.

Chus og Javi er værter og er tilknyttet Asociación Cultural Via de la Plata.

Chus og Javi, på besøg...

Chus taler kun spansk, mens Javi også taler en smule engelsk. Louisa, som er mere eller mindre fast hospitalero på refugiet (i år indtil oktober 2011), taler flydende spansk, fransk, engelsk og tysk. Det er ingen betingelse som dansk hospitalero at kunne spansk – men selvfølgelig gør det ikke noget!

Hospitaleros'ens arbejdsplads for det meste af dagen...

Om at arbejde som hospitalero:

Arbejdet som hospitalero består af 2 til 3 timers daglig rengøring som udføres som teamarbejde, hvor alle, som er til stede, aftaler hvem der gør hvad, det gælder også modtagelse af pilgrimme:

- sengene skal redes - lagnerne og puderne glattes, børstes og skiftes hvis nødvendigt
- gulvene i de forskellige soverum fejes eller støvsuges og papirkurvene tømmes
- bruse-, vaskerummet og toiletterne rengøres og alle gulve vaskes hver dag
- køkkenet rengøres
- i stueetagen - reception, køkken, morgenmadsrestaurant, opholdsrum og friarealet – støves der af, gulvene fejes og løbes over med en moppe
- i gården ryddes borde og stole, askebægre tømmes og tørres og gulvet fejes
- pilgrimme modtages, registreres, informeres om husets regler og anvises senge.
- pilgrimmene assisteres i brug af vaskemaskiner og tørretumbler

Efter rengøringen mellem 8:30 til 10:00 – om sommeren tidligere - skal receptionen være åben og bemanded.

Vilkårene

Som hospitalero bor man normalt i hospitaleros-rummet, hvor der er plads til 3 til 4 personer, rummet er aflåst og hver hospitalero har sin egen nøgle.

Som hospitalero er det også muligt, hvis man ønsker det, at sove i samme rum som de øvrige pilgrimme (der kan jo være en eller anden grund for dette), og så blot låse sine ting ind i hospitaleros-rummet. Han eller hun har endog den fordel at kunne vælge den bedste seng allerede inden åbning af refugiet...

Der er fri forplejning, frokost, aftensmad. Mad, vin og frugt hentes hver dag kl. 13, fra restaurant Gaudi's køkken, som ligger 5 minutters gang fra refugiet. Der mangler hverken kvalitet eller kvantitet.

Hospitaleroen spiser morgenmad med de andre hospitaleros og pilgrimmene. Hvis man har specielle ønsker, skal man sige det til Chus. I højsæsonen serveres der morgenbuffet til pilgrimmene (mod betaling). Hospitaleroene spiser gratis med.

Chus har været ansvarlig i 8 år! Hver dag fra morgen til aften kl. 23.00! Chus holder lidt fri når hun føler sig tryk ved at hospitaleros kan klare dagligdagen. Chus vil helst selv gøre toiletterne, vaskerummet og bruserummet rent når hun er tilstede - det er altså ikke sådan at hospitaleros skal gøre det "beskidte arbejde"!

Der er mulighed for at holde fri til en tur i byen, blot skal det aftales med de andre hospitaleros. I det hele præges stedet af sund fornuft, en positiv indstilling, hensyntagen og åbenhed. Det betyder også, at man skal sige til, hvis der opstår problemer.

Hvis man melder sig som hospitalero til sekretariatet sender vi en DVD med ca. 20 minutter gennemgang af refugiet San Javier plus ca. 20 minutter video fra Palmesøndag processionen i Astorga i HD-kvalitet. Hvis man bare vil "kigge en gang", så kan man bestille DVD'en ved at indbetale kr. 50.- for produktionen af DVD og porto på hjemmesiden under "Pas, indmeldelse m.m."

Skriv til sekretariatet for at melde din interesse og deltag i diskussionen på forummet for at belyse alle positive og negative observationer.

Hospitalera i Astorga

af Sanne Larsen

Sanne var en af de første medlemmer som "tjente" som hospitalera i foreningens nye samarbejdsrefugie "Albergue San Javier" i Astorga. Her er hendes beretning:

Min kæreste og jeg var nede at gå fra Leon til Santiago de Compostela i april i år. Et stykke tid efter vi kom hjem, kom der en nyheds-mail fra Peter om at herberget San Javier i Astorga manglede hjælp i juni måned.

Så den 2. juni rejste jeg til Astorga for at tilbringe resten af juni på herberget. Planen var at Louisa skulle have fri for selv at gå på Caminoen. Jeg vil lige tilføje at Louisa har gået 7.000 km de sidste 10 år og hun er fast inventar på herberget og kommer fra Tyskland.

Hun taler flydende spansk, engelsk, fransk og tysk selvfølgelig, så med mit skandinaviske oveni var vi godt præsenteret sprogmæssigt.

Men Louisa kom aldrig ud at gå, da vi fik hamrende travlt. Det er jeg faktisk glad for, da vi havde det rigtig godt sammen. Selv var hun også glad for at det blev sådan.

Hvordan var det så at være hospitalera på herberget San Javier?

At bo på herberget var i sig selv en udfordring. Huset er ca. 350 år gammelt med en skøn atmosfære. Bagsiden af medaljen er, at der er utrolig lyt. Louisa og jeg boede øverst oppe i et lille kammer, hvor der også er depotrum for linned. Rummet ligger på samme etage som den store sovesal, og man har derfor glæde af alle lydene fra pilgrimmene. Desuden ligger rummet lige ovenover toiletterne, så man har også glæde af alle lydene

derfra. Men man kan vænne sig til meget og det gik også rigtig godt med at sove alligevel – nogle nætter dog bedre end andre.

Den daglige rutine bestod i rengøring fra ca. 7.30 til kl. 10.30, og det jeg rigtig godt kan lide ved stedet er den høje standard med rengøring, der blev ikke sprunget over nogen steder. Klude, håndklæder, viskestykker blev vasket hver dag og rene hængt op/lagt frem. Så der er altid gang i vaskemaskinerne. Herefter havde jeg fri 1½ time mens Chus passede receptionen. Chus er daglig leder af herberget. De fleste dage gik jeg tur langs bymuren og ned til parken og op gennem byen, en utrolig flot tur. Herefter var man på indtil vi gik i seng om aftenen ved 23 tiden.

Jeg havde mange fantastiske oplevelser mens jeg var der, men vil dog her fortælle om min fødselsdag, som var en uge efter min ankomst. Et par dage før min fødselsdag havde jeg mødt Seven på min formiddagstur. Seven er Canadier og halv indianer, han var på vej til San Javier og var glad for at jeg viste ham vej, da herberget kan være svært at finde. Grunden til at han fik navnet Seven var at på hospitalet, hvor han blev født, skrev de forkert i papirerne. Han skulle have heddet Steven. Han havde undervejs på Caminoen mødt en dansk kvinde Anna (nu bosiddende i Grækenland), som ville komme senere samme dag, da hun ikke gik så hurtigt. De havde begge skader og blev derfor på herberget flere dage. Dagen efter kom Jim fra Tyskland sammen med en sydkoreansk pige

Minsum og en tysk pige Anja. Jim lignede en ny udgave af Jesus med sit lange hår og skæg og sine pjaltede klæder, og trængte i den grad til et bad. Det viste sig at han havde gået i 8 år og ingen penge havde. Så de andre splejsede til at han kunne sove på herberget, få vasket sine klæder og sørgede for at handle ind til mad. Til gengæld lavede han så mad. Minsum, som hurtigt blev omdøbt til Mi Sol, var en rigtig solstråle og partygirl og da alle havde besluttet sig for at blive flere dage på herberget af den ene eller anden årsag, ja så gik der hurtigt fest i den.

Så blev det min fødselsdag – fredag den 10. juni – jeg gik ned som jeg plejede omkring kl. 7.30. Hele teamet plus et par stykker mere sad og spiste morgenmad. Da de så mig brød de ud i fødselsdagssang på engelsk, tysk, fransk, spansk, koreansk og til slut dansk (her var det dog kun Anna der sang, eftersom hun var den eneste dansker). Så fik jeg overrakt en flaske Cava og en lækker æske chokolade. Her skal jeg lige tilføje at byen Astorga er kendt for sin chokoladeproduktion. Jeg blev dybt rørt over en sådan morgen modtagelse og rigtig glad. Dernæst fik jeg en invitation til om aftenen, hvor de ville lave middag på herberget, det sagde jeg selvfølgelig ja tak til. Da det blev aften fik jeg fri, så jeg kunne nyde min fødselsdag. De havde pyntet op i morgenmadssalen med serpentiner og et banner med Feliz Cumpleanos. Der var lavet vegetarmad og almindelig mad og indkøbt masser af rødvin. Da jeg trådte ind i lokalet blev der igen sunget på forskellige sprog, og jeg fik en badering med Peter Plys og Co., hvorpå de havde skrevet deres navne. Helt fantastisk alt det de havde gjort ud af det. Herefter blev der spist og drukket til den store guldmedalje. Der var kommet flere pilgrimme til i løbet af dagen, som gav deres besyv med til festen. Minsum lærte os at sige

skål på koreansk: Cumba (måske det staves anderledes), og det skal her tilføjes, at det skal skræles ud, hvilket Anna var rigtig god til. Som rosinen i pølseenden havde jeg lovet at danse mavedans for dem efter maden. Så alle der var på herberget på dette tidspunkt stimlede sammen ude i gården. Vi havde en lille ghettoblastertil at stå udenfor på et af bordene, hvor lyd kvaliteten ikke lige var den bedste, men stemningen var god. Jeg optrådte i mit træningstøj, da jeg ikke havde det store udstyr med til Astorga.

Det var et veloplagt publikum og der blev klappet meget - en dejlig oplevelse at danse for alle de pilgrimme, men tiden løb og klokken var efterhånden blevet 22.30, tidspunktet at sende folk i seng før lyset blev slukket 22.45. En fed afslutning på en god fødselsdag.

Som Anna skrev til mig senere på mail: Det er ikke hver dag man oplever mavedans på Caminoen.

Sanne Larsen

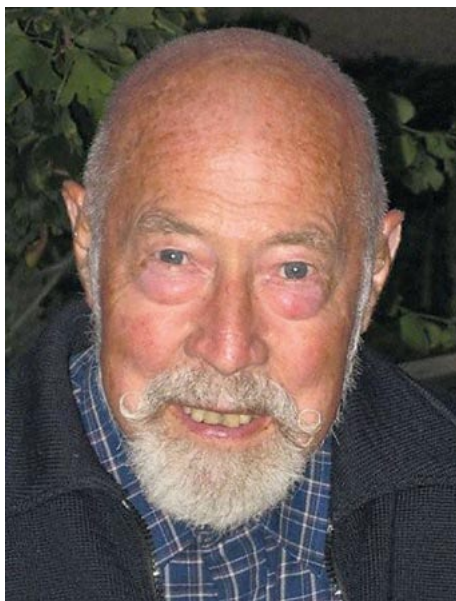
Ebeltoft – sanne@alruna.dk

Dannelsesrejse...

Artiklens forfatter fortsætter sine refleksioner over pilgrimslivet, som han lagde ud med i sidste nummer af Pilgrimmen. Her fik vi læst og påskrevet om, at vi skal arbejde for pilgrimsvandringerne og det heraf følgende foreningsliv i fordragelighed. Og give plads til vore forskelligheder.

I denne artikel øser forfatteren igen en gang livsvisdom ud over læseren. Vi bliver belært om, at vi skal overgive os og ikke lade os standse af vores egen ufuldkommenhed, ryste fiaskoerne af os – og plante et træ. Vi kommer med til Afrika, hvor succes for både afrikanerne og deres hjælpere baserer sig på opmærksomhed og smidig indsigt i den andens perspektiv, erfaringer og vilkår, på evnen og viljen til at sætte sig ud over sig selv. I livet som på Caminoen Som menneske og pilgrim.

af Arne Larsen

I mit indlæg i forrige nummer af Pilgrimmen brugte jeg begrebet dannelsesrejse som karakteristisk for en pilgrimsvandring, hvilket efterfølgende har fået mig til at reflektere over, hvad der dybere set ligger i dette, ofte, og i mange forskellige sammenhænge, anvendte ord, dannelse?

Dannelse

Slår jeg op i mit efterhånden noget bedagede "Vor Tids Leksikon" fra omkring 1950, kan jeg læse, at det er et begreb, som i videste forstand betegner resultatet af en uddannelse, idet det har sit udspring i erhvervede kundskaber, der dog i lige høj grad bygger på en åndelig udvikling i almindelighed, som manifesterer sig i tankesæt og væremåde. I daglig tale og opfattelse er dannelse især udtryk for almindelig oplysthed og alsidige kundskaber i forbindelse med kultiveret optræden og diskret udfoldelse af egen personlighed, men bruges også flittigt i selskabslivet, her dog i den mere fortyndede udgave som udtryk for sleben belevenhed.

I min egen nutidige optik vil jeg, ud fra mit syn på hvad der ville kunne fremme kultiveret optræden og diskret udfoldelse af egne, gerne markante, personlige udfoldelser, give det en drejning, så fokus rettes mere ind, dels på at fremme egen respekt for, og forståelse af anderledes tænkende menneskers verdensbilleder og religiøse ståsteder, og dels som en konsekvens heraf, en vis portion diskret nys-

gerrighed og, forhåbentligt, dertil hørende nyopdagelser.

Netop det som jeg føler mig overbevist om er vor tids vigtigste drivkraft i de gamle pilgrimstankers genopståen i nye nutidige gevandter. Nu som før med de fysiske og åndelige anstrengelser som vigtige katalyserende faktorer.

Opmærksomhed

En analyse af dannelsesbegrebet kan føre forskellige steder hen, alt efter hvilken vinkel man lægger på den. Men i det spor jeg her har tænkt mig at følge, må begrebet opmærksomhed være ledetråden, ligesom den da også er det for os pilgrimme, enten vi så er på Caminoen eller andetsteds. Og vi ved, at opmærksomhed kræver både nærvær, øvelse og målbevidst årvågenhed. For ligesom isbjerget kun har 10 % af sit volumen synligt, imens resten gådefuldt skjuler sig i dybet, således forholder det sig også med de forhold og problemstillinger os mennesker imellem, som vor opmærksomhed jævnligen tiltrækkes af, og som igen udgør råstoffet hvorfra sindets ræsonnementer tager form, og f.eks. kan få os til at male vor tilværelse i henholdsvis lyse eller mere dystre farver, eller hvad ved jeg? – Vi må nødvendigvis, altid ned under overfladen!

Vor demokratiske styreforms evne til at foretage de, forhåbentligt, mest rigtige valg og beslutninger afhænger udelukkende af os menige borgeres vilje og evne til at gennemskue og definere hvad der i en given situation vil være ret eller vrang. På den måde kan man sige, at vi pilgrimmes årvågenhed udgør et vigtigt bidrag til vort samfunds sundhed. Men jævnfør min henvisning til isbjerget der skjuler det væsentligste, er det ingenlunde nogen let opgave at finde den rigtige kurs i

det virkelige livs gådefulde og farefulde sejlad i isfyldt farvand, hvilket i den underholdningsfikserede tilværelse vi i snart mange årtier har levet, ledt, af mange vælgere, kan blive negligeret eller simpelt hen afvist. Det skrev den spanske forfatter Cervantes for 400 år siden sin udødelige klassiker, Don Quijote om – historien om ”ridderen af den bedrøvelige skikkelse”.

Don Quijote var så sygeligt optaget af at bekæmpe det onde og gøre det gode, at det hver eneste gang han gik i krig med ondskaben gik ham ilde. Mange vil kende mundheldet at slås med vindmøller, som netop stammer fra denne roman. Men da det, langt om længe efter et utal af ganske forrygende bataljer, gik op for ham, at han igennem hele sin karriere som ”godgørende frontkæmper” ikke havde opnået andet end at fremme det onde, som han så lidenskabeligt søgte at bekæmpe, og lægge hindringer i vejen for dét gode, som han ligeså lidenskabeligt ønskede fremmet, faldt han i en flere dage lang og så dyb søvn, at hans nærmeste tvivlede på at han nogensinde ville vågne igen. Dog vågnede han alligevel, men da havde han mistet evnen til at leve videre. Han kunne ikke, nu da han følte sig lykkeligt befriet for sine sygelige fantastier og sit overmod, bære byrden af sin egen magtesløshed i forhold til det ideale krav om at udøve næstekærlighed, som han stillede til sig selv.

Martin Luther har i en lignende sag sagt: ’Hvis du ved, at verden går under i morgen, så gå ud og plant et træ i dag’. Don Quijote kunne have sagt det samme, hvis han havde evnet til bunds at indse at ingen fejltagelse, ingen ondskab eller mislykkethed vil være i stand til at gøre Guds barmhjertighed mindre. Nok vidste han, at det var sådan det forholdt sig, men troen gennemtrængte ham

ikke som en håndgribelig virkelighed. Ellers kunne han have rejst sig fra sit leje for at plante et træ – eller for endnu en gang at fodre sin legendariske krikke, ”Rosinante”.

Jeg kunne her have lyst til at tilføje, at netop problemet med troens håndgribelighed i vore daglige virkeligheder må være en væsentlig årsag til alt for mange blomstrende neuroser i vore moderne samfund, der dog stadig kan tælles blandt verdens, materielt set, rigeste. Måske tør vi slet ikke tro? Og tør vi, tør vi måske bare ikke løbe an på dens evne til at løfte os over i en ny eksistens, hinsides alle genvordigheder?

Jeg ser, at der, selv om det nu er 400 år siden denne roman blev skrevet, stadig forekommer en masse tåbelige episoder i verden, der i fantasi og overmod ikke i mindste måde lader Don Quijotes ditto noget efter. Lad mig blot nævne krigen imod terror, muhammedtegningerne og den almindelige hetz imod enhver form for islamisme, for da slet ikke at nævne vor egen hjemlige smædekampagne imod de fremmede, alle sammen fænomener der skader os selv ubodeligt og fremmer den fundamentalisme, som vi, fuldt berettiget, frygter. Og det bare fordi vi stirrer os blinde på rent overfladiske fænomener, og undlader at gå i dybden, der hvor vore afgørende fællesmenneskelige fortøjninger har deres naturlige forankringer.

Det nyttige ved romanen Don Quijote er, at den viser os, at alle disse urimelige og særdeles farlige tendenser som han med dødsforagt går i krig med virkelig findes i verden, og at der også er mennesker der er parate til at tage kampen op med dem. Godt nok tager han bestandigt fejl i bedømmelsen af sin egen formåen. Men man kan sige, at han med sine fejltagelser viser alle os, der siden hen

har moret os over hans iver og manglende skønsomhed, hvor vigtigt det er, også for os nutidsmennesker, altid at vælge vore udfald, vore kampe og ikke mindst vore fjendebiler med omhu.

Overskride egne grænser

Ligesom vi på vore lange pilgrimsvandringer, undertiden i kontakt med, for os selv, ganske ukendte personer, ikke en, men mange gange, har følt os foranlediget til at overskride egne grænser, som vi under andre omstændigheder ville have vogtet nidkært på, blot for af ren nysgerrighed at kaste et net ud imod en anden pilgrim, hvori vi måske ville kunne indfange et vink om hans/hendes sindsstemnings eller kontaktbehovs øjeblikkelige status, må vi også i vor hjemlige tilværelses andre sammenhænge opøve vore evner til at sætte os ud over os selv og vore egne begrænsninger for at kunne opbygge det gensidige tillidsforhold til andre, for os ukendte, mennesker, uden hvilket vi så let vil havne i en sump af skæbnesvangre misforståelser, der kun kan lede hen imod at gøre biblens udsagn om at det onde vi ikke vil, gør vi, og det gode vi vil, gør vi ikke, ikke blot til en åbenbar mulighed, men til en uundgåelighed.

Da jeg i midtfirserne var havnet som ulandsfrivillig for Mellempøkeligt Samvirke på et fjernt udsted i den kenyanske bush, vidste jeg, sandt at sige, ikke meget om det arbejde, jeg nu som en uskyldig novice skulle i gang med. Jeg var 58 år og en bonde der var kuldsejlet både landbrugs – og familiemæssigt uden anden uddannelse end den som landmænd på den tid normalt havde.

Min arbejdsbeskrivelse fortalte mig, at jeg skulle supervisere et nyoprettet kooperativ bestående af et halvt hundrede småfarmere,

og at den mest presserende opgave ville være at organisere mælketransport til et Danida-finansieret mejeri der lå ca. 35 kilometer væk. Først skulle jeg så finde ud af hvor meget mælk der kunne forventes at være at transportere? Og da den undersøgelse viste, at der i nogle perioder ville være nogen mælk, i andre perioder nærmest ingenting, drejede det sig altså om at få flere til at skrive sig ind som medlemmer. Men det viste sig at være vanskeligt, eftersom der, efter hvad kooperativets bestyrelse indviede mig i, også var en anden gruppe farmere, der med ufine metoder også forsøgte hverve medlemmer. Ja, at de faktisk var ude på at ødelægge dette nyoprettede kooperativ, som oven i købet nu havde fået en hvid supervisor at bryste sig med.

Der gik en rum tid, hvor de beskrev for mig, hvor nedrigt denne konkurrerende gruppe opførte sig i kampen om medlemmerne. Men i det hele taget var det mig noget af en gåde, hvad der egentlig foregik. Indtil en dag hvor nogen fik talt over sig og afslørede, at det var en og samme mand, der var formand for begge foreninger.

Jeg blev naturligvis både rasende og dybt skuffet, imens jeg helt oppe i det røde felt belærte dem om hvor regelret alting foregik hjemme i Danmark, og at jeg for øvrigt for fremtiden måtte forlange, at de i disse vigtige sager holdt sig strengt til sandheden!

Men så var der en af dem der med det mest troskyldige udtryk i ansigtet, man overhovedet kan forestille sig, replicerede: men du har jo aldrig spurgt!

Og deri havde manden jo fuldstændig ret! Man kan sige om den replik hvad man vil? Men den gav mig virkelig noget at tænke

over. Jeg måtte jo netop opfatte den som et net der blev kastet ud til mig, som jeg så kunne lægge i hvad jeg selv ville? For dem var det vigtigste af alt ikke at tabe ansigt. Så meget havde jeg dog fået lært i mine forberedelseskurser inden udsendelsen. Den situation vi nu stod i måtte jeg i virkeligheden prøve at sætte ind i en meget videre sammenhæng. For den udgjorde jo et helt naturligt led i en lang kæde af episoder udspillet imellem hvide, hjælpearbejdere så vel som alle mulige andre hvide farmere såvel som administratører, der sad på både magten og pengene, de penge som de sorte manglede. Deres eneste gangbare våben i kampen om såvel goodwill som håndgribelig mønt havde igennem mange årtier været fortielse løgne og list. For ikke uden grund følte de, at de intet fik forærende, og når ovenstående utroværdigheder pakket ind i hemmelighedskræmmeri nu igennem mere end 100 år, som det naturligste af verden og uden blink havde været genstand for gensidig udveksling de to parter imellem, så er der vel for os idealistiske sandhedsapostle grund til stoppe op og tænke efter?

Derfor besluttede jeg mig faktisk intuitivt, og på stående fod, til at skifte min skolemesteragtige stil ud med den opdagelsesrejsendes nysgerrighed og respekt for den opgave, det var at påtage sig hvervet som ærlig brobygger imellem ulige og tilsyneladende uforenelige størrelser. Og det blev indgangen til yderligere 5 års fantastiske oplevelser, måske det ikke ved første øjekast blev særlig synligt på de indikatorer vi normalt måler udvikling på. Men jeg/vi fik sået et frø, hvis virkning ikke hørte op med min/vor bortrejse. Alt dette foregik heldigvis imens en udviklingsarbejder endnu ikke var bundet på hænder og fødder. Jeg kunne frit kaste mig over, hvad der på dette sted kunne være relevant. Som Bjørnson skrev i en kendt sang:

Hvad du evner kast af i det nærmeste krav!

Nu er der rigtignok kommet andre boller på suppen. Nu skal udviklingsarbejdere helst ikke være over 30 år, de skal have en rimelig god akademisk uddannelse, de får almindeligvis en korttidskontrakt med helt konkret opgave, som de skal løse uden mindste mulighed for sidespring, men til gengæld får de så også en løn der er mange gange højere, end den som jeg i sin tid fik - Linda arbejdede ganske gratis som medfølgende hustru - man må jo dog kunne opføre sig og leve standsmæssigt. Ja, man skulle faktisk tro, at det det drejede sig om var, at hæve vort eget danske nationalprodukt? Og endelig må man da også huske på, hvor dyrt det er at være turist i slumkvartererne. For man kan ikke med rimelighed identificere sig med, og bistå mennesker, som man aldrig har besøgt og ved hvordan lever!

Jeg faldt for nylig over et udsagn fra Prædikerens bog i det Gamle Testamente, som jeg har skrevet mig bag øret, fordi jeg ofte har brug for det:

**Tænk på din skaber i ungdommens dage,
førend de onde dage kommer,
og årene nærmer sig, om hvilke du vil sige:
I dem har jeg ikke behag!**

For nogle lyder det nok som en trussel, men jeg vil gemme dem som en erfaring. - Jeg vil forsøge, af et godt hjerte, at trække ungdommens dage med mig - også som gammel! - Men ærligt talt, jeg lider ikke af mindreværd i forhold til Lindas og min ulandsindsats. Som i høj grad var præget af opmærksomhed, vilje til at overskride egne grænser og først og sidst udvise respekt for alt det vi ikke

forstod. Og da vi stræbte efter dette ideal fulgte vore sorte landsbyboere efter, og det var en lykke, som jeg næsten ikke har ord der kan beskrive. Fra at være et projekt til gavn for et halvt hundrede småfarmere udviklede det sig efterhånden over 6½ år til at være et samfundsudviklingsprojekt til gavn og glæde for det samlede områdes 10 - 12.000 mennesker, og hvor samarbejdet med de lokale skoler udgjorde et meget vigtigt element. Ikke mindst den omstændighed at Linda så også dukkede op midt i forløbet gjorde det muligt for os også at tage fat på det overmåde vigtige arbejde med kvindegrupperne, som jeg jo af flere grunde, først og fremmest mit køn, ellers ville være helt afskåret fra selv at beskæftige mig med. Nogle vil måske studse over det lange åremål, eftersom grænsen for at arbejde i samme projekt ellers er 5 år. Men det var særlige omstændigheder der var årsagen.

Det er dog næsten ikke til at tænke på, at jeg, hvis jeg ikke den gang havde haft mod til at sætte mig ud over mig selv, bare kunne have vendt slukøret tilbage til Danmark som en slagen "Don Quijote".

HUSK AT...

opgive dit medlemsnummer når du henvender dig til sekretariatet!
Dit medlemsnummer er trykt på brevet som kommer sammen med denne udgave af PILGRIMMEN 21

og

**ved pasbestilling skal der
FORUDBETALES!**

Trofæet fra VM i fodbold 2010 dedikeret til Sankt Jakob

I december 2010 var præsidenten for den spanske fodboldunion, Angel Maria Villar, sammen med træneren for det spanske landshold, Vicente del Bosque på besøg i katedralen i Santiago de Compostela. Her dedicerede de verdensmesterskabspokalen til Sankt Jakob, Spaniens skytshelgen. Det spanske landshold havde i juli samme år fået overrakt pokalen ved at vinde VM i fodbold i Syd Afrika.

ærkebiskop Julián Barrio tager imod

Villar holdt en tale i katedralen, hvor han fortalte om det spanske landsholds hengivenhed til Sankt Jakob, og han mindede om, at han under sit besøg tidligere på året havde bedt for, at det spanske landshold ville klare sig godt ved det kommende VM. Det havde de gjort! Han berettede om holdets drømme, skuffelser og anstrengelser. De havde dog altid haft troen på sejr, selv om de havde haft vanskelige kampe, for det var imod stærke konkurrenter. Han fortsatte: "Millioner af fans så vort fantastiske hold og lod sig inspirere af dem".

"Vi bevarede tilliden til dig, Sankt Jakob, og til spillernes og træneres formåen. Derfor kommer vi her i dag med VM-pokalen i vore hænder, for at dedikere den til dig, Sankt Jakob, fordi du hjalp os at blive verdensmestre". Videre sagde han, at sejren var et resultat, som landet havde drømt om at opnå siden 1934*), og at Spanien i tidens løb havde vundet meget og mange forskellige mesterskaber, men aldrig før et VM.

Han fortsatte: "Derfor er landsholdet kommet hjem med trofæet, som blev vundet under store anstrengelser og med dygtighed. Vi vandt pokalen ved at følge det spor du viste os for 2000 år siden. Det spor peger på ydmyghed, venlighed, mildhed, sammenhold, tålmodighed og afholdenhed samt tro og håb med, hvad vi foretager os". Villar sluttede sin tale med at sige: "Sådan rejste vi til Syd Afrika – og sådan vendte vi hjem til dig i Santiago de Compostela".

**) VM i fodbold blev afholdt første gang i 1934 og siden hvert fjerde år undtaget 1942 og 1946 p.g.a. anden verdenskrig.*

Vil du være med til at få afmærket pilgrimsruten igen-nem din kommune?

af Troels Beck

Foreningen søger medlemmer, som har lokalkendskab til egen kommune, som vil gå med i en lille arbejdsgruppe, hjælpe projektgruppen med at få:

- * **Valgt de steder på ruten, hvor pæl med Santiagosymbolet bør placeres.**
- * **Foreslå overnatnings muligheder i din kommune så tæt på ruten som muligt.**
- * **Påpege steder på strækningen af interesse for pilgrimme.**

Vi sørger for kontakten til kommunerne, søger om tilladelse og tager os af det administrative arbejde.

Vi sender til dig det informationsmateriale, vi har sendt til alle kommuner på ruterne!

Bestyrelsen er klar over, at det er et projekt som vil ta' et par år, før det er færdigt, men jo flere med lokalkendskab, der vil hjælpe til, jo bedre!

Tre fra bestyrelsen udgør 'tovholdergruppen'

Svar vedr. den jyske pilgrimsvej, samt ruten over Fyn, rettes til **Troels Beck**, Vissenbjerg, mail: troelsbeck@mail.dk
mobil: 2066 26 49

Svar vedr. den sjællandske pilgrimsvej (fra København til Gedser):
Benny Gunge, Ll. Skensved, mail: bennygunge@hotmail.com
mobil: 2615 71 07

Svar vedr. den sjællandske pilgrimsvej (fra Helsingør til Korsør)
Vibeke Mørdrup, København
mail: v.moerdrup@mail.tdcadsl.dk
mobil: 3929 71 73

Pilgrimsruterne går igennem følgende kommuner:

JYLLAND

1. Frederikshavn
2. Brønderslev
3. Aalborg
4. Rebild
5. Mariagerfjord
6. Vesthimmerland
7. Hjørring
8. Jammerbugt
9. Viborg
10. Silkeborg
11. Ikast-Bande
12. Horsens
13. Hedensted
14. Vejle
15. Vejen
16. Haderslev
17. Aabenraa

FYN (øst-vest)

18. Nyborg
19. Odense
20. Nordfyn
21. Assens
22. Middelfart
23. Fredericia
24. Kolding

FYN (øst-sydvest)

25. Faaborg-Midtfyn
26. Sønderborg
27. Aabenraa

SJÆLLAND

28. Helsingør
29. Gribskov
30. Furesø
31. Ballerup
32. Egedal
33. Høje Tåstrup
34. Roskilde, 2 ruter
35. Lejre, 2 ruter
36. Ringsted, 2 ruter
37. Sorø
38. Slagelse

KØBENHAVN

39. Tårnby
40. København
41. Hvidovre
42. Brøndby
43. Ishøj
44. Høje Tåstrup
45. Næstved
46. Vordingborg
47. Guldborgsund
48. Lolland

Generalforsamling

Program for årsmøde med ordinær generalforsamling

Lørdag 29. Oktober 2011 kl. 10.30

Middelfartsalen, Kulturøen, Havnegade 6, Middelfart

Program for dagen:

Kl. 10.30 – 12.30 Tema grupper:

- 1) **Nye pilgrimme, tips og ideer**
- 2) **Frivillig hjælper på herberget i Astorga (Hospitalero)**
- 3) **Hjemkomne pilgrimme, erfaringer i dagligdagen**
- 4) **Afmærkning af rutenet i Danmark**

12.30 – 13.30 Frokostpause, sandwich

13.30 – 14.30 Vandretur langs Lillebælt

14.30 Kaffepause

15.00 **Generalforsamling starter**

ca. 19.00 Middag

Dagsorden på den ordinære generalforsamling:

- 1. Valg af dirigent, referent samt stemmetællere**
- 2. Bestyrelsens beretning**
- 3. Fremlæggelse af revideret regnskab til godkendelse**
(Regnskabet vil blive lagt på foreningens hjemmeside senest 15. okt.)
- 4. Budget for det kommende år, herunder fastsættelse af kontingent**
- 5. Indkomne forslag**
- 6. Valg af bestyrelsesmedlemmer, for 2 år**
- på valg er: **Carina Glunz**
Niels Henrik Lieberkind
Else Dupont
- 7. Valg af bestyrelses suppleanter, for 1 år**
- på valg er: **Peter Glunz**
Anna Lise Bonde
- 8. Valg af revisor for 2 år, samt revisorsuppleant for 1 år**

Generalforsamling

Tilmelding til sekretariatet senest 30. september via hjemmesiden

www.santiagopilgrimme.dk

Deltagelse i generalforsamlingen er gratis.

Frokost (sandwich) samt formiddags- og eftermiddagskaffe med kage dækkes af foreningen.

Ønsker du at spise middag skal du tilmelde dig sammen med din tilmelding til generalforsamlingen på hjemmesiden.

**Vil du spise med om aftenen kl. 19:00
koster middagen kr. 165,- + vin/vand pakke kr. 75,-
i alt kr. 240,- som betales direkte til restauranten.**

GODT Udstyr til din NÆSTE PILGRIMSTUR

Hos Bjergkæden har vi stor erfaring med, at hjælpe pilgrimsvandrere med at pakke rygsækken, til såvel lange som korte ture. På www.bjergkaeden.dk finder du en udførlig pakkedisse, med alt hvad du har brug for på din tur. Du kan bestille direkte i vores netbutik eller besøge os i vores store flotte butik i Køge, så hjælper vi dig godt på vej.

MEINDL BORNEO

God klassisk læder vandrestøvl.

PRIS 1799,-

TEKO VANDRESOKKER

Lækre uldsokker i god kvalitet.

PRISER FRA 129,-

GABEL VANDRESTAV

Super let. Vægt kun 186 g.

PRIS 449,-

OSPREY EXOS 46

Super let og velsiddende.

PRIS 1499,-

GULLFOSS DUN SOVEPOSE

Lækker dunpose. Vægt kun 480 g.

PRIS 799,-

COCOON HOVEDPUDDING

Oppustelig med fiberfyld. 105 g.

PRIS 199,-

EAGLE CREEK PACK-IT SAC

Pakkepose til toilet grej og førstehjælp.

PRIS 80,-

PATAGONIA ACTIVE BRIEFS

Hurtigtørrende undertøj M/K.

PRIS 169,-/249,-

PATAGONIA RAIN SHADOW

Let, vind og vandtæt jakke.

PRIS 1399,-

BJERGKÆDEN

Vestergade 34A • 4600 Køge • T: 56652345
M: info@bjergkaeden.dk • www.bjergkaeden.dk